

Studieordning for uddannelsen

**PROFESSIONSBACHELOR I MILITÆR LEDELSE I FLYVEVÅBNET
– KONTROL OG VARSLING 11/12 ARTEMIS, REV. 2**

AUTORISATION

Nærværende studieordning autoriseres herved til brug ved uddannelsen til professionsbachelor i militær ledelse i flyvevåbnet – kontrol og varsling.

H.C. ENEVOLD
oberst
Chef for Flyvevåbnets Officersskole

DOKUMENTHISTORIK

Dokumentversion	Revisionsdata	Dato	Ændret af
Rev. 1	<p>-Fejl ved eksamensbedømmelse af faget engelsk under elementet "Flyvevåbnet i Forsvaret" er rettet.</p> <p>-Tematitel "Den strategiske officer" er ændret til "Strategisk forståelse".</p> <p>- BEK nr 1016 af 24/08/2010 erstattet af BEK nr 714 af 27/06/2012</p> <p>Bedømmelsen på Teoretisk idrætseksamen under elementet Forsvaret i samfundet og verden er ændret fra 7-trinsskala til bestået/ikke bestået</p> <p>Eksamenerne er udspecificeret yderligere</p>	13.11.2012	SPKONS Anne-Marie Sikker Sørensen
REV 2	Vedr. Ledelse på FLOS 2 Læring og ledelse samt psykisk arbejdsmiljø udskrives og et nye afsnit med	4-10-2012	Diana

	"Personligt og organisatorisk lederskab" indsættes		
	Eksamensoversigten opdateret.		
	Forsiden rettet til ARTEMIS		

Indholdsfortegnelse

FORORD	8
1. FORMÅL	9
1.1. Kompetencer.....	9
1.2. Gældende regler.....	10
1.3. Vejledninger.....	10
2. KONTROL- OG VARSLINGSOFFICERSUDDANNELSENS PROFIL	11
2.1. Kontrol- og varslingsofficerens virksomhed.	11
2.2. Den militære leders viden og færdighedsgrundlag samt metoder.....	12
2.3. Den nyuddannede kontrol- og varslingsofficer skal have flg. viden, færdigheder og kompetencer.	13
3. UDDANNELSENS FAGLIGE GRUNDLAG	17
3.1. Luftoperationer og øvrige militære fag.	17
3.2. Ledelsesfaglige fag.	17
3.3. Kontrol og varsling.	18
3.4. Samfundsfaglige fag.	18
3.5. Humanistiske og almene fag samt tematiske forløb.....	18
3.6. Idræt.	19
4. Uddannelsens struktur og opbygning	20
4.1. ECTS-point	20
4.2. Uddannelsens struktur.	20
4.3. Elementernes progression.	21
4.3.1. Grundlæggende sergentuddannelse (GSU).	21
4.3.2. Generel lederpraktik (GLP).	21
4.3.3. Flyvevåbnet i Forsvaret (FLOS1).	22
4.3.4. Grundlæggende kontrol og varsling (FUNK1).	22
4.3.5. Forsvaret i samfundet og verden (FLOS2).	22
4.3.6. Videregående kontrol og varsling (FUNK2).	22
4.3.7. Kontrol- og varslingspraktik (FUNK2).	22
4.3.8. Professionsbachelorprojekt (FLOS3).	23
5. FAG OG FAGENES PLACERING	24
5.1. Fagenes progression.	25
5.1.1. Luftoperationer og øvrige militære fag.	25
5.1.2. Ledelsesfaglige fag.	25
5.1.3. Kontrol- og varslings-specifikke moduler.....	26
5.1.4. Samfundsfaglige fag.	27
5.1.5. Humanistiske og almene fag.....	28
5.1.6. Idræt.	29
6. ELEMENTER	30
6.1. Grundlæggende sergentuddannelse(GSU).	30
6.2. Generel lederpraktik (GLP).	31
6.3. Flyvevåbnet i Forsvaret (FLOS1).	31
6.4. Grundlæggende kontrol og varsling (FUNK1).	32
6.5. Forsvaret i samfundet og verden (FLOS2).	32
6.6. Videregående kontrol og varsling (FUNK2).	34
6.7. Kontrol- og varslingspraktik (FUNK2).	35
6.8. Professionsbachelorprojekt inkl. metode (FLOS3).	35

7. UNDERVISNINGS- OG STUDIEFORMER.....	36
7.1. Undervisnings- og studieaktiviteter.	36
7.2. Informations- og kommunikationsteknologi.	37
7.3. Skriftlige opgaver.	37
7.4. Personlig læringsplan.	38
7.5. Holdofficer.....	38
7.6. Funktionspraktikvejleder.	39
7.7. Organisatorisk samarbejde omkring uddannelsen.	39
8. EKSAMEN OG ØVRIG BEDØMMELSE	40
8.1. Oversigt over eksamener.....	40
8.2. Formulerings- og staveevne indgår i bedømmelsen.	43
8.3. Vægtning af karakterer.	43
8.4. Reeksamination.	43
8.5. Eksamensbevis.....	44
8.6. Klage over eksamen.	44
8.7. Eksamensforhold i øvrigt.	44
8.8. Helhedsvurderinger.....	44
8.9. Udnævnelser.....	45
9. MERIT.....	46
10. ØVRIGE AKTIVITETER OG DELTAGELSESPLIGT	47

- Bilag 1, Grundlæggende sergentuddannelse
- Bilag 2, Generel lederpraktik
- Bilag 3, Flyvevåbnet i Forsvaret
- Bilag 4, Grundlæggende Kontrol og Varsling
- Bilag 5, Forsvaret i samfundet og verden
- Bilag 6, Videregående Kontrol og Varsling
- Bilag 7, Kontrol og Varslingspraktik
- Bilag 8, Professionsbachelorprojekt

FORORD

Denne studieordning for professionsbachelor i militær ledelse i flyvevåbnet – kontrol og varsling indgår som en del af det samlede regelgrundlag for uddannelsen.

Studieordningen er styrende for uddannelsens gennemførelse og anvendes af studerende, undervisere, planlæggere og praktikvejledere som ramme for uddannelsesforløbene. Studieordningen kan desuden anvendes af øvrige interessenter, der har ønsker om eller behov for at få et indblik i uddannelsen.

Studieordningen beskriver formålet med uddannelsen, uddannelsens struktur, dens elementer, fag, studie- og undervisningsaktiviteter samt eksamen. Derudover beskriver den hvordan sammenhængen og koblingen er imellem uddannelsens teoretiske og praktiske elementer, herunder hvordan progressionen (udviklingen af de studerendes læring) er for de enkelte elementer.

I bilagene er de enkelte fag på uddannelsens enkelte elementer samt praktikperioderne nærmere beskrevet.

Uddannelsen gennemføres hovedsageligt ved Air Force Training Centre, Flyvevåbnets Officersskole, Air Control Wing og Flyveskolen.

H.C. ENEVOLD
oberst
Chef for Flyvevåbnets Officersskole

1. FORMÅL

Formålet med uddannelsen til "professionsbachelor i militær ledelse i flyvevåbnet - kontrol og varsling" er, at kvalificere den studerende til, efter endt uddannelse, at bestride stillinger som officer på laveste funktionsniveau (med graden premierløjtnant) i flyvevåbnet indenfor kontrol- og varslingsområdet. Dimittenderne bliver således generalister indenfor militær ledelse og specialister i forhold til kontrol og varsling.

1.1. Kompetencer.

Dimittenderne skal i overensstemmelse med samfundets, Forsvarets og flyvevåbnets behov og udvikling selvstændigt kunne varetage lederfunktioner, herunder planlægge, gennemføre, kontrollere, evaluere og udvikle aktiviteter på laveste funktionsniveau i ledergruppen og på enhedsniveau i flyvevåbnet. Ligeledes skal den dimitterende i overensstemmelse med Forsvarets og flyvevåbnets behov og udvikling kunne varetage den specifikke kontrol- og varslingsfunktion: Fighter Allocator.

Den dimitterende skal derfor kunne forstå og formidle Air Control Wing operative virke i flyvevåbnet, Forsvaret og NATO med afsæt i doktriner, direktiver og bestemmelser. Derudover skal den dimitterende som operativ Fighter Allocator selvstændigt kunne indgå i og lede teams, der bidrager til gennemførelsen af og støtten til Forsvarets luftoperationer. Endeligt skal den dimitterende kunne håndtere og lede vagtholdet i gennemførelse af den operative drift som Vagthavende Officer ved Air Control Wing.

Efter endt uddannelse kan den studerende leve op til følgende kompetencekrav:

Den generelle tjeneste som officer i Forsvaret og flyvevåbnet indebærer, at der er behov for, at officeren

- a. har kompetencer til selvstændigt og i samarbejde at kunne planlægge, tilrettelægge, gennemføre, kontrollere og udvikle aktiviteter på laveste funktionsniveau i ledergruppen,
- b. har de karaktermæssige egenskaber og ledelsesmæssige holdninger og ansvarsfølelse, der er en betingelse for effektiv ledelse og samarbejde,
- c. har evner til at kunne udvikle og videreudanne sig med henblik på senere advancement, herunder har forståelse af Forsvarets og flyvevåbnets virke,
- d. til stadighed kan følge den samfundsmæssige udvikling, der er af betydning for løsning af Forsvarets nationale og internationale opgaver, herunder har indsigt i og forståelse af det civile samfund, og
- e. har forudsætninger for at kunne indgå i en enhed i international ramme.

Den specifikke tjeneste som officer inden for kontrol- og varslingsområdet indebærer, at der er behov for at kontrol- og varslingsofficeren:

- a. har kompetencer til at kunne gennemføre og støtte Forsvarets luftoperationer som Fighter Allocator samt indgå i faglige og tværfaglige samarbejdsrelationer,
- b. har de ledelsesmæssige forudsætninger, der kræves for at kunne lede underlagte medarbejdere i forbindelse med gennemførelse af og støtte til Forsvarets luftoperationer,
- c. har de analytiske og kommunikative forudsætninger, der kræves for at kunne udføre sagsbehandling i tilknytning til Forsvarets luftoperationer, og
- d. selvstændigt kan påtage sig ansvar for overvågningen af dansk luftrum og indsættelsen af luftforsvars fly, herunder kan håndtere komplekse samt udviklingsorienterede situationer og problemstillinger inden for kontrol- og varslingsområdet.

Uddannelsen giver ret til betegnelsen "*Professionsbachelor i militær ledelse i flyvevåbnet – kontrol og varsling*" og giver mulighed for fortsat uddannelse indenfor Forsvaret og flyvevåbnet samt på masterniveau i det civile uddannelsessystem.

1.2. Gældende regler.

Uddannelsen som professionsbachelor i militær ledelse i flyvevåbnet – kontrol og varsling reguleres og gennemføres efter følgende regler:

- FKOBST 180-2, Bestemmelse for Forsvarets linjeofficersuddannelser.
- BEK nr. 714 af 27/06/2012, Bekendtgørelse om prøver og eksamen i erhvervsrettede videregående uddannelser.
- BEK nr. 262 af 20/03/2007, Bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse
- FTKBST 264-1, Administrative og forvaltningsmæssige forhold for GRO i FLV.
- FPT JAN 2010, 2. rettelse og tillæg A. 1. rettelse, Policy for Meritering.
- FTKBST 180-5, Bestemmelser for procedure i forbindelse med ansøgning om meritering.

1.3. Vejledninger.

I forbindelse med udarbejdelse af skriftlige opgaver og skriftlige eksamener, som udarbejdes og gennemføres på foranledning af Flyvevåbnets Officersskole, henvises til officersskolens vejledningssamling, kaldet FLOS VEJSAM.

2. KONTROL- OG VARSLINGSOFFICERSUDDANNELSENS PROFIL

Den militære ledelsesuddannelse inden for kontrol- og varslingsområdet i flyvevåbnet er professionsbaseret og udviklingsbaseret.

Professionsbaseringen indebærer, at uddannelsen har et professionsorienteret sigte og er orienteret mod kontrol- og varslingsofficerens praksisfelt og den udvikling, der sker inden for officersprofessionen, det militære område samt det sikkerheds- og forsvarspolitiske område.

Udviklingsbaseringen indebærer, at der på uddannelsen fokuseres på, at den til stadighed skal være tidssvarende. Det betyder, at der inden for både fagområderne og pædagogikken på uddannelsen lægges vægt på at følge den løbende udvikling samt indarbejdelse af den nyeste viden og erfaringer i uddannelsen.

Uddannelsen er overvejende funderet i praksisviden, suppleret med udviklings- og forskningsviden vedrørende de nyeste tendenser med relation til officerens praksis. I uddannelsen udvikles viden om og anvendelse af officersprofessionens værdier, teorier, metoder og vilkår.

Uddannelsens faglighed bygger på kontrol- og varslingsofficerens praksis samt på erfarings- og forskningsbaserede udviklingstendenser inden for såvel officerens praksisfelt som inden for vilkårsskabende faktorer som samfund, organisation, teknologi og doktriner. Dette sikres gennem professions- og udviklingsbaseret samarbejde med aftagere (flyvevåbnet og Forsvaret), relevante nationale og internationale uddannelsesinstitutioner samt andre nationale og internationale aktører inden for såvel det militærfaglige som det sikkerheds- og forsvarspolitiske område.

I uddannelsen udvikles videnskabsteoretisk forståelse på bachelorniveau med fokus på praktisk anvendelse i relation til officerens profession.

Officersuddannelsen er tilrettelagt, så såvel professionelle militærfaglige kompetencer som akademiske og personlige kompetencer udvikles systematisk og i sammenhæng samt med fokus på samspillet mellem teori og praksis.

2.1. Kontrol- og varslingsofficerens virksomhed.

Den militære leders virksomhedsfelt er ledelse på laveste funktionsniveau som premierløjtnant i flyvevåbnets operative struktur og støttestruktur både nationalt og internationalt.

Kontrol- og varslingsofficerens virksomhedsfelt er specialiseret inden for kontrol- og varslingsområdet i flyvevåbnet umiddelbart efter endt uddannelse. På længere sigt (efter ca. 3-6 år) udbredes virksomhedsfeltet for kontrol- og varslingsofficeren til principielt at omfatte hele Forsvarsministeriets ansættelsesområde, hvilket indbefatter både nationale og internationale stillinger og funktioner, herunder stillinger i NATO regi. Forsvarsministeriets ansættelsesområde kan opdeles i flyvevåbenspecifikke, værnsmæssige samt øvrige perifere felter – omfattende både det nationale og det internationale område. Hovedparten af kontrol- og varslingsofficererne bliver primært anvendt inden for det nationale flyvevåbenspecifikke virksomhedsfelt og sekundært inden for det internationale flyvevåbenspecifikke samt det værnsmæssige virksomhedsfelt. Det hører til undtagelsen, hvis kontrol- og vars-

lingsofficeren bliver anvendt inden for øvrige perifere felter, som f.eks. Forsvarets Efterretningstjeneste.

”Professionsbacheloren i militær ledelse i flyvevåbnet – kontrol og varsling” vil i begyndelsen af sin karriere primært virke som Fighter Allocator, og sekundært som militær leder inden for Forsvarsministeriets ansættelsesområde, hvor officerens brede anvendelighed som leder er en forudsætning. Senere i kontrol- og varslingsofficerens forventede karriereforløb bliver virket som militær leder inden for hele Forsvarsministeriets ansættelsesområde det primære virke for hovedparten af kontrol- og varslingsofficererne.

Kontrol- og varslingsofficeren medvirker til at opfylde målsætninger inden for flyvevåbnet, Forsvaret samt det sikkerheds- og forsvarspolitiske område.

Kontrol- og varslingsofficersvirkets specialiserede arbejdsområde omfatter taktisk ledelse af den luftmilitære opgaveløsning i både nationalt og internationalt regi. Dette indebærer beføjelser til beslutning om anvendelse af luftstridskræfter under såvel fred som under krise- og krigslignende forhold, herunder samarbejde med andre militære enheder samt civile og militære myndigheder i opgaveløsningen.

Kontrol- og varslingsofficerens primære virksomhedsfelt er kendetegnet ved et dynamisk og komplekst arbejdsmiljø, hvor overblik, analyseevner og beslutningsdygtighed er afgørende for en effektiv og sikker taktisk indsættelse af luftforsvarsfly og dermed for gennemførelse af luftoperationer.

Kontrol- og varslingsofficeren leder, vurderer og beslutter for indsættelsen af luftforsvarsfly samt for overvågningen af tildelt luftrum. Det tildelte luftrum kan være både dansk luftrum og internationalt luftrum samt være i både en national og en international operativ sammenhæng.

Kontrol- og varslingsofficeren har fokus på den militære opgaves løsning – under hensyntagen til efterlevelse af gældende konventioner samt øvrige aftaler.

2.2. Den militære leders viden og færdighedsgrundlag samt metoder.

De videns- og færdighedsmæssige forudsætninger for ledelse i en luftmilitær kontekst omfatter praksis-, udviklings- og forskningsbaseret viden inden for hovedområderne ledelse, militære operationer og internationale studier.

Inden for fagområde ledelse er der et ledelsesteoretisk og –praktisk fokus, hvilket udfolder sig i emnerne lederskab, læring, pædagogik, psykologi, kommunikation og organisations-teori, ressourcestyring og militær jura.

Inden for fagområde militære operationer er der et militærfagligt fokus på Forsvarets luftoperationer på taktisk og operativt niveau i såvel en national som international ramme.

Inden for fagområde idræt er der et militærfagligt fokus på almen idræt og specialtræning samt kost og ernæring i såvel national som international kontekst.

Inden for fagområde internationale studier er der et overvejende samfundsvidenskabeligt fokus, hvilket primært udfolder sig i faget statskundskab og sekundært i faget konfliktteori.

Gennem hele uddannelsen vægtes den studerendes udvikling af metodisk opgaveløsning i form af såvel undervisning i faget metode som integration af metode i den generelle skriftlige opgaveløsning. Der sikres en naturlig progression i de studerendes anvendelse af metodiske tilgange og værktøjer under den samlede uddannelse, hvor det afsluttende bachelorprojekt ses som kulminationen. Her udvikler den studerende evnen til at overskue og undersøge komplekse problemstillinger på et videnskabsteoretisk fundament.

2.3. Den nyuddannede kontrol- og varslingsofficer skal have flg. viden, færdigheder og kompetencer.

Efter endt uddannelse har "professionsbacheloren i militær ledelse i flyvevåbnet – kontrol og varsling" nedenstående viden, færdigheder og kompetencer. Disse mål for læringsudbyttet er opdelt i henholdsvis de generelle læringsmål for en militær leder i flyvevåbnet (officer på premierløjtnantsniveau) og de specielle læringsmål inden for specialistdelen kontrol og varsling.

Generelle læringsmål for professionsbacheloren i militær ledelse i flyvevåbnet

Viden:

Professionsbacheloren i militær ledelse i flyvevåbnet har viden om og forståelse af:

- Forsvarets rolle i det danske rigsfællesskab og verden.
- Forsvarets organisation og struktur samt flyvevåbnets organisation og opgaver.
- Flyvevåbnets værdier og traditioner samt flyvevåbnets og flyvningens historie.
- Krigshistorie og krigsteori, herunder udviklingen i luftkrigsførelse og sammenhængen mellem teknologi, samfund og forsvar.
- Lovgivning og bekendtgørelser med indflydelse på Forsvarets virke.
- Forsvarets doktriner, bestemmelser og politikker med indflydelse på Forsvarets virke.
- Forsvarets virke i en overordnet sikkerhedspolitisk sammenhæng, herunder kunne reflektere over anvendelsen af Forsvaret med baggrund i en demokratisk forståelse og relevant samfundsvidenskabelig teori og metode.
- Virksomhedsledelse i Forsvaret med baggrund i Forsvarets forvaltningsgrundlag, herunder HRM og ressourcestyring.
- Militær disciplinar-, straffe- og retsplejelovgivning.
- Konfliktlösingsstrategier i en operativ kontekst og om udvalgte kulturer og kultur møder af relevans for officerens virke.
- Lederrollen for officeren på laveste niveau i flyvevåbnet og i Forsvaret, herunder krav og forventninger til den militære leders adfærd.
- Bedømmelse og udvikling af underlagte medarbejdere, jf. Forsvarets gældende bestemmelser og vejledninger.
- Stabsarbejde og sagsbehandling i Forsvaret, herunder sagsbehandling indenfor egen enhed og nærmeste højere niveau i Forsvaret.
- Kommunikation på dansk og engelsk, herunder kunne reflektere over officerens anvendelse af relevante kommunikationsteorier og –metoder.
- Relevant IT software, som anvendes i Forsvaret.

- Soldatens fysiske tilstand som forudsætning for operativ opgaveløsning, herunder kunne reflektere over relevante idrætsfaglige teoriers og metoders anvendelse i praksis under nationale og internationale operationer.
- Officerens virke som soldat, herunder bl.a. fysisk træning, våbenbetjening, orientering og kortlæsning.
- Anvendelse af magtmidler i både fred og under krise- og krigslignende forhold under hensyntagen til gældende konventioner og øvrige aftaler.
- Forskellige studieteknikker til at optimere egen læring under såvel uddannelse som i det fremtidige virke som officer.
- Anvendt teori og metode samt kunne reflektere over professionens anvendelse af teori og metode som militær leder.

Færdigheder:

Professionsbacheloren i militær ledelse i flyvevåbnet kan:

- Identificere og anvende lovgrundlag, bestemmelsesgrundlag og doktrinært grundlag med henblik på at planlægge og gennemføre Forsvarets luftoperationer samt øvrig indsats i både en national og international ramme.
- Planlægge og gennemføre Forsvarets luftoperationer og øvrig indsats i både en national og international kontekst med baggrund i sin viden om og forståelse af demokrati, lovgivning, Forsvarets bestemmelser og doktriner, Forsvarets luftoperationer, sikkerhedspolitik, krigsteori, krigshistorie og kulturforskelle, herunder kunne identificere og analysere interkulturelle problemstillinger.
- Analysere og diskutere konflikter i et historisk perspektiv, herunder Danmarks og Forsvarets rolle.
- Udvælge og anvende teoretiske og praktiske ledelsesværktøjer som en del af egen ledelsespraksis.
- Udøve virksomhedsledelse på baggrund af sin viden og forståelse af Forsvarets forvaltningsgrundlag, herunder Forsvarets ledelsesgrundlag.
- Skrive og tale dansk og engelsk med et alsidigt ordforråd og begrebsapparat tilpasset relevante faglige og tværfaglige emner og praktiske situationer.
- Udvælge og anvende Forsvarets kommunikationsværktøjer og forskellige kommunikationsformer afpasset til ledelsesmæssige situationer.
- Indsamle, udvælge og analysere informationer samt formidle - såvel mundtligt som skriftligt - teoretiske og praksisnære problemstillinger og løsninger til relevante interessenter.
- Planlægge, lede, fordele, kontrollere og evaluere pålagte opgaver til underlagt personale på baggrund af en ledelsesteoretisk og læringsmæssig forståelse.
- Understøtte underlagt personels udvikling ved anvendelse af relevante ledelsesmetoder samt udfærdige forslag til bedømmelse og udvikling af underlagt personel, jf. gældende bestemmelser og vejledninger.
- Undervise i praksis, herunder udvælge og anvende relevante læringsteorier og metoder til at understøtte læringen.
- Anvende de for funktionen tildelte våben og våbensystemer både som soldat og som leder.
- Anvende metoder og redskaber som knytter sig til det idrætsfaglige område, herunder kunne omsætte teori til praksis under både nationale og internationale forhold.

- I samarbejde med stedlige idrætsledere analysere og vurdere idrætsfaglige problemstillinger, herunder formidle og iværksætte løsningsforslag.

Kompetencer:

Professionsbacheloren i militær ledelse i flyvevåbnet kan:

- Håndtere komplekse og udviklingsorienterede situationer i en ledelseskontekst.
- Selvstændigt indgå i fagligt og tværfagligt samarbejde såvel inden for egen enhed som med eksterne relationer nationalt og internationalt.
- Selvstændigt udøve ledelse af egen enheds opgaveløsning, herunder påtage sig medansvar for såvel proces som produkt.
- Påtage sig ansvar for samt efterleve Forsvarets ledelsesgrundlag samt Forsvarets værdier, herunder flyvevåbnets værdier, som leder og rollemodel.
- Kunne identificere egne lærings- og udviklingsbehov i forhold til officersvirket og - på baggrund af egen FOKUS bedømmelse og udviklingskontrakt - selvstændigt kunne videreudvikle egen viden, færdigheder og kompetencer.

Læringsmål for specialedelen kontrol og varsling

Viden:

”Professionsbacheloren i militær ledelse i flyvevåbnet – kontrol og varsling” har yderligere viden om og forståelse af:

- Air Control Wings operative opgaver, organisation og virke i flyvevåbnet, Forsvaret og NATO.
- Opbygningen og virket af kontrol- & varslingssystemet i Danmark og NATO.
- Kontrol- og varslingsofficerens rolle i forbindelse med planlægningen og gennemførelsen af offensive, defensive og støttende luftoperationer, herunder kontrol- og varslingsofficerens kommando- og kontrolfunktioner og – forhold inden for dansk og internationalt luftrum.
- Relevante doktriner, bestemmelser og direktiver for gennemførelsen af luftoperationer samt øvrigt bestemmelsesmæssigt grundlag for kontrol- og varslingsofficeren.

Færdigheder:

”Professionsbacheloren i militær ledelse i flyvevåbnet – kontrol og varsling” kan:

- Indsamle, udvælge, analysere og vurdere informationer samt på baggrund heraf beslutte for gennemførelse af Forsvarets luftoperationer.
- Identificere bemandings- og kompetencemæssige krav i forbindelse med gennemførelse af luftrumsovervågning og indsættelse af luftforsvarsfly samt løbende analysere, vurdere og beslutte med henblik på efterlevelse af disse.
- Anvende og forholde sig kritisk til gældende bestemmelser, direktiver og doktriner i relation til egen praksis som kontrol- og varslingsofficer.
- Identificere situationer af særlig karakter¹ og videreformidle nødvendig information til relevante nationale og internationale myndigheder.

---

¹ Eksempelvis krænkelse af dansk suverænitet, nødsituationer for civile og militære fly etc.

Kompetencer:

”Professionsbacheloren i militær ledelse i flyvevåbnet – kontrol og varsling” kan desuden:

- Selvstændigt påtage sig ansvar for indsættelsen af luftforsvarsfly, herunder håndtere komplekse situationer og problemstillinger inden for kontrol- og varslingsområdet.
- Selvstændigt indgå i og lede faglige og tværfaglige samarbejder med relation til gennemførelse af og støtte til Forsvarets luftoperationer i regi af henholdsvis Air Control Wing, flyvevåbnet, Forsvaret, NATO og internationale koalitioner.
- Selvstændigt håndtere komplekse samt udviklingsorienterede udfordringer inden for kontrol- og varslingsområdet i en ledelsesmæssig kontekst i såvel en national som en international ramme.

3. UDDANNELSENS FAGLIGE GRUNDLAG

Fagligt er det gennemgående og generelle fokus i uddannelsen militær føring og ledelse i en flyvevåben kontekst med speciale inden for kontrol og varsling.

Uddannelsens faglige grundlag baseres på teoretiske og praktiske kundskaber fra det ledelsesmæssige militærfaglige videns- og erfaringsområde i samspil med kundskaber fra kontrol- og varslingsområdet samt fra de idrætsfaglige, samfundsvidenskabelige, humanistiske og almene fagområder.

3.1. Luftoperationer og øvrige militære fag.

Fagområdet Grundlæggende Operationslære og Luftoperationer medvirker til, at den studerende udvikler kompetencer til at beskrive, analysere samt anvende viden og færdigheder under gennemførelse af militære luftoperationer på taktisk niveau i såvel national som international ramme. På baggrund heraf skal den studerende kunne analysere en given situation og iværksætte de fornødne tiltag i forbindelse med planlægning og gennemførelse ved indsættelse af tildelte luftmilitære ressourcer. Fagområdet medvirker endvidere til, at den studerende udvikler kompetencer til at gennemføre luftoperationer i såvel værnssælles som multinationalt regi. Fagområdet understøtter endvidere den studerendes forståelse af Forsvarets rolle i Danmarks sikkerhedspolitik.

Faget Skydeuddannelse medvirker til, at den studerende udvikler kompetencer til, ud fra et sikkerhedsmæssigt perspektiv, at kunne deltage i tilrettelæggelse og gennemførelse af skarpskydning med håndvåben.

3.2. Ledelsesfaglige fag.

Fagområdet Ledelse medvirker til, at den studerende udvikler kompetencer til at udøve føring, dvs. "ledelse/indsatsledelse i kritiske situationer som kræver omgående handling", overfor et begrænset antal personer. Derudover opnår den studerende kompetencer til at kunne anvende ledelsesteorier og – metoder til at udvikle egen ledelsespraksis, herunder kunne analysere, vurdere, beslutte og formidle på baggrund af en ledelsesteoretisk forståelse. Her er et særkende ved Forsvaret, at officerens ledelsespraksis skal ses i tæt sammenhæng med Forsvarets ledelsesgrundlag, som derfor udgør en hjørnesten i de ledelsesfaglige fag.

Den studerende udvikler en forståelse af menneskers forskellige læringsprofiler i en ledelsesmæssig kontekst. Derudover medvirker fagområdet til, at den studerende udvikler kompetencer til at kunne anvende værktøjer inden for pædagogik og læring til at undervise medarbejdere og støtte disse i deres personlige udvikling.

Fagområdet medvirker ligeledes til, at den studerende udvikler kompetencer til at kunne forholde sig selvstændigt til de ledelsesmæssige dilemmaer og -opgaver, der gør sig gældende på laveste niveau i chef/leder/medarbejderrelationer samt organisatoriske- og styringsmæssige sammenhænge, herunder virke i lederrollen med personlig autoritet.

Derudover medvirker fagområdet til, at den studerende opnår en viden om og forståelse af forsvarsspecifikke juridiske forhold med direkte relation til den militære straffe-, disciplinar- og retsplejelov.

Endelig tilegner den studerende sig viden om og forståelse af det fysiske og psykiske arbejdsmiljøets betydning for trivsel på arbejdspladsen.

3.3. Kontrol og varsling.

Kontrol og varslings fagområdet medvirker til, at den studerende opnår viden om og færdigheder til at overvåge og kontrollere dansk luftrum samt at kunne indsætte luftforsvarsfly. Fagområdet understøtter desuden, at den studerende udvikler kompetencer til at håndtere operative varslingsopgaver i samarbejde med interne og eksterne interessenter samt generelt at kunne håndtere udfordringer inden for kontrol- og varslingsområdet i såvel en ledelsesmæssig kontekst som i både en national og international ramme.

3.4. Samfundsfaglige fag.

Fagene Statskundskab og Konfliktteori medvirker til, at den studerende udvikler kompetencer til at beskrive, analysere og vurdere sociale, kulturelle og politiske udviklinger i forhold til deres betydning for dansk sikkerhedspolitik og Forsvarets virke. Desuden understøtter fagene, at den studerende udvikler forståelse for betydningen af international sikkerhedspolitik i forhold til internationale operationer, og kompetencer til at kunne indgå i komplekse kulturmøder samt skaber forudsætninger i forhold til kritisk tænkning.

3.5. Humanistiske og almene fag samt tematiske forløb.

Fagene Tværsproglig basisgrammatik og Engelsk medvirker til, at den studerende udvikler sproglige kompetencer til at indgå i internationalt samarbejde og sproglig bevidsthed til at reflektere over egen sprogpraksis.

I faget Kommunikation i Forsvaret udvikler den studerende kompetencer til at kunne agere i overensstemmelse med Forsvarets principper for god kommunikation, mundtligt og skriftligt, med de særlige hensyn, som gør sig gældende inden for officerens praksisfelt, f.eks. i internationale operationer.

Hensigten med faget er, at den studerende udvikler evne til at interagere og kommunikere i interkulturelle møder med både kolleger i såvel en national som en multinational sammenhæng og med lokale beboere i et missionsområde i forbindelse med deployering uden for Danmarks grænser.

Faget Metode medvirker til, at den studerende bliver i stand til at anvende studietekniske og metodiske færdigheder, som skal anvendes i uddannelsens øvrige fag samt i forbindelse med professionsbachelorprojektet. Hensigten med tilegnelse af studietekniske færdigheder er, at den studerende lærer at anvende forskellige studieteknikker til at optimere egen læring - både under uddannelsen og i den studerendes fremtidige virke som officer. De metodiske færdigheder skal medvirke til, at den studerende bliver i stand til at håndtere komplekse og udviklingsorienterede situationer i både studiesammenhæng og i det senere virke som officer samt i større analytiske arbejder, herunder kunne reflektere over videnskabssteoretiske præmisser.

Faget Tværfagligt forløb medvirker til, at den studerende kan integrere faglig viden og faglige tilgange fra flere fag i analysen af komplekse og virkelighedsnære problemstillinger samt kan formidle og diskutere konklusionerne herfra i militærfaglige og civile sammenhænge i samarbejde med andre.

Professionsbachelorprojektet medvirker til, at den studerende opnår evnen til selvstændigt og/eller i samarbejde med andre at identificere professionsrettede problemstillinger samt udvælge og anvende teorier og metoder til at analysere og diskutere resultater samt udlede løsningsforslag.

3.6. Idræt.

Faget Idræt medvirker til, at den studerende udvikler kompetencer til at kunne omsætte idrætsfaglig teori til praksis, gennemføre egen fysisk træning samt kunne vejlede, planlægge og støtte i forhold til kollegers og kommende medarbejders grundlæggende militære fysiske træning under både nationale og internationale forhold. Endvidere medvirker faget til, at den studerende udvikler kompetencer til at analysere og vurdere idrætsfaglige problemstillinger, herunder formidle og iværksætte løsningsforslag.

4. Uddannelsens struktur og opbygning

Uddannelsen som Professionsbachelor i militær ledelse i flyvevåbnet - kontrol og varsling er normeret til at vare fire år. Den er delt op i elementer af forskellig varighed og med en vekslende mellem hhv. undervisnings- og praktikelementer. Strukturen og dermed rækkefølgen af elementerne er tilrettelagt ud fra et fagligt og læringsmæssigt hensyn.

Hvert element er et afsluttet undervisnings- og læringsforløb, der har til hensigt, at den studerende udvikler en samlet helhed af viden, færdigheder og kompetencer.

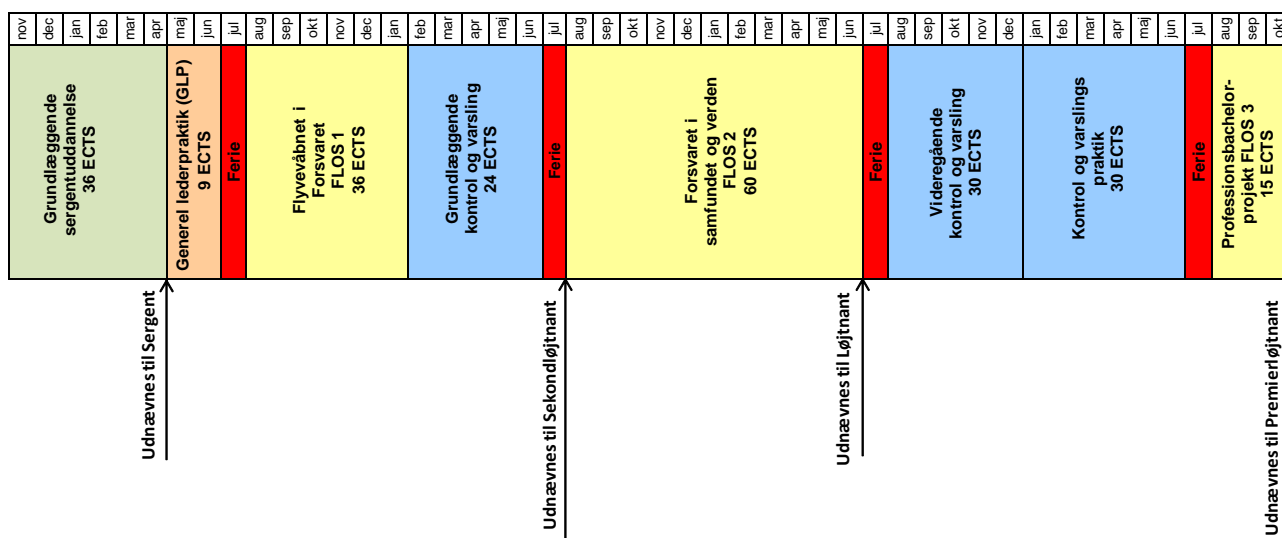
4.1. ECTS-point .

ECTS-point (European Credit Transfer System) er en værdi, der tillægges uddannelsesenheder med henblik på at beskrive den arbejdsbelastning, der kræves fra den studerendes side. Et studenterårsværk er på 60 ECTS-point. Studenterårsværket omfatter den studerendes studieindsats under dennes læringsforløb. Studieindsatsen omfatter forberedelse, vejledning, selvstudie, undervisning, refleksion, opgaver, projekter, simulation/træning, eksamensdeltagelse mv.

4.2. Uddannelsens struktur.

I uddannelsen indgår i alt 240 ECTS-point. Heraf indgår 201 point til undervisning og 39 point til praktikperiode.

Uddannelsens struktur, herunder organiseringen af elementerne samt deres vægtning er vist på nedenstående illustration.

Det fremgår nedenfor via farver hvilke myndigheder, der er ansvarlige for at gennemføre de enkelte elementer

- Air Force Training Centre
- Air Force Training Centre, Flyvevåbnets Officersskole og flyvevåbnets Wings
- Flyvevåbnets Officersskole
- Air Control Wing

4.3. Elementernes progression.

Uddannelsesstrukturen - og dermed rækkefølgen af uddannelsens elementer - er tilrettelagt ud fra et fagligt og læringsmæssigt hensyn.

Fagligt er det gennemgående og generelle fokus i uddannelsen "Føring og militær ledelse i en flyvevåbenkontekst". Derudover er der et fagligt fokus på "kontrol og varsling", som er det speciale den studerende skal fungere i efter endt uddannelse. Det læringsmæssige hensyn imødekommes ved, at der er en løbende vekselvirkning mellem teori og praksis. Det indebærer, at den teoretiske undervisning og praksis kombineres i en vekselvirkning med stigende sværhedsgrad og kompleksitet igennem uddannelsesforløbet. Hensigten med denne vekselvirkning er at sikre praksisnærheden og udvikle professionsrettede kompetencer. Den faglige og læringsmæssige progression indebærer, at elementerne som hovedregel skal tages i den opstillede rækkefølge.

Uddannelsens elementer lever samlet set op til målene for uddannelsens samlede læringsudbytte. De enkelte elementer afspejler centrale temaer inden for den luftmilitære leders professionsudøvelse. Uddannelsens fagområder indgår i elementerne således, at den studerende tilegner sig de faglige læringsmål og det indhold, der er relevant i forhold til de aspekter af den militære leders virksomhed, som er i fokus i elementet. Omfanget af de enkelte elementers ECTS-point varierer fra element til element, da værdien - og dermed de studerendes arbejdsbelastning - tager sit udgangspunkt i det enkelte elements overordnede læringsmål.

4.3.1. Grundlæggende sergentuddannelse (GSU).

På uddannelseselementet "Grundlæggende sergentuddannelse" skal den studerende lære at virke som militær mellemlider på laveste funktionsniveau (svarende til graden sergent). Dette foregår på Air Force Training Centre. Den studerende tilegner sig på dette element et kulturelt, teoretisk og praktisk fundament for undervisning, føring og ledelse i en luftmilitær kontekst.

4.3.2. Generel lederpraktik (GLP).

På det efterfølgende uddannelseselement "Generel lederpraktik" er den studerende i praktikophold dels på Air Force Training Centre og dels i forskellige operative enheder i flyvevåbnet. På Air Force Training Centre afprøver den studerende den militære mellemliders rolle som befalingsmand i forhold til værnepligtige. Under praktikperioderne i forskellige operative enheder i flyvevåbnet tilegner den studerende sig en bred generel viden om officersrollen på laveste niveau i flyvevåbnet og får tillige en fornemmelse af dagligdagen i flyvevåbnet. Hensigten er primært, at den studerendes fremtidige læring kvalificeres, da den studerende på baggrund af praktikken bedre kan forholde sig til den efterfølgende teoretiske undervisning – sekundært, at den studerende bliver i stand til at foretage et kvalificeret valg af tjenestegren (speciale).

4.3.3. Flyvevåbnet i Forsvaret (FLOS1).

Elementet "Flyvevåbnet i Forsvaret" bygger videre på det foregående element og fokuserer på den militære leders virke på laveste funktionsniveau, hvor den grundlæggende sergentuddannelse udelukkende fokuserede på rollen som militær mellemlider. Fokus er desuden på flyvevåbnets virke i Forsvaret og på den studerendes personlige kompetencer samt studiekompetencer, idet den studerende bl.a. skal lære at identificere egne og andres læringsbehov. Dette element gennemføres hovedsagelig på Flyvevåbnets Officersskole. Tre af ugerne gennemføres på Flyveskolen.

4.3.4. Grundlæggende kontrol og varsling (FUNK1).

Efter de tre generelle elementer kommer det første kontrol- og varslingsspecifikke element. Det bygger videre på de studerendes faglige viden om flyvevåbnets virke i Forsvaret og er rettet mod specialet "kontrol og varsling" i en national ramme. Elementet gennemføres ved flyvevåbnets Air Control Wing, hvor den studerende efter endt uddannelse også planlægges ansat som premierløjtnant. Undervisningen er både teoretisk og praktisk funderet. Den studerende afprøver i løbet af elementet en del af deres teoretiske læring i en af Air Control Wings operationsfaciliteter, hvilket indebærer, at de parallelt med den faglige læring oplever kulturen inden for kontrol- og varslingsområdet og får en fornemmelse af, hvilke operative funktioner, der er underlagt kontrol- og varslingsofficerens ledelse.

4.3.5. Forsvaret i samfundet og verden (FLOS2).

Dette efterfølgende element er et teoretisk og generelt element og foregår på Flyvevåbnets Officersskole. Elementet kommer i forlængelse af det grundlæggende operationsstøttelement, da den studerende bl.a. skal lære at mestre de færdigheder, der knytter sig til beskæftigelsen som officer i flyvevåbnet på laveste funktionsniveau. Dvs. at den studerende skal lære at anvende teoretiske og praktiske metoder og redskaber til at analysere, vurdere og begrunde praktiske og teoretiske problemstillinger, handlinger og løsninger inden for bl.a. ledelse, militære operationer og det samfundsfaglige område. Det faglige niveau øges og bredes ud, idet uddannelseselementerne retter sig mod officerens generelle virke som en del af både det danske og det internationale samfund.

4.3.6. Videregående kontrol og varsling (FUNK2).

Det efterfølgende kontrol- og varslingsspecifikke element bygger videre på de generelle elementer "Forsvaret i samfundet" og "Forsvaret i verden". Derudover bygger det i særlig grad videre på det foregående element "Grundlæggende kontrol og varsling". Dette element retter sig mod den studerendes kontrol- og varslingsspecialiserede ledelsesmæssige og operative funktion både nationalt og internationalt. Undervisningen er både teoretisk og praktisk funderet og gennemføres ved flyvevåbnets Air Control Wing.

4.3.7. Kontrol- og varslingspraktik (FUNK2).

Kontrol- og varslingspraktikken har til formål at øge den studerendes kontrol- og varslingsspecialiserede kompetencer samt at den studerende vænner sig til det virkelige operationsmiljø. Under forløbet afprøver den studerende sin viden og færdigheder fra elementerne "Grundlæggende kontrol og varsling" og "Videregående kontrol og varsling". Det indebærer, at den studerende udvikler sine kompetencer til selvstændigt at kunne indgå i faglige og tværfaglige samarbejdsrelationer og opgaveløsninger, ligesom den studerendes teoretiske viden om bl.a. ledelse og operationer afprøves i praksis. Derudover følger den studerende de operative Fighter Allocators og Vagthavende Officerers daglige rutiner og

håndtering af Air Control Wing operative drift. Hensigten er, at den studerende udvikler en forståelse af samt praktiske færdigheder til at kunne fungere som Vagthavende Officer ved Air Control Wing.

Parallelt med ovennævnte og gennem sin deltagelse i de daglige aktiviteter skal den studerende identificere og reflektere over mulige problemstillinger, der eventuelt kan anvendes som emne i professionsbachelorprojektet. Under praktikperioden afsættes ca. en uge, der specifikt er rettet mod opstart af professionsbachelorprojektet. Denne uge organiseres og gennemføres af Flyvevåbnets Officersskole.

4.3.8. Professionsbachelorprojekt (FLOS3).

Uddannelsen afsluttes med et professionsbachelorprojekt, hvor den studerende arbejder med en problemstilling, der er central for en officer i flyvevåbnet eller for uddannelsen. Under arbejdet med opgaven skal den studerende reflektere over og anvende relevante teorier og metoder. Forløbet organiseres og gennemføres ved Flyvevåbnets Officersskoles foranstaltning. Problemstillingen formuleres af den studerende selv i samarbejde med en vejleder ved Flyvevåbnets Officersskole og/eller i samarbejde med myndigheden, hvor den studerende har gennemført praktikperioden på FUNK2. Problemstillingen skal altid godkendes af Flyvevåbnets Officersskole.

5. FAG OG FAGENES PLACERING

Element	Grundlæggende sergentuddannelse	Flyvevåbnet i Forsvaret	Grundlæggende Kontrol og varsling	Forsvaret i samfundet og verden	Videregående Kontrol og varsling	Professions-bachelorprojekt	ECTS-point i alt
Fag, ECTS-point							
Luftoperationer og øvrige militære fag:							21
Skydeuddannelse	4						
Introduktion til flyoperationer		4					
Grundlæggende operationslære		5					
Værnsfælles og multinationale luftoperationer				8			
Retslære og operationskendskab mm.	0						
Ledelsesfaglige fag:							55
Uddannelseslære	10						
Føreruddannelse	12						
Ledelse, samarbejde og psykologi	8						
Grundlæggende ledelse		6					
Personligt og organisatorisk lederskab				16			
Militær jura				2			
Ressourcestyring				1			
Kontrol- og varslingsspeciale (moduler og fag):							54
Air Operation Course			9				
Fighter Controller			15				
Surveillance Specialist					12		
Fighter Allocator					18		
Samfundsfaglige fag:							20
Konfliktteori		3		4			
Statskundskab		4		9			
Humanistiske, almene og militære fag samt tematiske forløb:							38
Tværsproglig basisgrammatik		1					
Engelsk		4		5			
Kommunikation i Forsvaret		3					
Metode (inkl. studieteknik og videnskabs-teori)		2		2		3	
Tema, Strategisk forståelse				6			
Bachelorprojekt						12	
Idræt	2	4		7			13
ECTS i alt (excl. ECTS for praktikperiode)	36	36	24	60	30	15	201

5.1. Fagenes progression.

De enkelte fag/fagområder, der indgår i elementerne, er tilrettelagt ud fra et fagligt og læringsmæssigt hensyn. Det indebærer, at der på tværs af elementerne er en faglig og læringsmæssig progression inden for de enkelte fag/fagområder.

5.1.1. Luftoperationer og øvrige militære fag.

På elementet "Grundlæggende sergentuddannelse" opnår den studerende viden, færdigheder og kompetencer til at virke som sikkerhedsbefalingsmand for skytter under gennemførelse af skarpskydning med håndskydevåben. Ligeledes opnår den studerende viden om den militære straffe- og retsplejelov samt militær disciplinarlov med henblik på virke og ansvar som mellemlider. Endelig opnår den studerende viden om, hvorledes forsvaret er organiseret, samt hvilke målsætninger der findes, og hvilke opgaver Forsvaret skal kunne løse og indgå i.

På elementet "Flyvevåbnet i Forsvaret" opnår den studerende en grundlæggende viden og en får en helhedsforståelse for hvordan land-, maritime og luftoperationer udføres på det taktiske niveau – i nationalt og internationalt regi. Den studerende stifter bekendtskab med anvendte teorier og metoder til at analysere en given taktisk situation og på dette grundlag beslutte og iværksætte den rette løsning af opgaven. Derudover opnår den studerende, i forbindelse med faget "militær jura", viden om og forståelse af den militære straffe-, disciplinar- og retsplejelov, således at den studerende efterfølgende som leder kan anvende og skelne mellem lovene og deres anvendelse.

På det efterfølgende element "Forsvaret i samfundet og verden" øger den studerende sine hidtil opnåede viden og færdigheder inden for luftoperationer, samt opnår en forståelse for anvendelse af luftstridskræfter i værnssfælles og multinationale operationer. Derudover lærer den studerende at kunne analysere forudsætningskabende informationer samt selvstændigt og i samarbejde med andre at kunne beslutte og iværksætte luftoperative løsninger på problemstillinger eller dele deraf i rammen af værnssfælles og multinationale luftoperationer, samt at være i stand til at håndtere mere komplekse luftoperative situationer på taktisk niveau i multinationalt regi.

5.1.2. Ledelsesfaglige fag.

På det første element "Grundlæggende sergentuddannelse" opnår den studerende en basal viden om ledelse og gruppepsykologi, samt udvikler kompetencer til at kunne fungere som militær mellemlider, herunder kunne føre og lede mindre grupper i flyvevåbnet under generel og taktisk føring. Derudover tilegner den studerende sig en grundlæggende viden om og færdigheder i at kunne anvende pædagogiske og didaktiske værktøjer til at planlægge, tilrettelægge, gennemføre og evaluere enkeltstående undervisningsaktiviteter.

På det efterfølgende element "Flyvevåbnet i Forsvaret" udbygges den grundlæggende viden om ledelse og gruppepsykologi i faget Grundlæggende ledelse, med udgangspunkt i Forsvarets Ledelsesgrundlag. Her opnår den studerende en viden om og forståelse af grundlæggende ledelsesteorier samt evnen til at kunne anvende disse til at reflektere over og forholde sig kritisk til egen ledelsespraksis. Desuden uddyber den studerende sin forståelse af psykologiske forhold, der knytter sig til grupper. I faget kommunikation opnår den studerende færdigheder i at kommunikere på det interpersonelle og interkulturelle område samt i at kunne agere professionelt i forhold til pressen. Dette sigter samlet mod det

formål, at den studerende tilegner sig teoretiske og praktiske forudsætninger for at udvikle egen grundlæggende ledelsespraksis i forhold til laveste funktionsniveau.

På elementet "Forsvaret i samfundet og verden" indgår fagene Læring og ledelse, Personligt og organisatorisk lederskab, Militær Jura, Fysisk- og psykisk arbejdsmiljø samt Resourcestyring.

I faget Læring og ledelse udvikler den studerende kompetencer til at kunne understøtte medarbejderes udvikling på baggrund af viden om og færdigheder indenfor læring i en ledelsesfaglig kontekst. Derudover tilegner den studerende sig viden om og forståelse af menneskers forskellige læringsprofiler.

I faget Personligt og organisatorisk lederskab udvikler den studerende indledningsvist færdigheder i at kunne give feedback og støtte underlagte medarbejderes personlige og faglige udvikling. Desuden lærer den studerende at blive bevidst om og kunne reflektere over sin egen personlige udvikling og eget udtryk.

Herefter flyttes perspektivet i faget Personligt og organisatorisk lederskab til det organisatoriske niveau, hvor den studerende lærer at anvende forskellige teorier om ledelse og organisation med det formål at kunne analysere og udvikle egen ledelsespraksis. Derudover udvikler den studerende kompetencer til at forholde sig selvstændigt til kompleksiteten mellem organisation, team og medarbejdere, herunder at indgå i tværfagligt samarbejde. Endelig opnår den studerende forståelse for risikoledelse i forbindelse med den militære operative praksis og de særlige vilkår, der gør sig gældende under krise- og krigslignende forhold.

I faget Fysisk og psykisk arbejdsmiljø opnår den studerende viden om og forståelse af betydningen af trivsel på arbejdspladsen i rollen som leder.

I faget militær jura opnår den studerende viden om og forståelse for den militære straffe-, disciplinar- og retsplejelov med henblik på, som militær leder, at kunne skelne mellem lovene og deres anvendelse.

I faget Ressourcestyring tilegner den studerende sig viden om og forståelse af principperne for styring og forvaltning i Forsvaret med henblik på at kunne styre og kontrollere tildelte økonomiske midler på enhedsniveau og forstå koblingen mellem ledelse og styring.

5.1.3. Kontrol- og varslingsspecifikke moduler

På elementet "Grundlæggende kontrol og varsling" tilegner den studerende sig en viden om og forståelse af kontrol- og varslingssystemets opbygning og operative opgaver samt vedrørende Air Control Wings operative virke i flyvevåbnet og Forsvaret. Den studerende lærer om produktionen af et Identificeret Luftbillede, fra radarspor til præsentation på skærm og derpå identifikation af flyvende objekter i dansk ansvarsområde. Samtidig lærer den studerende at anvende det Identificerede Luftbillede til at understøtte gennemførelse af og støtte til taktiske luftoperationer: Fra simpel føring af et eller flere fly til taktiske indsættelser af luftforsvarsfly, herunder suverænitets håndhævelse i dansk ansvarsområde.

På elementet "Videregående kontrol og varsling" tilegner den studerende sig viden om og delvise færdigheder i at kunne fungere som henholdsvis Surveillance Specialist og Fighter Allocator.

På den del af elementet, hvor der er fokus på Surveillance Specialist funktionen, tilegner de studerende sig en viden om og forståelse af udviklingen, opbygningen og koordineringen af et Identificeret Luftbillede med tilsvarende myndigheder i andre ansvarsområder. Den studerende lærer om formelle krav til det Identificerede Luftbillede og opbygningen af dette, herunder føring af surveillance teamets operatører. Endvidere lærer den studerende at koordinere med andre NATO samarbejdspartnere i vedligeholdelsen af et Identificeret Luftbillede.

På den del af elementet, hvor der er fokus på Fighter Allocator funktionen, tilegner den studerende sig viden om og forståelse af styringen af luftoperationer i dansk ansvarsområde - baseret på et Identificerede Luftbillede. Den studerende lærer at indsætte luftforsvarsfly til suverænitetshåndhævelse samt til andre typer af offensive og defensive luftoperationer, herunder at koordinere brug af luftrummet med civile og militære myndigheder.

5.1.4. Samfundsfaglige fag.

Konfliktteori

På elementet "Flyvevåbnet i Forsvaret" udvikler den studerende sin viden om og færdigheder i at kunne identificere, analysere og diskutere konflikttyper i en militærfaglig kontekst. Som forudsætning herfor tilegner den studerende sig krigsteoretisk og krigshistorisk forståelse samt indsigt i den sociale identitets betydning i kulturmøder.

Derudover tilegner den studerende sig viden om luftkrigsførelsens historiske udvikling, herunder det danske flyvevåbens historie, og reflekterer på baggrund heraf over betydningen af traditioner og identitet

På elementet "Flyvevåbnet i samfundet og verden" skal den studerende arbejde med årsager til sociale konflikter og med konfliktløsningsstrategier.

Den studerende tilegner sig viden om og færdigheder i at analysere årsager til krige og sociale konflikters opståen og udvikling. Den studerende bliver tillige i stand til at diskutere globaliseringens konsekvenser for konflikters forløb, herunder udviklingen af nye konflikttyper og mediernes rolle.

Den studerende opnår derudover interkulturel forståelse samt færdigheder i at kunne analysere og vurdere mulige konfliktløsningsstrategier med henblik på at kunne diskutere forsvarets internationale operationer.

Endelig udfører den studerende et mindre feltarbejde med henblik på at blive i stand til at skabe kulturel viden i en interkulturel kontekst samt reflektere over egen rolle i skabelse af kulturel viden.

På det tværfaglige forløb i slutningen af "Forsvaret i samfundet og verden" integrerer den studerende sine konfliktteoretiske kompetencer med kompetencer tilegnet i andre fag i tværfaglige strategiske analyser af en aktuel konflikt af relevans for officerens professionelle virke.

Statskundskab

På elementet "Flyvevåbnet i Forsvaret" opnår den studerende en forståelse af det danske forsvars rolle i den danske demokratiske samfundsmodel. Dette sker ved, at den studerende tilegner sig viden og færdigheder om nationale politiske processer af relevans for det danske forsvar og dansk udenrigs- og sikkerhedspolitik.

På elementet "Forsvaret i samfundet og verden" bliver den studerende i stand til selvstændigt at kunne analysere, diskutere og formidle forsvarets internationale virke, gennem tilegnelse af viden, færdigheder og kompetencer om internationale organisationer samt det internationale strategiske miljø, der har relevans for dansk forsvar. Undervisningen på "Forsvaret i samfundet og verden" bidrager til, at den studerende bliver i stand til selvstændigt at kunne sammenkæde den nationale diskussion om forsvarets opgaver – som er opnået i løbet af modulet "Flyvevåbnet i Forsvaret" – med præmisserne i det internationale miljø.

5.1.5. Humanistiske og almene fag.

Tværsproglig basisgrammatik og engelsk

På elementet "Flyvevåbnet i Forsvaret" indledes sprogundervisningen med en sprog-screening for at fastlægge den studerendes individuelle niveau. Faget Tværsproglig basisgrammatik, indleder sprogundervisningen og har den intersproglige grammatik som omdrejningspunkt. Den studerende tilegner sig viden om og forståelse af henholdsvis det danske og det engelske sprogs opbygning samt opnår sproglig bevidsthed i form af en sproglig referenceramme, ud fra hvilken den studerende kan anvende og reflektere over sproget i praksis.

I faget Engelsk fokuseres på sprogrigtighed og præcision i mundtlig og skriftlig sprogproduktion. Den studerende udvikler sin bevidsthed om sproget i forbindelse med produktion af forskellige former for militærfaglige sprogproduktion med forskellige modtagere.

På elementet "Forsvaret i samfundet og verden" står det talte sprog i fokus. Den studerende videreudvikler sit engelske sprog inden for generelle og militærfaglige registre samt lærer om de sprogfunktioner, der knytter sig til at kunne præsentere emner relateret til officersvirket. Yderligere træner den studerende sine engelsk-kommunikative kompetencer hen imod at kunne indgå i komplekst interkulturelt og multinationalt samarbejde – fra ledelse af møder til deltagelse i militære operationer til mødet med den diplomatiske verden.

Metode

På elementet "Flyvevåbnet i Forsvaret" tilegner den studerende sig studietekniske færdigheder til brug for egen læring. Derudover øver den studerende at udarbejde analyser med inddragelse af teori og med en metode, som er i overensstemmelse med teoriens videnskabssteoretiske udgangspunkt.

Under elementet "Forsvaret i samfundet og verden" opbygger den studerende færdigheder i selvstændig udarbejdelse af analyser, med egenindhentet empiri og med refleksion over analysens videnskabssteoretiske udgangspunkt. Dette skal gøre den studerende i stand til at udføre mindre, selvstændig empiriindhentning i både studie- og arbejdssammenhæng, herunder særligt i den sidste praktikperiode.

I forbindelse med elementet "Professionsbachelorprojekt" tilegner de studerende sig færdigheder og kompetencer til at anvende teori og metode til at behandle en praksisnær problemstilling relevans for udøvelsen af lederskab i en militærorganisation på premierløjtnantniveau og kunne reflektere over professionens praksis.

5.1.6. Idræt.

På elementet "Grundlæggende sergentuddannelse" lærer den studerende om individuel træning samt instruktion af mindre grupper. Under elementet kan den studerende opnå en god fysisk form, tilegne sig grundlæggende forståelse af træningsmetoder og blive i stand til, i samarbejde med stedlige idrætsledere, at planlægge, tilrettelægge og gennemføre fysisk træning af mindre grupper.

På det efterfølgende element "Flyvevåbnet i Forsvaret" forbedrer den studerende sin egen fysiske form. Derudover lærer den studerende at anvende idrætsfaglige teorier og metoder med henblik på at kunne planlægge og gennemføre individuel træning samt støtte og motivere kollegers og medarbejderes fysiske træning og sunde livsstil.

Under elementet "Forsvaret i samfundet og verden" øger den studerende sin forståelse af teorier og træningsmetoder og bliver i stand til selvstændigt at vedligeholde og udbygge egen fysiske form. Derudover lærer den studerende i samarbejde med den lokale idrætsleder, at planlægge og støtte kollegers militære fysiske træning samt motivere til en sund livsstil - primært i nationalt regi. Endvidere tilegner den studerende sig kompetencer til selvstændigt at vedligeholde egen fysiske form under udsendelse i internationale operationer. Samtidigt lærer den studerende – ligeledes under udsendelse - at støtte og motivere kolleger til fysisk træning og ernæringsrigtig indtagelse af kost og væske.

6. ELEMENTER

Uddannelsens elementer er opdelt i temaer. Elementernes overordnede mål for læringsudbytte er overordnet beskrevet herunder. Derudover er der en oversigt over de fag, der indgår i og understøtter elementernes temaer.

Den konkrete beskrivelse af de enkelte fags formål, læringsmål, indhold, undervisnings- og studiemetoder samt eksamen beskrives senere i studieordningen.

6.1. Grundlæggende sergentuddannelse(GSU).

Elementet retter sig mod militære mellemlederes ledelsespraksis på laveste funktionsniveau (svarende til grad af sergent) ved enheder i flyvevåbnet.

Den studerende kan ved elementets afslutning virke som mellemleder på laveste funktionsniveau i gennemførelsen af en enheds taktiske operationer i flyvevåbnet med afsæt i bestemmelser, procedurer og direktiver, herunder Forsvarets ledelsesgrundlag. Derudover kan den studerende efterleve krav og forventninger til den militære mellemleders optræden.

Efter elementet kan den studerende således:

- Selvstændigt føre en gruppe/hold ved flyvevåbnets enheder.
- Anvende ledelsesredskaber ved ledelse af personel på manuelt niveau.
- Selvstændigt planlægge, tilrettelægge, gennemføre og evaluere enkeltstående undervisningsaktiviteter.
- Træne sin egen fysiske form samt instruere mindre grupper i fysiske træningsaktiviteter.
- Have et grundlæggende kendskab til militær straffe og retsplejelov samt kendskab til forsvarrets overordnede organisation og opgaver og
- fungere som sikkerhedsbefalingsmand under skydning med de i FLV anvendte håndskydevåben samt anvende diverse pyrotekniske virkemidler i forbindelse med enheds-skydninger og –øvelser.

Temaet bearbejdes ud fra følgende fag:

- Skydeuddannelse
- Retslære og operationskendskab
- Uddannelseslære
- Føreruddannelse
- Ledelse, samarbejde og psykologi
- Idræt

6.2. Generel lederpraktik (GLP).

Elementet retter sig mod den militære ledelsespraksis i flyvevåbnet – som henholdsvis mellemlider på laveste funktionsniveau og leder på laveste funktionsniveau.

Den studerende har ved elementets afslutning afprøvet mellemliderens rolle som befalingsmand og tilegnet sig en indledende viden om officersrollen i flyvevåbnet.

Efter elementet har den studerende:

- En generel viden om officerens daglige ledelsespraksis i relevante dele af flyvevåbnet og
- En generel viden om befalingsmandens ledelsespraksis som bidrag til grundlaget for officerens ledelse af befalingsmænd.

6.3. Flyvevåbnet i Forsvaret (FLOS1).

Elementet retter sig mod den militære leders virke på laveste funktionsniveau i flyvevåbnet.

Den studerende kan ved elementets afslutning forstå, formidle og påtage sig medansvar for flyvevåbnets virke i Forsvaret med afsæt i doktriner, politikker og Forsvarets Ledelsesgrundlag. Derudover kan den studerende forstå, formidle og påtage sig medansvar for Forsvarets rolle i samfundet med afsæt i den demokratiske styring og kontrol af Forsvaret. Endelig kan den studerende anvende forskellige studieteknikker til at optimere egen læring.

Efter elementet kan den studerende således:

- Forstå officerens virke nationalt og i internationale operationer på enhedsniveau.
- Forstå forsvarets formål, opgaver og organisation.
- Forstå parametre vedr. flyvning.
- Anvende grundlæggende ledelsesteorier til at reflektere over og forholde sig kritisk til egen ledelsespraksis.
- Identificere, analysere og diskutere konfliktyper i en militærfaglig kontekst.
- Forstå udviklingen i luftkrigsførelse, herunder sammenhængen mellem teknologi, samfund og forsvar.
- Analysere og formidle udvalgte aspekter af politiske processer med relevans for Forsvaret.
- Analysere, diskutere og formidle Danmarks forsvars-, udenrigs- og sikkerhedspolitik.
- Anvende engelsk som alment skriftligt formidlingsprog
- Forstå og anvende Forsvarets kommunikationsværktøjer samt kunne kommunikere med pressen og
- Planlægge og gennemføre individuel træning samt støtte og motivere kollegers fysiske træning og sunde livsstil.

Temaet bearbejdes ud fra følgende fag:

- Introduktion til flyoperationer
- Grundlæggende operationslære
- Grundlæggende ledelse
- Konfliktteori
- Statskundskab
- Tværsproglig basisgrammatik
- Engelsk
- Kommunikation i Forsvaret
- Metode (inkl. studieteknik)
- Idræt

6.4. Grundlæggende kontrol og varslings (FUNK1).

Elementet retter sig mod kontrol- og varslingsofficerens grundlæggende nationale virke i flyvevåbnet.

Den studerende kan ved elementets afslutning forstå og formidle Air Control Wings grundlæggende operative virke i flyvevåbnet, Forsvaret og NATO med afsæt i doktriner, direktiver og bestemmelser. Derudover kan den studerende assistere surveillance og weapons teamet i udførelsen af grundlæggende taktiske luftoperationer og varslingsoperationer ved en Air Control Wing enhed.

Efter elementet kan den studerende således:

- Initiere og identificere flyvende objekter i dansk ansvarsområde.
- Planlægge og gennemføre indsættelse af luftforsvarsfly i dansk ansvarsområde, herunder suverænitets håndhævelse.
- Forstå og medvirke til operativt samarbejde internt i surveillance og weapons teamet samt mellem Air Control Wing og flyvevåbnets flyvende wings.
- Identificere egne læringsbehov i forhold til initiering og identificering af flyvende objekter samt i forbindelse med styringen af luftforsvarsfly i dansk ansvarsområde.

Temaet bearbejdes ud fra følgende tværfaglige moduler:

- Air Operation Course
- Fighter Controller

6.5. Forsvaret i samfundet og verden (FLOS2).

Elementet retter sig mod officerens virke i Forsvaret som en del af det danske og internationale samfund.

Den studerende kan ved elementets afslutning selvstændigt analysere, diskutere og formidle forsvarets internationale virke på baggrund af tilegnelse af viden, færdigheder og kompetencer om internationale organisationer og det internationale strategiske miljø, der har relevans for dansk forsvar. Derudover kan den studerende indgå i et samarbejde med andre omkring multinationale luftoperationer samt selvstændigt og i samarbejde med andre analysere, formidle og diskutere Forsvarets rolle i verden med afsæt i bl.a. studiet af internationale konflikter.

Efter elementet kan den studerende således:

- Forstå hvordan luftoperationer planlægges og gennemføres på taktisk niveau.
- Forstå Forsvarets operative kapaciteters virkemåde og anvendelse i en værnssfælles optik samt selvstændigt kunne indgå i et samarbejde omkring komplekse luftoperative situationer på taktisk niveau i multinationalt regi.
- Anvende teorier og metoder inden for læring og ledelse til at understøtte medarbejderes udvikling.
- Reflektere over egen personlig udvikling og eget udtryk samt give feed-back til medarbejdere og støtte deres personlige og faglige udvikling.
- Forholde sig selvstændigt til kompleksiteten mellem organisation, team og medarbejdere, udvikle egen ledelsespraksis samt indgå i tværfagligt samarbejde.
- Forstå det fysiske- og psykiske arbejdsmiljøets betydning for trivsel på arbejdspladsen.
- Forstå den militære straffe-, disciplinar- og retsplejelov med henblik på, som militær leder, at kunne skelne mellem lovene og anvende disciplinarloven.
- Forstå styring og forvaltning i Forsvaret i relation til rollen som militær leder.
- Forstå, analysere og diskutere dansk forsvars-, sikkerheds- og udenrigspolitik, herunder Forsvarets rolle i den danske demokratiske samfundsmodel.
- Selvstændigt indgå i et militærfagligt samarbejde, der involverer politologiske problemstillinger, herunder analysere, formidle og diskutere Danmarks og dansk forsvars rolle i det internationale samfund.
- Forstå årsager til kriger og sociale konflikters opståen og udvikling samt analysere og diskutere krigens etiske og krigsretlige aspekter.
- Selvstændigt analysere og vurdere mulige konfliktløsningsstrategier i forbindelse med internationale operationer.
- Kunne udvælge og anvende begreber, teorier og metoder på egen-indhentet empiri i studiet af internationale organisationer og internationale strategiske forhold, der har relevans for dansk forsvar.
- Kunne formidle politologiske problemstillinger med relevans for dansk forsvar under inddragelse af fagets begreber, teorier og metoder.
- Anvende engelsk som mundtligt og skriftligt formidlingssprog i forbindelse med interkulturel og militærfaglig kommunikation samt selvstændigt indgå i et komplekst interkulturelt samarbejde på engelsk.
- Selvstændigt vedligeholde og udbygge egen fysiske form og i samarbejde med en idrætsleder vejlede, planlægge og støtte kollegers militære fysiske træning og sunde livsstil i dagligdagen og under internationale operationer.
- Kunne anvende og reflektere over videnskabsteoretiske og metodiske problemstillinger og værktøjer.

Temaet bearbejdes ud fra følgende fag:

- Luftoperationer²
- Læring og ledelse
- Personligt og organisatorisk lederskab¹
- Fysisk og psykisk arbejdsmiljø
- Militær jura
- Ressourcestyring
- Konfliktteori¹
- Statskundskab¹
- Engelsk
- Metode
- Strategisk forståelse (tema)
- Idræt

6.6. Videregående kontrol og varsling (FUNK2).

Elementet retter sig mod kontrol- og varslingsofficerens operative og ledelsesmæssige virke i flyvevåbnet og NATO.

Den studerende kan ved elementets afslutning forstå og formidle flyvevåbnets operative virke i relation til Forsvarets og NATOs opgaveløsning med afsæt i doktriner, direktiver og bestemmelser. Derudover kan den studerende håndtere Air Control Wings operative varslingsopgaver i samarbejde med surveillance teamet samt indsætte luftforsvarsfly i dansk ansvarsområde.

Efter elementet kan den studerende således:

- I samarbejde med surveillance teamet planlægge, tilrettelægge, gennemføre og evaluere produktionen af et Identificeret Luftbillede i dansk ansvarsområde, herunder føre surveillance teamet ved behov.
- Planlægge, tilrettelægge, gennemføre og evaluere indsættelse af luftforsvarsfly i dansk ansvarsområde, herunder føre weapons teamet i en effektiv og sikker brug af luftrummet.
- Planlægge, tilrettelægge, gennemføre og evaluere koordineringen af den militære brug af luftrummet i samarbejde med civile myndigheder.
- Forstå og indgå i det operative samarbejde på vagtholdet samt mellem Air Control Wing og øvrige enheder i flyvevåbnet, i Forsvaret samt internationalt i regi af NATO.
- Identificere egne læringsbehov i forbindelse med produktionen af et Identificeret Luftbillede samt indsættelse af luftforsvarsfly og koordinering af brug af luftrum.

Temaet bearbejdes ud fra følgende tværfaglige moduler:

- Surveillance Specialist
- Fighter Allocator

---

² Disse fag indgår i temaet "Strategisk forståelse".

6.7. Kontrol- og varslingspraktik (FUNK2).

Elementet retter sig både mod den militære ledelsespraksis i flyvevåbnet samt de kontrol- og varslingspecifikke funktioner i flyvevåbnets Air Control Wing.

Den studerende kan efter praktikken indgå i Air Control Wing operative drift samt flyvevåbnets operative virke i relation til Forsvaret og NATO opgaveløsning, med afsæt i doktriner, direktiver og bestemmelser. Derudover kan den studerende selvstændigt virke som Fighter Allocator og Vagthavende Officer ved Air Control Wing.

Efter elementet kan den studerende således:

- I samarbejde med surveillance teamet planlægge, tilrettelægge, gennemføre og evaluere produktionen af et Identificeret Luftbillede i dansk ansvarsområde, herunder føre surveillance teamet ved behov.
- Selvstændigt planlægge, tilrettelægge, gennemføre og evaluere indsættelse af luftforsvarsfly i dansk ansvarsområde, herunder føre weapons teamet i en effektiv og sikker brug af luftrummet.
- Selvstændigt planlægge, tilrettelægge, gennemføre og evaluere koordineringen af den militære brug af luftrummet i samarbejde med civile myndigheder.
- Indgå i det operative samarbejde på vagtholdet samt mellem Air Control Wing og øvrige enheder i flyvevåbnet, Forsvaret samt internationalt i regi af NATO.
- Selvstændigt identificere egne læringsbehov i forbindelse med indsættelse af luftforsvarsfly og koordinering af luftrum.

6.8. Professionsbachelorprojekt inkl. metode (FLOS3).

Elementet retter sig mod officeren som analytiker og beslutningstager.

Den studerende kan ved elementets afslutning selvstændigt og/eller i samarbejde med andre håndtere komplekse udfordringer, herunder opnå evne til at anvende teori og metode til at behandle en praksisnær problemstilling relevans for udøvelsen af lederskab i en militærorganisation på premierløjtnant-niveau og kunne reflektere over professionens praksis.

Efter elementet kan den studerende således:

- Selvstændigt identificere og vurdere teoretiske og/eller praksisnære problemstillinger, der er relevante for professionen.
- Selvstændigt anvende professionens metoder og redskaber til at analysere og vurdere problemstillinger samt begrunde valg og fravalg i opgaveløsningen.
- Selvstændigt formidle, diskutere og forholde sig kritisk til teoretiske og/eller praksisnære problemstillinger og løsninger.

7. UNDERVISNINGS- OG STUDIEFORMER

Gennem uddannelsen skabes læringsmæssige betingelser for, at den studerende kan udvikle professionelle kompetencer til at fungere selvstændigt som militær leder i flyvevåbnet som kontrol- og varslingsofficer og til at fortsætte i kompetencegivende videreuddannelse.

Undervisningen tilrettelægges ud fra en faglig og læringsmæssig progression. Progressionen afspejler sig i elementernes, modulernes og fagenes læringsmål og indhold. Det læringsmæssige hensyn er desuden imødekommet ved, at der er en løbende vekselvirkning mellem teori og praksis. Det indebærer, at teori og praksis kombineres i en vekselvirkning med stigende sværhedsgrad og kompleksitet igennem uddannelsesforløbet. Hensigten med denne vekselvirkning er at sikre praksisnærheden og at udvikle professionsrettede kompetencer.

Læreprocesser tilrettelægges med henblik på, at den studerende erhverver og udvikler selvstændighed, samarbejdsevne, evne til refleksion og til at skabe faglig fornyelse. Dette sker gennem den studerendes samspil med undervisere og medstuderende ved de uddannende myndigheder samt med medarbejdere, ledere og chefer i flyvevåbnets operative Wings. Dette kræver aktiv deltagelse fra den studerende samt en udforskende indstilling til bl.a. militære operationer, ledelse samt det nationale og internationale samfund. Samlet set bidrager dette til at fremme den studerendes refleksion over egen viden, færdigheder og kompetencer.

Undervisnings- og studieformerne understøtter de læringsmål og det faglige indhold, der er opstillet for de enkelte elementer, moduler og fag. Variation af studieformer, praktiske øvelser og praktik samt brug af relevante medier medvirker til, at den studerende oplever perspektiv og sammenhæng i uddannelsesforløbet. Variation i undervisnings- og arbejdsformer imødekommer desuden forskelle i den enkelte studerendes læringsprofil.

7.1. Undervisnings- og studieaktiviteter.

De læringsmæssige aktiviteter i den teoretiske undervisning tilrettelægges således, at undervisningens form understøtter det faglige indhold og de læringsmål, den studerende skal nå. Undervisnings- og studieformerne omfatter en bred vifte af følgende eksempler på aktiviteter, som kan understøtte læringsmålene på viden-, færdigheds- og kompetenceniveau:

Viden:

Oplæg fra lærer, oplæg fra studerende, instruktion, inddragelse af studerendes erfaringer, gruppearbejde, refleksion, læringsobjekter, diskussion, spil, film mv.

Færdigheder:

Vejledning, sparring, coaching, træning, oplæg fra studerende, inddragelse af studerendes erfaringer, projektarbejde, casearbejde, gruppearbejde, diskussion, spil, simulation mv.

Kompetencer:

Projektarbejde, gruppearbejde, vejledning, sparring, coaching, selvevaluering mv.

De teoretiske og praktiske aktiviteter tilrettelægges i en vekselvirkning for at fremme en progressiv udvikling af de studerendes læring på hhv. viden-, færdigheds- og kompetenceniveau.

De mere praktiskorienterede læringsaktiviteter er især opgaveorienterede og simulerede. Under disse aktiviteter anvender de studerende det lærte fra teoriundervisningen og modtager samtidig coaching, sparring, vejledning og/eller rådgivning.

7.2. Informations- og kommunikationsteknologi.

Under uddannelsen arbejdes der med informations- og kommunikationsteknologi (IKT) dels som redskab til læring og dels som genstand for læring. Derudover anvendes IKT som et videndelings og administrativt system.

Som redskab til læring medvirker integrering af IKT til at opbygge studierelevante kompetencer, der kan udvide den studerendes muligheder for aktivt at deltage, kommunikere, videndele og samarbejde i forskellige uddannelsesmæssige sammenhænge. IKT understøtter og udvider forskellige former for interaktion.

I forhold til den studerendes aktuelle og fremtidige betingelser for faglig udvikling anvendes forskellige IKT-værktøjer til at støtte den studerende i at opbygge informationskompetence. Ved hjælp af IKT udvikler den studerende evne til at søge information, til kritisk at udvælge, vurdere, strukturere og anvende information fra forskellige relevante kilder.

IKT anvendes som genstand for læring, idet der i praksis feltet for den militære leder inden for kontrol og varsling indgår mange forskelligartede IT-baserede teknologier, som skal anvendes i den operative opgaveløsning. De studerende skal bl.a. opbygge kompetencer til at betjene radarbillede samt håndtere intern og ekstern kommunikation via telefon- og radionet.

IKT anvendes som et videndelings og administrativt system, idet der bl.a. anvendes et learning management system under studiet. I dette system kan studerende og undervisere indenfor og på tværs af uddannelsens fag og elementer bl.a. se skemaer, undervisningsmaterialer, samt egne og andres opgaver og opgaveløsninger.

7.3. Skriftlige opgaver.

Som et led i undervisningen udarbejdes et antal skriftlige opgaver. De anvendes dels som et middel til, at den studerende kan opnå fagenes/modulernes/elementernes læringsmål, viden, færdigheder og kompetencer, herunder at den studerende bl.a. kan udvikle faglige og metodiske færdigheder, samt øge evnen til skriftlig fremstilling både på dansk og engelsk. Derudover anvendes skriftlige opgaver i forbindelse med eksamener. Elementerne på Flyvevåbnets Officersskole skal i særlig grad have et akademisk tilsnit, hvilket bl.a. indebærer, at både arbejdsprocessen og den endelige opgave skal være systematisk og logisk opbygget. Til dette arbejde henvises til FLOS vejledningssamling (VEJSAM).

7.4. Personlig læringsplan.

Under uddannelsesforløbet skal den studerende arbejde med en Personlig Læringsplan. Den Personlige Læringsplan er et refleksionsværktøj til at styrke egen læring. Hensigten er, at den studerende bliver i stand til at identificere egne læringsbehov og til at udvikle egen viden, færdigheder og kompetencer.

7.5. Holdofficer.

Holdofficeren er den ansættelsesmæssigt direkte foresatte chef for den studerende under uddannelsesforløbet.

I forbindelse med de studerendes gennemgang af uddannelsen er holdofficerens primære opgave at støtte de studerende.

Hensigten er, at holdofficeren fungerer som vejleder og sparringspartner for den studerende, herunder hjælper denne med at skabe gennemsigtighed i studiet og øge muligheden for at fremme egen læring. Holdofficeren fokuserer endvidere på at hjælpe den studerende med at skabe sammenhæng mellem uddannelsens elementer og øge den studerendes personlig udvikling. Derudover fungerer holdofficeren som rollemodel for den studerende.

Holdofficeren

- informerer, støtter og vejleder den studerende i valg af tjenestegren i flyvevåbnet, under hensyntagen til FLV behov,
- yder støtte og vejledning i forbindelse med den studerendes personlige udvikling, herunder bl.a. anvendelsen af egen personlige læringsplan (se ovennfor),
- støtter og vejleder den studerende i at skabe forståelse for og sammenhæng mellem studie- og arbejdslivet og
- støtter og vejleder den studerende i forhold til dannelsen som officer, herunder tydeliggør krav og forventninger til de studerende.

Information, vejledning og støtte foregår både som individuelle samtaler og samlet for hele holdet. De individuelle samtaler organiseres som henholdsvis formelle samtaler, hvor holdofficeren indkalder den studerende, og som uformelle samtaler, hvor den studerende eller holdofficeren efter behov tager initiativ til samtale. Informationer og samtaler for hele holdet tilrettelægges ved, at der i skemaet afsættes lektioner til holdofficeren. Hertil kommer den uformelle, løbende, daglige kontakt mellem holdofficeren og den studerende.

Dannelsen som officer sker dels parallelt ved ovenstående og dels ved praktiske og kulturelle aktiviteter i forbindelse med studiet på Flyvevåbnets Officersskole. De studerende deltager i de praktiske og kulturelle aktiviteter samtidig med, de er ansvarlige for at planlægge, gennemføre og evaluere aktiviteterne. Under dette fungerer holdofficeren som vejleder og sparringspartner.

7.6. Funktionspraktikvejleder.

Under funktionsuddannelsen, er der tilknyttet en eller flere funktionspraktikvejledere til den studerende. Funktionspraktikvejlederne har ansvaret for, at de opstillede læringsmål opfyldes og er samtidig ansvarlige for den enkelte studerendes gennemførelse af funktionsuddannelseselementerne.

Funktionspraktikvejlederen vil desuden fungere som coach/vejleder for den studerende, herunder være garant for, at den personlige læringsplan anvendes, følge op på udviklingskontrakter og stå for input til den studerendes udvikling i uddannelsen, herunder give input til bedømmelser. Funktionspraktikvejlederne støtter de studerende før og under udarbejdelse af det afsluttende professionsbachelorprojekt.

Nærmere detaljer omkring funktionspraktikvejledningen findes i FTKBST 264-1.

7.7. Organisatorisk samarbejde omkring uddannelsen.

De enkelte uddannelsesinstitutioner, Flyvertaktisk Kommando og funktionspraktikstederne samarbejder om rammer og vilkår for den enkelte studerendes læring. Herunder arbejdes der kontinuerligt med læringsmål, sammenhængen mellem teori og praktik og den studerendes udvikling af viden, færdigheder og kompetencer.

Holdofficeren som beskrevet ovenfor, fungerer som bindeled mellem de enkelte uddannelsesinstitutioner, Flyvertaktisk kommando og det enkelte funktionspraktiksted.

Nærmere detaljer omkring det organisatoriske samarbejde findes i FTKBST 264-1.

8. EKSAMEN OG ØVRIG BEDØMMELSE

Den studerendes læringsudbytte dokumenteres undervejs ved prøver, der kan bestå af mundtlige, skriftlige og praktiske eksamener samt ved bedømmelse af bl.a. teoretiske og praktiske opgaver, projekter og mundtlige fremlæggelser, deltagelse i undervisningsforløb mv.

Prøverne er enten interne eller eksterne. Ved de interne prøver foretages bedømmelsen af en eller flere undervisere og/eller andre kompetente medarbejdere fra den uddannende myndighed. Ved de eksterne prøver foretages bedømmelsen af eksaminator og af en censor udpeget ved Forsvarets censorkorps. De eksterne censorer kan gøre tjeneste ved uddannelsesmyndigheder og andre myndigheder i flyvevåbnet (FLV) og Forsvaret (FSV). De kan dog ikke gøre tjeneste ved uddannelsesmyndigheder, der er direkte involverede i nærværende uddannelse. Derudover kan eksterne censorer være ansat ved civile (CIV) uddannelsesinstitutioner, forskningsinstitutioner mv.

Alle studerende er automatisk tilmeldt de prøver, det kræves, for at læringsudbyttet kan dokumenteres. Der er dog krav til, at den studerende opfylder de forudsætninger for at kunne gå til eksamen, som er yderligere beskrevet under det enkelte element/fag/modul. Det er et krav, at alle elementer er bestået for at kunne gå til eksamen i professionsbachelorprojektet. Undtaget herfra er fag, moduler og elementer, hvor den studerende har fået merit.

Alle prøver og bedømmelser er tilrettelagt, så der kan foretages en individuel vurdering. Alle skriftlige og mundtlige prøver og bedømmelser foregår på dansk, dog ikke prøver og bedømmelser i faget Engelsk.

Nedenfor er en oversigt over de prøver/bedømmelser som skal bestås. De enkelte elementer er bestået, når samtlige fag/moduler inden for det enkelte element er bestået.

8.1. Oversigt over eksamener.

Grundlæggende sergentuddannelse				
Fag	ECTS	Eksamens-/Bedømmelsesform	Bedømmelse	Bedømmer
Skydeuddannelse	4	Skriftlig prøve	7-trins skala	Intern
Uddannelseslære	4	Skriftlig prøve	7-trins skala	Ekstern FSV
Uddannelseslære	6	Skriftligt projekt med mundtligt forsvar	7-trins skala	Ekstern FSV
Føreruddannelse	12	Praktisk fører	7-trins skala	Ekstern FSV
Ledelse, samarbejde og psykologi	8	Mundtlig på baggrund af en case	7-trins skala	Ekstern FSV
Idræt	2	Skriftlig prøve	7-trins skala	Intern

Generel lederpraktik				
Fag	ECTS	Eksamens-/bedømmelsesform	Bedømmelse	Bedømmer
Generel lederpraktik	9	Refleksion og aktiv deltagelse.	Bestået / ikke bestået	Intern

Flyvevåbnet i Forsvaret				
Fag	ECTS	Eksamens-/bedømmelsesform	Bedømmelse	Bedømmer
Introduktion til flyvning	4	Aktiv deltagelse inkl. mundtlig formidling	Bestået / ikke bestået	Intern
Grundlæggende operationslære	5	Case-baseret skriftlig opgave	7-trins skala	Ekstern FLV
Grundlæggende ledelse	6	Case-baseret skriftlig opgave	7-trins skala	Ekstern FSV/CIV
Konfliktteori	3	Aktiv deltagelse inkl. mundtlig formidling	Bestået / ikke bestået	Intern
Statskundskab	4	Skriftlig prøve	Bestået / ikke bestået	Intern
Sprogforståelse	1	Achievement test	Bestået / ikke bestået	Intern
Engelsk	4	Refleksionsopgave	Bestået / ikke bestået	Intern
Kommunikation i Forsvaret	3	Afleverede opgaver, aktiv deltagelse samt mundtlig formidling	Bestået / ikke bestået	Intern
Metode (inkl. studieteknik)	2	Aktiv deltagelse	Bestået / ikke bestået	Intern
Idræt, teori	2	Skriftlig teoretisk prøve	7-trins skala	Ekstern FSV/CIV
Idræt, løb	1	Praktisk prøve	7-trins skala	Intern
Idræt, konfrontationsidræt	1	Aktiv deltagelse	Bestået / ikke bestået	Intern

Grundlæggende kontrol og varsling				
Fag/moduler	ECTS	Eksamens-/bedømmelsesform	Bedømmelse	Bedømmer
Air Operation Course	9	Selvstudie og praktik	Bestået / ikke bestået	Intern
<u>Fighter Controller</u>				
- Standard Operations Procedures	4	Skriftlig prøve	Bestået / ikke bestået	Intern
- Luftoperationer	6	Skriftlig prøve	Bestået / ikke bestået	Intern
- Praktik	5	Praktisk case	Bestået / ikke bestået	Ekstern

Forsvaret i samfundet og verden				
Fag	ECTS	Eksamens-/bedømmelsesform	Bedømmelse	Bedømmer
Luftoperationer	8	Skriftligt projekt med mundtligt forsvar	7-trins skala	Ekstern FLV
Personligt og organisatorisk lederskab	16	Skriftlig opgave med mundtligt forsvar	7-trins skala	Ekstern FSV/CIV
Militær jura	2	Skriftlig	Bestået / ikke bestået	Intern
Ressourcestyring	1	Aktiv deltagelse og påtagelse af eget læringsmæssigt ansvar	Bestået / ikke bestået	Intern
Konfliktteori	4	Mundtlig på baggrund af skriftlig synopsis	7-trins skala	Ekstern FSV/CIV
Statskundskab	9	Mundtlig på baggrund af skriftlig synopsis	7-trins skala	Ekstern CIV
Engelsk	4	Mundtlig på baggrund af skriftlig synopsis	7-trins skala	Ekstern FSV/CIV
	1	Porteføljeeksamen i skriftlig engelsk på baggrund af samlede skriftlige produktioner	Bestået / ikke bestået	Intern
Metode og videnskabs-teori		Skal bestås under professionsbachelorprojekt		
Strategisk forståelse	6	Skriftlig opgave og faglig diskussion	Bestået / ikke bestået	Intern
Idræt, teori	2	Skriftlig case	Bestået / ikke bestået	Intern
Idræt, specialtræning	5	Praktisk prøve	7-trins skala	Intern

Videregående kontrol og varsling				
Fag	ECTS	Eksamens-/bedømmelsesform	Bedømmelse	Bedømmer
Surveillance specialist	12	Selvstudie og praktik	Bestået / ikke bestået	Intern
Fighter Allocator	18	Skriftlig eksamen	Bestået / ikke bestået	Intern

Kontrol- og varslingspraktik				
Fag	ECTS	Eksamens- /bedømmelsesform	Bedømmelse	Bedømmer
Kontrol- og varslingspraktik	30	Praktisk prøve	Bestået / ikke bestået	Ekstern FLV/FSV

Professionsbachelorprojekt				
Fag	ECTS	Eksamens- /bedømmelsesform	Bedømmelse	Bedømmer
Professionsbachelorprojekt	12	Skriftligt projekt med mundtligt forsvar	7-trins skala	Ekstern FSV/CIV
Metode	3+2 ³			

8.2. Formulerings- og staveevne indgår i bedømmelsen.

Udover det faglige indhold som vægtes tungest, indgår også den studerendes formulerings- og staveevne i bedømmelsen for følgende elementer og fag:

- Elementet, Flyvevåbnet i Forsvaret
  - Grundlæggende luftoperationer
  - Grundlæggende ledelse
- Elementet, Forsvaret i samfundet og verden
  - Luftoperationer
  - Personligt og organisatorisk lederskab
- Elementet, Professionsbachelorprojekt

8.3. Vægtning af karakterer.

Der udregnes et vægtet gennemsnit af karaktererne fra de eksamener, som bedømmes efter 7-trins skalaen på baggrund af de enkelte eksameners vurderede vægt i ECTS-point. Gennemsnittet beregnes efter nedenstående formel:

$$\frac{\text{Eksamenskarakter} \times \text{Tilhørende ECTS – point}}{\text{ECTS – point for samtlige eksamener}}$$

8.4. Reeksamination.

Hvis studerende ikke består ovennævnte eksamener (prøver og bedømmelser), skal de op til ny prøve.

På elementet "Grundlæggende sergentuddannelse", kan den studerende komme til én ny prøve og ved uddannelsens øvrige elementer, kan den studerende komme op til to nye prøver.

---

³ De to ECTS-point kommer fra elementet "Forsvaret i samfundet og verden", hvor undervisningen hovedsageligt finder sted. Men de indgår i den samlede eksamen for professionsbachelorprojektet.

Reeksamination har ikke nødvendigvis sammen eksamensform som den ordinære eksamen.

Det er ikke muligt at gå til reeksamination i fag/moduler, der er bestået.

På eksamensbeviset registreres det ikke, hvis et fag/modul er bestået via reeksamination. Reeksaminationerne registreres dog i forbindelse med den studerendes helhedsvurdering se punktet "Helhedsvurderinger" nedenfor.

8.5. Eksamensbevis.

Til studerende, der opfylder beståelseskriterierne, udfærdiges et eksamensbevis, der indeholder samtlige bedømmelser, nævnt under "oversigt over eksamener", samt det vægtede gennemsnit af eksamenskarakterer, der er bedømt efter 7-trins skalaen.

Studerende der ikke gennemfører hele uddannelsen, kan efter udtrykt ønske, få udleveret et bevis med de beståede elementer/fag/moduler.

8.6. Klage over eksamen.

Det er muligt at klage over prøver og eksamen. Klagen skal være skriftlig og begrundet. Desuden skal den indgives senest to uger efter, at bedømmelsen af prøven er bekendtgjort på sædvanlig måde.

Klagen indgives til den aktuelle uddannelsesinstitution/praktikplads (enhed) hvor det aktuelle undervisningsforløb med tilhørende prøve har været gennemført.

Nærmere beskrivelse vedr. klage over eksamen findes i bekendtgørelse om prøver og eksamen nævnt under afsnit 1.2. Generelle regler.

Det er desuden muligt at anke over en klage afgørelse. Det gøres ved at den studerende

8.7. Eksamensforhold i øvrigt.

Eksamen gennemføres i øvrigt ifølge eksamens- og karakterbekendtgørelser nævnt under afsnit 1.2. Generelle regler.

Studerende, der er ordblinde, kan efter en individuel vurdering og evt. test, tilbydes særlige prøvevilkår. Med tilbuddet sker der ikke en ændring af prøvens niveau.

8.8. Helhedsvurderinger.

Igennem uddannelsesforløbet foretages løbende helhedsvurderinger af den studerende. Det foregår mellem undervisere, holdofficerer og praktikvejledere internt på de enkelte elementer og på tværs af elementerne.

Endelig indgår de studerende i Forsvarets bedømmelsessystem FOKUS, hvor de studerende bedømmes.

Dette er nærmere beskrevet i FTKBST 264-1.

8.9. Udnævnelser.

Studerende udnævnes løbende, som beskrevet i FTKBST 264-1 og illustreret under afsnittet "Uddannelsens struktur". Forudsætningen for at blive udnævnt er dog, at den studerende har bestået samtlige forudgående eksamener (prøver/bedømmelser) samt opfyldt kravene i sundhedstriaden, herunder bestået Forsvarets træningstilstandsprøve, FSUBST 491.70. Prøvens kredsløbsmæssige del skal som udgangspunkt gennemføres som løb, dog kan der ved særlige omstændigheder (skader, genoptræning m.v.) afviges fra dette. Evt. afvigelser skal godkendes af Idrætskontoret, Flyvevåbnets Officersskole.

Hvis den studerendes reeksamination/sygeeksamen ligger senere end de aktuelle udnævnelser eller den studerende ikke kan bestå Forsvarets træningstilstandsprøve, bliver vedkommendes udnævnelse udskudt.

9. MERIT

Den studerende kan søge om merit i et eller flere fag, moduler og elementer, såfremt den studerende kan dokumentere, at fagets, modulets, elementets læringsmål niveaumæssigt og i det væsentlige indholdsmæssigt er dækket af en eller flere eksamener bestået ved en militær uddannelsesmyndighed eller civil uddannelsesinstitution eller suppleret med færdigheder og kompetencer opnået på anden vis.

Det vil normalt altid være muligt at få merit for elementet Grundlæggende sergentuddannelse, såfremt den studerende har denne uddannelse fra det danske flyvevåben, hær eller søværn. Det er dog ikke muligt at opnå merit for professionsbachelorprojektet med tilhørende metode.

Meritering gennemføres jf. policy og bestemmelse nævnt under 2.1 Gældende regler.

10. ØVRIGE AKTIVITETER OG DELTAGELSESPLIGT

Der vil under uddannelsen være mulighed for deltagelse i aktiviteter, som ligger uden for professionsbacheloruddannelsens læringsmål, men som alle bidrager til at styrke den samlede officersprofil. Aktiviteterne spænder fra militære og idrætsbetonede aktiviteter til deltagelse i seminarer, symposier samt kortvarige udvekslingsforløb med studerende i andre europæiske lande. Fælles for aktiviteterne er, at de bidrager til udvikling af den studerendes personlige og faglige kompetencer og understøtter dennes forberedelse til virket som officer i nationale og internationale, primært luftoperative miljøer.

En del af aktiviteterne er for alle studerende. Derudover er der en række aktiviteter, hvor et begrænset antal studerende kan deltage. Det er årgangens holdofficer, der i hvert enkelt tilfælde udpeger den studerende. Det sker på baggrund af kriterier, der er beskrevet i relevante procedurer for deltagelse. Forudsætning for deltagelse vil altid være, at den enkelte studerende vurderes at have et personligt og fagligt niveau, som levner overskud til aktiviteter ved siden af gennemførelse af professionsbacheloruddannelsen.

Da uddannelsen er koncentreret og gennemføres i grupper, hvor tilstedeværelse er særligt påkrævet, er fravær principielt uforeneligt med tjenesten. I særlige tilfælde kan den studerende bevilges fri og herved opfylde intentionerne i Forsvarets personale og familiepolitik. Den studerende gives således en fleksibel mulighed for at tilgodese det individuelle behov for frihed uden for de almindelige ferie-, friheds- og selvstudieperioder. Frihed aftales mellem den enkelte studerende og holdofficeren i samarbejde med aktuelle faggrupper, praktikvejledere m.fl.

De dage, hvor der afvikles eksamener, kan der ikke afvikles friheder.

BILAG 1, GRUNDLÆGGENDE SERGENTUDDANNELSE

FAG: SKYDEUDDANNELSE	49
FAG: ØVRIGE MILITÆRE FAG	51
FAG: UDDANNELSESLÆRE	53
FAG: FØRERUDDANNELSE	56
FAG: LEDELSE, SAMARBEJDE OG PSYKOLOGI.....	59
FAG: IDRÆT	61

FAG: SKYDEUDDANNELSE

ECTS: 4

FORMÅL

At den studerende bliver i stand til at fungere som sikkerhedsbefalingsmand under skydning, og kunne medvirke i enhedsskydninger op til gruppestørrelse, med de i FLV anvendte håndskydevåben og pyrotekniske virkemidler. Derudover er formålet, at den studerende lærer at anvende håndgranat M/54 og bliver i stand til på eget initiativ at fastholde og videreudvikle egen viden om og færdigheder i at anvende håndskydevåben, pyrotekniske virkemidler og gældende sikkerhedsbestemmelser.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Skal have viden om de i FLV anvendte håndskydevåben og pyrotekniske virkemidler samt hvorledes disse betjenes.
- Skal forstå de sikkerhedsmæssige aspekter der ligger bag virket som sikkerhedsbefalingsmand under skydning med skarp ammunition.

Færdigheder

- Kunne anvende den skydeteoretiske baggrund indenfor fagområdet til at mestre de færdigheder som er forbundet med anvendelse af forsvarets håndskydevåben og pyrotekniske virkemidler.
- Skal kunne virke som sikkerhedsbefalingsmand under skydning med skarp ammunition på våbentyper som den studerende selv er uddannet på, herunder kunne skride ind ved brud eller tilløb til brud på de givne sikkerhedsbestemmelser som er forbundet med opgaveløsningen.

Kompetencer

- Den studerende skal med sikkerhed kunne håndtere de komplekse handlinger forbundet med anvendelse og håndtering håndvåben og skarp ammunition.
- Den studerende skal kunne indgå i et samarbejde med skydelederen omkring virke som sikkerhedsbefalingsmand og dermed påtage sig det ansvar der er forbundet med dette virke.
- Skal kunne identificere egne læringsbehov for at opretholde egen kompetence indenfor området.

INDHOLD

Faget består af følgende emner:

- Sikkerhedsbefalingsmandsuddannelse.
- Omskoling til LSV M/04.
- Rutinering i anvendelse af karabin M/96.

- Uddannelse på Pistol M/49.
- Vedligeholdelse og våbeneftersyn
- Uddannelse på Håndgranat M/54
- Uddannelse på pyrotekniske virkemidler

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen er tilrettelagt som en vekselvirkning mellem teori og praksis. Den studerende vil gennem forløbet modtage teoretisk viden og oplæg indenfor emneområderne, for efterfølgende, under vejledning og supervision, at afprøve det lærte i praktisk miljø. Den studerende vil løbende modtage feedback på det præsterede og vil af sikkerhedsmæssige grunde, på intet tidspunkt under forløbet stå med et sikkerhedsmæssigt skyde ansvar uden overvågning af kompetent træner. Praktiske elementer fra faget er integreret med faget Føreruddannelse.

EKSAMEN

Den studerende bliver vurderet med **bestået/ikke bestået** indenfor nedenstående emner:

- Sikkerhedsbefalingsmand praktisk, vurderes af faglærer i samarbejde med klassens øvrige befalingsmænd.
- Kontrolskydning 7, med karabin M/96.
- Kontrolskydning 7, med pistol M/49.
- Den studerendes egnethed vurderes løbende, i forhold til sit praktiske virke som soldat i forbindelse med omgang med – og holdning til – våben og ammunition, gennem hele uddannelsesforløbet.

Ved fagets afslutning afholdes en skriftlig eksamen i sikkerhedsbefalingsmandens virke. Der gives karakter efter 7 trins skalaen. Denne eksamen vægtes med 4 ECTS-point.

Censor: Intern.

BEMÆRKNINGER

Bedømmelsen **bestået/ ikke bestået** har ikke direkte indflydelse på udnævnelse til Sergeant, men kan indgå i en helheds vurdering om egnethed til videre uddannelse.

FAG: ØVRIGE MILITÆRE FAG

ECTS: 0

FORMÅL

Retslære

At den studerende opnår viden om borgerlig og militær straffe- og retsplejelov samt militær disciplinarlov, hvilket er en forudsætning for den studerendes videre virke som mellemløber på laveste niveau under udøvelse af sin tjenestefunktion.

Operationskendskab

Ligeledes skal den studerende have en større forståelse samt viden om forsvarets organisation, opgaver og målsætninger, samt i særdeleshed Flyvevåbnets andel i internationale operationer. Den studerende skal også opnå et brugbart forhold til skriftlige udfærdigelser i Flyvevåbnet/forsvaret.

Administrations tid samt Forsynings- og Vedligeholdelsesuddannelse

Fagområdet Administration, forsyning og vedligeholdelse tjener som helhed til at synliggøre de administrative og praktiske elementer der gør en gennemførelse af uddannelsen mulig. I faget gennemføres der enkelte lektioner som egentlig undervisning, og de resterende tjener, som ovenfor nævnt, til gennemførelsen af administrative og praktiske aktiviteter i forbindelse med de daglige rutiner under uddannelsen til sergent.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Skal opnå viden om borgerlig og militær straffe- og retsplejelov samt militær disciplinarlov, der er en forudsætning for den studerendes videre virke som mellemløber
- Skal opnå viden om forsvarets organisation, opgaver og målsætninger og deltagelse i aktuelle internationale operationer

Færdigheder

- Skal kunne identificere de korrekte forhold forbundet med skriftlige udfærdigelser i Flyvevåbnet/forsvarets regi.

INDHOLD

Undervisningen består af følgende emner:

- Borgerlig og militær straffe- og retsplejelov samt militær disciplinarlov
- Forsvarets organisation, opgaver og målsætninger
- Internationale operationer.
- Skriftlige udfærdigelser i Flyvevåbnet.

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Den egentlige del af fagområderne som kan betegnes som undervisning er tilrettelagt som en vekselvirkning mellem teori og praksis, med anvendelse af såvel lærercentreret som case - og opgavebaseret undervisning.

EKSAMEN

Der gennemføres ikke eksamen i ovennævnte fag/fagområder.

SÆRLIGE BEMÆRKNINGER

Der er følgende særlige bemærkninger til faget "Retslære"

Underviseren i "borgerlig og militær straffe- og retsplejelov" kommer fra Forsvarets Auditørkorps

Underviseren i "militær disciplinarlov" kommer fra Forsvarets Personeltjeneste.

Faget er omfattet af værnssfælles fagplaner

FAG: UDDANNELSESLÆRE

ECTS: 10

FORMÅL

At den studerende gennem personlig udvikling tilegner sig forudsætninger, til at kunne virke som underviser overfor gruppens personel i de fag, den studerende selv er uddannet i. Derudover skal den studerende kunne bistå og forstå evaluering af læringsprocessen og uddannelse for personel ved aftagerenheden.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Viden om teoretiske, metodiske og praksisnære områder inden for unge- og voksenlæring og uddannelse. Dette indbefatter forståelse for planlægning og tilrettelæggelse, gennemførelse, kontrol og evaluering af en uddannelse med afsæt i den for tiden anvendte uddannelsesteknologi og anerkendte pædagogiske principper i forsvaret.
- Forstå og reflektere over underviserpraksis samt reflektere over emner fra de pædagogiske principper og det teoretiske grundlag for unge – og voksenlæring i forsvaret.

Færdigheder

- Skal kunne anvende en fagplan, til at indsamle og analysere informationer omkring læringsmål og læringsdybde, for derefter at kunne udarbejde en lektionsplan til eget brug for en given undervisningslektion.
- Kunne anvende teoretisk viden om hvorledes undervisning i praksis indenfor unge og voksenlæring, har indflydelse på planlægning og tilrettelæggelse, gennemførelse, kontrol og evaluering af en undervisningssituation.
- Skal kunne identificere og vurdere teoretiske og praktiske problemstillinger i tilrettelæggelsesfasen, samt begrunde valgte handlinger og løsninger i forbindelse med udarbejdelse af tilrettelæggelsesfasens indhold, struktur, undervisningsmidler og metoder som grundlag for en personlig lektionsplan
- Skal kunne gennemføre en undervisningslektion i relation til den i tilrettelæggelsesfasen valgte løsning.
- Skal kunne formidle, diskutere og kritisk forholde sig til en gennemført undervisningsseance

Kompetencer

- Skal selvstændig kunne indgå i fagligt og tværfagligt samarbejde, i forbindelse med planlægning, tilrettelæggelse, gennemførelse, kontrol og evaluering af enkeltlektioner ud fra givne læringsmål /målbeskrivelser.
- Skal kunne modtage konstruktiv feedback og foretage selvrefleksion i forbindelse med gennemførelse af egen undervisning
- Skal kunne udvikle egen viden og færdigheder indenfor det undervisningsmæssige område, herunder selvstændigt tager initiativ til personlig og faglig udvikling af egne kompetencer indenfor unge- og voksen læringsområdet.

INDHOLD

Faget består af følgende emner:

- Præsentationsteknik
- Talerteknik
- Forsvarets pædagogiske principper
- Uddannelsesdokumentation og uddannelsesteknologi
- Indlæring/læring
- Undervisningsprincipper og – metoder
- Organisationsformer
- Undervisnings mål / læringsmål
- Uddannelseshjælpemidler
- Underviserens optræden og virkemidler
- Konstruktiv Feedback
- Elevlektioner
- Kontrol
- Refleksion
- Projektarbejde

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen tilrettelægges som en vekselvirkning mellem teori og praksis. Undervisningen startes med 1½ uges internatmodul, hvor hovedparten af det teoretiske grundlag gennemarbejdes gennem lærerindlæg, gruppearbejder og øvrige aktiverende undervisningsmetoder og organisationsformer. De studerende afholder en individuel præsentation i form af en tale samt planlægger, tilrettelægger og gennemfører 2 undervisningsseancer af ca. 30 minutters varighed. Der er tilknyttet en træner for hver 6 studerende til gennemførelsen af undervisningsseancerne hvor der anvendes ITV som selvkonfrontation middel og konstruktiv feedback og refleksion til styrkelse af læringen og udviklingen.

Efter internatmodulet gennemfører den studerende minimum 3 lektioner for med studerende i såvel videns- som færdigheds relaterede emner, hvor den studerende selv, ud fra et givet læringsmål i tidligere lært stof, skal planlægge tilrettelægge, gennemfører, kontrollere og evaluere en undervisningssituation. Der arbejdes i holdstørrelser fra 8 -14 personer. Der er ligeledes tilknyttet en træner til disse lektioner hvor konstruktiv feedback og selvrefleksion vægtes højt i den enkeltes udviklingsproces.

Faget afsluttes med en projektopgave hvor den studerende selvstændigt vælger et emne, definere læringsmål for det valgt emne, og derigennem skal arbejde med alle elementer indenfor fagområdet. Den studerende skal selvstændigt og med egne ord præstere en skriftlig udredning af de tanker og overvejelsen der er gjort under planlægnings- og tilrettelæggelsesfasen samt en skriftlig plan for den undervisningslektion som den studerende har valgt at gennemfører. Den studerende gennemfører efterfølgende den forberedte lektion på 45 minutter, under overværelse af en træner. Til den mundtlige eksamen forventes den studerende at fremlægge nøgleområder fra den skriftlige udredning samt underbygget de trufne valg på baggrund af egentlig analyse i forhold til relevant teori og refleksioner over det præsterede.

Den studerende må forvente hjemmearbejde i form af læsning samt planlægning og tilrettelæggelse af tildelte undervisnings opgaver.

EKSAMEN

Internat modulet i uddannelsens start bedømmes **bestået/ikke bestået** ud fra et udviklingsperspektiv af underviserrollen. Intern censur.

Der afholdes efterfølgende en skriftlig eksamen i forståelsen af det teoretiske grundlag hvor resultatet bedømmes med en karakter fra 7 trins skalaen. Denne eksamen vægtes med 4 ECTS-point. Ekstern censur.

Faget afsluttes med et selvstændigt projekt med tilhørende mundtlig individuel eksamen bedømt ud fra 7 trins skalaen. Denne eksamen vægtes med 6 ECTS-point. Ekstern censur.

Censor: Ekstern indenfor forsvaret og samme censor til begge eksamener.

BEMÆRKNING

Bedømmelserne **bestået/ikke bestået** har ikke direkte indflydelse på udnævnelse til Sergeant, men kan indgå i en helheds vurdering om egnethed til videre uddannelse.

FAG: FØRERUDDANNELSE

ECTS: 12

FORMÅL

At den studerende bliver i stand til at fungere som fører indenfor generel føring og taktisk føring, dvs. "ledelse/indsatsledelse i kritiske situationer som kræver omgående handling". Det medfører, at den studerende både skal kunne varetage føringsrelaterede opgaver og indsatsledelse samt besidde modet og viljen til at varetage føring i en kritisk situation inden for en begrænset tidsfaktor. Det indebærer, at den studerende skal lære at læse en given situation og vide, hvilke redskaber der skal tages i brug for optimal opgaveløsning i lige netop dette tilfælde. Formålet er desuden, at den studerende lærer til stadighed at udvikle sine kompetencer med hensyn til ansvarsfølelse, initiativ, handlekraft, fleksibilitet, management og mægling.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Have viden om teorier og metoder tilknyttet føring generelt og taktisk føring i varierende scenarier.
- Forstå principperne for førerens teoretiske/taktiske overvejelser, og grundlaget for at efterleve disse i praksis, i forbindelse med en opgaveløsning.

Færdigheder

- Skal kunne vælge og begrunde de teoretiske og praktiske optioner som danner grundlag for valgt opgaveløsning.
- Skal kunne formidle den valgte løsning på en opgave, som taktisk fører for en ikke organisatorisk enhed i størrelse 4-10 personer i form af en 5-punkts befaling.
- Skal kunne anvende de metoder og de redskaber, der er påkrævet for at udøve indsatsledelse i kritiske situationer.

Kompetencer

- Skal kunne håndtere komplekse, ukendte og uvante situationer som fører for en ikke organisatorisk enhed på 4-10 personer.
- Skal selvstændig kunne indgå i fagligt og tværfagligt samarbejde, for derved at sikre det bedste løsningsforslag i forskellige aktuelle situationer.
- Skal kunne udvikle egen viden og færdigheder som fører, således at den studerende af egen drift bidrager til vedligeholdelse og udvikling af opnåede kompetencer indenfor begrebet føring.

INDHOLD

Undervisningen består af følgende emner:

Føring – Generelt

- Mandskabsbehandling i konteksten Føring
- Flexibilitet, Initiativ, Handlekraft
- Tilrettelæggelse/Gennemførelse/Kontrol af handlinger for enkeltmand i enheden i relation til løsning af ovenstående føringsopgaver
- Stresshåndtering og debriefing
- Konventioner og menneskerettigheder (RFM/ROE)

Føringskompetence

- Indsatsledelse – Nationalt (værktøjer til håndtering af uoverskuelige situationer)
- Indsatsledelse – Internationalt (værktøjer til håndtering af uoverskuelige situationer)
- Ukendte og uvante situationer hvor føreren skal "træde i karakter"

Taktisk Føring.

- Førervirksomhed i forbindelse med en stille opgave
- Befalingsudgivelse/Ordreformidling ved hjælp af 5-punktsbefalingen
- Taktisk indsigt i forhold til terrænvurdering og handlemuligheder
- Taktisk indsigt i forhold til valg af manøvreplan
- Formationer med en ikke organisatorisk opstillet enhed (fra 4-10 personer), herunder forhold ved egensikring under bevægelse til fods og holdt
- Befaling til og gennemførelse af ild og bevægelse, sikring og bevægelse med en ikke organisatorisk opstillet enhed (fra 4 til 10 personer), herunder instruktion til hvorledes et buddy team løser en opgave (gensidigt samarbejde)
- Bevogtning af objekt/område i tilknytning til FLV enheder, herunder adgangskontrol, opholdskontrol, forhold ved anholdte/POW, nærforsvar, PAR, FHJ, CBRN og forhold overfor IED

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen er tilrettelagt således at den studerendes virke som praktisk fører er vægtet højt. Der vil dog være en vekselvirkning mellem teori og praksis. Den praktiske del af uddannelsen er bygget op over senarier som udbygges efterhånden som de forskellige elementer mestres af den studerende. Den studerende vil derved opøve en evne til at indsamle, reflektere og udføre analyse på et relevant grundlag og i stigende sværhedsgrad. I undervisningen er der integreret elementer fra fagene "ledelse, samarbejde og psykologi" samt "skydeuddannelse" i forbindelse med forskellige senarier.

Den studerende arbejder i hele forløbet som fører, og/eller medlem i forskellige organisatoriske rammer, således at den studerende styrker sin kompetence til selvstændigt og kritisk at indhente informationer, for derved at kunne begrunde valgte handlinger og løsninger. De valgte undervisningsmetoder og organisationsformer danner grobund for såvel personlig refleksion som for udvikling i personlig og faglig retning i forbindelse med forskellige feedback seancer gennem uddannelsen.

EKSAMEN

Den studerende vil blive vurderet ud fra virket som den praktiske fører under befalingsudgivelse og efterfølgende løsning af en tildelt føringsopgave.

Eksamensopgaven vil blive stillet i form af en 5 punktsbefaling udgivet af nærmeste højere fører og fungere som udgangspunkt for selve eksaminationen af den studerende.

Der gives karakter efter 7 trins skalaen. Denne eksamen vægtes med 12 ECTS-point.

Censor: Ekstern indenfor forsvaret.

FAG: LEDELSE, SAMARBEJDE OG PSYKOLOGI

ECTS: 8

FORMÅL

At den studerende bliver i stand til at forstå og varetage egen ledelsesfunktion, herunder bliver i stand til at lede undergivet personel i overensstemmelse med det ansvar og de beføjelser, der er pålagt en mellemlider i flyvevåbnet og forsvaret.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Skal have viden om de mange alsidige funktioner/opgaver der påhviler en mellemlider i flyvevåbnet og forsvaret.
- Skal have viden om basal psykologi herunder bl.a. stress og coping, kamp- og gruppepsykologi i forhold til en mellemliders virke i flyvevåbnet og forsvaret
- Forstå og reflektere over principperne og teorierne for lederskab og ledelse på mellemlederniveau.

Færdigheder

- Skal kunne identificere praktiske problemstillinger og ledelsesmæssige udfordringer, samt begrunde valget af opgaveløsningen.
- Kunne anvende teorier og metoder til løsning af praksisnære ledelsesmæssige opgaver
- Skal kunne kommunikere med underlagt personel, således at opgaven bliver løst mest hensigtsmæssig.
- Skal kunne vurdere, diskutere og kritisk forholde sig til en ledelsesmæssig praksisnær opgave tilknyttet mellemliderniveau.

Kompetence

- Skal selvstændig kunne indgå i fagligt og tværfagligt samarbejde, for derved at sikre det bedste løsningsforslag på ledelsesmæssige udfordringer.
- Skal kunne udvikle egen viden og færdigheder som leder, således at den studerende af egen drift bidrager til den optimale løsning af pålagte opgaver.

INDHOLD

Undervisningen består af følgende emner:

- Forsvaret ledelsesgrundlag
- Flyvevåbnets værdigrundlag
- FOKUS
- Problemløsningsmodellen for effektiv beslutning
- De grundlæggende ledelsesteorier
- Coaching
- Kommunikation

- ORM
- Basal psykologi, stress og coping
- Konflikt håndtering

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen er tilrettelagt med en vekslen mellem teori og praksis, herunder forskellige undervisningsformer som læreroplæg, gruppearbejde og case / projektarbejde samt praktisk virke i øvelsesscenarier og øvrige uddannelsessituationer.

Undervisningen forløber i et øvelsesmodul efterfulgt af flere mindre moduler indenfor emneområdet og praktisk virke som mellemlider. Dette foregår i integration med bl.a. faget føreruddannelse og de studerendes skiftende virke som klasseformand. I øvelserne i forbindelse med faget føreruddannelse træner de studerende en del praksisnære ledelsesmæssige problemstillinger. Når de studerende fungerer som klasseformand virker de som leder/mellemlider for medstuderende og har herved mulighed for i praksis at træne mellemliderens virke og opgaveløsning.

Herved bliver den studerende i stand til at opnå viden om og færdigheder i at håndtere de forskellige ledelsesmæssige problemstillinger, der kan være forbundet med virke som mellemlider på laveste niveau i Flyvevåbnet.

Det praktiske ledelsesvirke monitoreres af en træner som gennem konstruktiv feedback er medvirkende til personlig og faglig udvikling af den studerende gennem hele den grundlæggende sergentuddannelse.

Den studerende har et medansvar for egen læring, og det forventes at den enkelte er en aktiv medspiller for sine medstuderende, og derved tager ansvar for eget og andres læringsudbytte.

EKSAMEN

Ved fagets afslutning afholdes en casebaseret mundtlig eksamination. Den studerende trækker en case og har derefter 25 minutters forberedelsestid efterfulgt af en 25 minutters eksamination.

Der gives karakter efter 7 trins skalaen

Censor: Ekstern indenfor forsvaret

FAG: IDRÆT

ECTS: 2

FORMÅL

Den studerende bliver i stand til at virke som idrætsinstruktør, herunder at kunne tilrettelægge, gennemføre og kontrollere idrætslektioner for medarbejdere på gruppeniveau i Flyvevåbnet. Derudover er det formålet, at den studerende erhverver sig en sådan fysisk træningstilstand og personlige færdigheder, der gør den studerende i stand til, at modstå de fysiske belastninger der i øvrigt er forbundet med den grundlæggende sergentuddannelse, samt fremstå som det gode eksempel.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Viden om idrætsteorier, metoder og praktisk udførelse, samt planlægning, tilrettelæggelse, gennemførelse og evaluering af egen som andres fysiske træning.
- Forstå og videreformidle teoretiske og praktiske principper indenfor idræt og fysisk træning.

Færdigheder

- Skal kunne anvende personlig træningsplan for optimering af egen træningsudbytte.
- Skal virke som idrætsinstruktør for medarbejder på gruppeniveau.
- Skal, i ovennævnte sammenhæng, kunne identificere og vurdere teoretiske og praktiske problemstillinger, samt begrunde valgte handlinger og løsninger, i forbindelse med udarbejdelse af forskellige træningsprogrammer.
- Skal kunne opretholde eget fysiske træningsniveau, der kan virke som eksempel for andre.
- Skal kunne formidle viden om forebyggelse af skader og motivere andre til selvtræning.

Kompetencer

- Skal selvstændig kunne vejlede, iværksætte, gennemføre og kontrollere idrætsvirksomhed ved egen enhed.

INDHOLD

Faget består af følgende emner:

- Almen træning
  - Idrætsteori,
  - Idrætsskader,
  - Opvarmning,
  - Muskel- og styrketræning,
  - Koordinationstræning,
  - Militær fysisk træning.

- Speciel træning
  - Arbejdsteknik,
  - Plyometrisk træning,
  - Test.
- Idræts træning
  - Forhindrengsbane,
  - Orienteringsløb,
  - Svømning,
  - Boldspil.
  - Forsvarets fysiske test.

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen er tilrettelagt som en vekselvirkning mellem teori og praksis.

Det er både underviserens og den studerendes rolle, at være ansvarlig for forløbets succes. Undervisningen spænder således fra lærerstyret undervisning til vejledning og understøttelse af den studerendes læring i forbindelse med individuelle træningsbehov.

EKSAMEN

En aldersbetinget løbe- og muskel/styrkeprøve som bedømmes **bestået/ikke bestået**.

Undervisningsvirke i forbindelse med gennemførelse af elevlektioner under idrætsinstruktøruddannelsen. Bedømmes **bestået/ikke bestået**.

Faget afsluttes med en skriftlig eksamen i idrætsinstruktøruddannelsen.

Der gives karakter efter 7 trins skalaen. Denne eksamen vægtes med 2 ECTS-point.

Censor: Intern.

BEMÆRKNING

Den aldersbetingede løbe- og muskel/styrkeprøve **skal bestås** for at udnævnelse til sergent kan finde sted.

Bedømmelsen i forbindelse med "undervisningsvirke i forbindelse med gennemførelse af elevlektioner under idrætsinstruktøruddannelsen" har ikke direkte indflydelse på udnævnelse til Sergent, men kan indgå i en helheds vurdering om egnethed til videre uddannelse.

BILAG 2   GENEREL LEDERPRAKTIK

ECTS: **9**

FORMÅL

At den studerende introduceres til professionen som officer – og rollen som leder – i forskellige grene af flyvevåbnet og får en fornemmelse af dagligdagen i flyvevåbnet generelt. Derudover er formålet, at den studerendes fremtidige læring kvalificeres, da den studerende på baggrund af praktikken bedre kan forholde sig til den efterfølgende teoretiske undervisning på Flyvevåbnets Officersskole. Endelig er formålet, at den studerende har et grundlag for at vælge tjenestegren/funktionsuddannelse.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Bred viden om flyvevåbnet og dets opgaver.
- Viden om befalingsmandens ledelsespraksis som bidrag til grundlaget for officerens ledelse af befalingsmænd.
- Viden om officerens daglige ledelsespraksis
- Reflektere over egen læring

INDHOLD OG FORLØB

Praktikforløbet består af følgende temaer og forløb:

- Kick-off, herunder "introduktion til flyvevåbnet" samt "karrieremuligheder som officer".
- Praktik som mellemlider (befalingsmand)
- Praktik som leder (officer)
- Refleksion

Praktikforløbet starter med et "kick-off" af to til tre dages varighed, hvor der er fokus på "Introduktion til Flyvevåbnet" samt "Karrieremuligheder som Officer". "Introduktion til Flyvevåbnet" gennemføres ved en generel orientering fra hhv. Flyvertaktisk Kommando (FTK) og de enkelte Wings om flyvevåbnets opgaver, organisation, udfordringer m.v. "Karrieremuligheder som Officer" indeholder en generel introduktion til udstickersystemet ved Forsvarets Personeltjeneste (FPT), herunder præsentation af karrieremuligheder på både kort og længere sigt. Hertil kommer en orientering fra hhv. Combat Support Wing (CSW), Air Control Wing (ACW) og min. én flyvende Wing om uddannelsen samt funktionen som hhv. Operationsstøtteofficer, Kontrol og varslingsofficer og teknik officer.

Endelig samler Flyvevåbnets Officersskole (FLOS) op på de to emner og kvalificerer de studerendes oplevelser af introduktionen i forhold til de kommende praktikperioder som hhv. mellemlider og leder.

Praktikforløbet som mellemlider (befalingsmand) har en varighed af tre uger. Den studerende gennemgår denne praktikperiode ved flyvevåbnets basisuddannelse (FBU) på Airforce Training Centre (AFTC). Under praktikforløbet vil den studerende være tilknyttet en uddannelsesdeling ved FBU, og i dagligdagen være underlagt en delingsfører/FBU. Den

studerende får, gennem denne praktik indsigt i befalingsmandens ledelsespraksis – med primær vægt på mandskabsbehandling (praktisk ledelse af personel på manuelt niveau) og instruktørvirke.

Praktik som leder (officer) har ligeledes en varighed af tre uger. Den studerende vælger tre praktiksteder i flyvevåbnet, hver af én uges varighed. Der kan vælges mellem samtlige af Flyvevåbnets fem Wings: Fighter Wing Skrydstrup (FW SKP), Helicopter Wing Karup (HW KAR), Air Transport Wing Aalborg (ATW AAL), Air Control Wing (ACW) og Combat Support Wing (CSW). Under forløbet kobles den studerende på en officer (normalt en premierløjtnant), som den studerende følger tæt i en uge. Dertil kommer en generel introduktion til den pågældende Wing's opgaveportefølje og organisation.

Flyvevåbnets Officersskole forbeholder sig ret til at give de studerende andre praktikpladser end de valgte under hensyntagen til en hensigtsmæssig fordeling af studerende i de forskellige Wings.

Rækkefølgen for praktikforløbene som hhv. mellemlider og leder vil være forskellig for de enkelte studerende.

Den generelle lederpraktik afsluttes med et afrundende refleksionsforløb som har en varighed af to dage. Her perspektiverer de studerende deres oplevelser og læring, deler dem med hinanden og kvalificerer dem i forhold til valg af tjenestegren samt det efterfølgende uddannelsesforløb på FLOS.

EKSAMEN

Der er ingen eksamen. Den studerende vurderes bestået/ikke bestået på baggrund af aktiv deltagelse ved den afsluttende refleksionsperiode.

SÆRLIGE BEMÆRKNINGER

Det er essentielt, at den studerende i "praktikforløbet som leder" anvendes i den konkrete opgaveløsning ved flyvevåbnets myndigheder, så den tilegnede viden baseres på konkrete erfaringer fra officerens praksis.

BILAG 3 FLYVEVÅBNET I FORSVARET

FAG:INTRODUKTION TIL FLYOPERATIONER	66
FAG:GRUNDLÆGGENDE OPERATIONSLÆRE	68
FAG:GRUNDLÆGGENDE LEDELSE	70
FAG:KONFLIKTTEORI	72
FAG:STATSKUNDSKAB	74
FAG:SPROGFORSTÅELSE.....	76
FAG:ENGELSK (INTERMEDIATE)	78
FAG:KOMMUNIKATION I FORSVARET	80
FAG:METODE OG STUDIETEKNIK.....	82
FAG:IDRÆT	84

FAG: INTRODUKTION TIL FLYOPERATIONER

ECTS: 4

FORMÅL

At den studerende gennem personlig udvikling tilegner sig forudsætninger, til at kunne forstå de parametre der gør sig gældende i relation til flyvning og disses indflydelse på flyvning.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Have forståelse for aerodynamik
- Have forståelse for meteorologiske forhold
- Have viden om flyvesikkerhedsstrukturen i flyvevåbnet
- Have forståelse for luftrumsstruktur i dansk Flight Information Region (FIR)
- Skal have viden om opbygningen af flyvevåbnets FLYSIK organisation samt dennes opgaver og formål, herunder flyvevåbnets FLYSIK kultur.
- Have viden om radioprocedurer i forbindelse med flyvning i dansk FIR.

Færdigheder

- Skal kunne forklare hvordan fastvingede fly og helikoptere opnår evnen til at flyve.
- Kunne forklare hvordan designet på et fly eller en helikopter har indflydelse på dets evne til at manøvrere i luften og dermed dets operative anvendelsesmuligheder.
- Skal kunne identificere meteorologiske forhold der har indflydelse på flyvning og påpege hvilke begrænsninger dette måtte medføre på anvendelsen af fly generelt.
- Skal kunne anvende de parametre der har indflydelse på flyvning til at planlægge og gennemføre luftoperationer.
- Skal kunne forklare opbygningen af dansk FIR og redegøre for hvilke begrænsninger dette giver for flyvevåbnets anvendelse af fly i dansk luftrum.
- Skal kunne videreformidle, hvilke parametre der har indflydelse på flyvning.

INDHOLD

Faget består af følgende emner:

- Meteorologi
- Lufttrafikregler
- High Performance Training Programme (HPTC)
- Crew Resource Management (CRM)
- Navigation
- Flyveteori
- Aerodynamik (Fastvinge fly)
- Flyvemedicin
- Flyvepsykologi
- Flyvesikkerhed
- Instrumentteori

- Aerodynamik (Helikopter)
- Flyve- og Nødudstyr (FON)
- Dash One teori
- Flyvning

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen tilrettelægges som en vekselvirkning mellem teori og praksis ud fra det induktive princip, hvor praksis introduceres forud for teori. Undervisningen har en varighed af tre uger hvor undervisningsgrundlaget gennemarbejdes ved klasseundervisning med lærerindlæg, enhedsstyret selvindlæring under anvendelse af praksisnære simulatorer, individuel mentorering, konstruktiv lærerfeedback, selvrefleksion, flyvning og øvrige undervisningsmetoder og organisationsformer.

Der arbejdes i holdstørrelse op til 16 personer.

Den studerende må forvente hjemmearbejde i form af læsning samt planlægning og tilrettelæggelse af tildelte undervisningsopgaver.

EKSAMEN

Der afholdes ikke eksamen.

Faget bedømmes bestået/ikke bestået på baggrund af aktiv deltagelse, herunder mundtlig formidling af mindst en faglig problemstilling.

FAG: GRUNDLÆGGENDE OPERATIONSLERE

ECTS: 5

FORMÅL

At den studerende får en helhedsforståelse for hvordan land-, maritime og luftoperationer udføres på det taktiske niveau – i nationalt og internationalt regi. Den studerende stifter bekendtskab med anvendte teorier og metoder til at analysere en given taktisk situation og på dette grundlag beslutte og iværksætte den rette løsning af opgaven.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Viden om NATO, herunder NATO oprettelse, opgaver og organisation
- Viden om Flyvevåbnets formål, opgaver og organisation
- Viden om krigsføringens grundprincipper, samt have forståelse for krigsføringens kredsløb
- Viden om Flyvevåbnets historiske udvikling, herunder have forståelse for den generelle udvikling i brugen af Air Power.
- Viden om Hærens og Søværnets udvikling, herunder den operative anvendelse af kapaciteter.
- I relation til Hæren og Søværnet, kan den studerende forstå og reflektere over teorier, doktriner, metoder og praksis inden for planlægning og gennemførelse af operationer.

Færdigheder

- Kunne behandle teoretiske og praktiske problemstillinger i et taktisk perspektiv, samt begrunde og vælge relevante løsningsmodeller med udgangspunkt i gældende teorier og doktriner.
- Kunne anvende de nyeste metoder, redskaber og doktriner til at beskrive og løse problemstillinger indenfor planlægning og gennemførelse af Forsvarets operationer i samspil med hæren og søværnet samt civile aktører.
- Kunne vurdere teoretiske og praktiske problemstillinger, samt begrunde og vælge relevante løsningsmodeller med udgangspunkt i gældende teorier og doktriner med hensynstagen til hæren og søværnet samt civile aktører.
- Kunne foretage operative analyser på baggrund af empirisk materiale set i forhold til søværnet, hæren og civile aktører.
- Kunne formidle taktiske militære problemstillinger, løsningsforslag og doktriner til såvel militære som civile aktører.

Kompetencer

- Selvstændigt, med en professionel og ansvarlig tilgang, kunne indgå i fagligt og tværfagligt samarbejde inden for det militære område.
- Kunne identificere egne læringsbehov, udvikle egen viden, færdigheder og kompetencer, samt strukturere egen læring i forskellige læringsmiljøer med relevans for forsvarrets operationer.

INDHOLD

Faget består af følgende temaer og emner:

- Introduktion til faget operationer
- NATO organisation
- Flyvevåbnets formål opgaver og organisation
- Krigsføringens grundprincipper
- Krigsføringens kredsløb
- Flyvevåbnets historie og udvikling
- Grundlæggende Luftkrigshistorie
- Land-, maritime og special operationer
- Hærens og søværnets historie og udvikling

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen er tilrettelagt som en vekselvirkning mellem teori, case og projektarbejder, således at den studerende opøver en evne til at operationalisere og udføre analyser på et teoretisk grundlag. Casene er desuden udvalgt, så de samtidigt tjener til, at de studerende opnår viden om luftoperative forhold.

Den studerende skal flere gange arbejde med problembaserede projektarbejder, således at de styrker deres kompetence til selvstændigt og kritisk at behandle et muligt krigs/krigsscenario. Desuden skal det problembaserede projektarbejde styrke de studerendes færdigheder inden for selvstændig informationsindhentning og – bearbejdning.

Undervisningen er tilrettelagt med både læreroplæg, gruppearbejde, oplæg fra studerende og projektarbejde. Derfor veksler både lærerens og den studerendes roller under forløbet og begge parter er medansvarlige for forløbets succes. Lærerrollen spænder således fra lærerstyret undervisning til vejledning og understøttelse af de studerendes læring i forbindelse med projekter. Tilsvarende spænder de studerendes rolle over en aktiv lyttende rolle til en selvstændig rolle, med ansvar for egen læring.

Den studerende må forvente hjemmearbejde i form af læsning og løsning af skriftlige opgaver.

EKSAMEN

Case eksamen, hvor den studerende individuelt udarbejder en skriftlig opgave. Opgaver behandler taktisk relaterede problemområder i et historisk perspektiv. Krav, vilkår og kriterier for udarbejdelse af projektet udleveres forud for eksamen.

Vurdering af formulerings- og staveevne indgår i bedømmelsen.

Der bruges ekstern censor fra flyvevåbnet og gives karakter efter 7-trins skalaen.

Det er en forudsætning for at kunne gå til eksamen, at alle skriftlige opgaver er afleveret.

FAG: GRUNDLÆGGENDE LEDELSE

ECTS: 6

FORMÅL

At den studerende bliver i stand til at se sig selv som leder, for derigennem at kunne forstå og relatere sig til kolleger og medarbejdere med udgangspunkt i Forsvarets Ledelsesgrundlag. Kunne fungere som leder i forhold til gruppens samarbejde, konflikter og dilemmaer og have indsigt i gruppedannelse, gruppedynamikker og motivationsteorier til anvendelse i egen grundlæggende ledelsespraksis i virket som militær leder på laveste funktionsniveau. Herudover kunne medvirke til at skabe en organisationskultur hvor forskellighed værdsættes, anvendes som ressource og inddrages i såvel personlig- som organisatorisk udvikling.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Viden om og forståelse for Forsvarets Ledelsesgrundlag som grundlag for ledelse på det laveste funktionsniveau.
- Viden om og forståelse for psykologien bag lederens selvindsigt og identitet.
- Viden om og forståelse af hvordan relationer i teams etableres - herunder gruppedynamik.
- Viden om og forståelse af motivationsteorier.
- Viden om og forståelse for krise- og kamppsykologi.
- Viden om og forståelse for ledelsesetik – herunder mangfoldighedsledelse.

Færdigheder

- Kunne anvende og diskutere Forsvarets Ledelsesgrundlag
- Kunne anvende teorier til at analysere ledelsespraksis og situationer med henblik på at kunne forholde sig kritisk til egen og andres ledelsespraksis.
- Kunne vurdere og begrunde hvordan ledelse anvendes i Forsvaret som organisation.

Kompetencer

- Selvstændigt kunne håndtere kompleksiteten mellem ledelsesteorier og ledelsespraksis som leder på laveste funktionsniveau i Forsvaret, afspejlet i den militære etik i Forsvarets Ledelsesgrundlag.
- Kunne identificere egne styrker og ledelsesmæssige udviklingsbehov.

INDHOLD

Faget består af følgende temaer:

- Forsvarets Ledelsesgrundlag.
- Personlighedsanalyser, selvindsigt og identitet.
- Sammensætning af teams og gruppedynamik.

- Motivationsteorier.
- Forudsætninger for ledelse.
- Psykologi – herunder krise- og kamppsykologi.
- Etik
- Mangfoldighedsledelse.

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen gennemføres som en kombination af oplæg fra underviser samt diskussion og gruppearbejde hvor de studerendes erfaringer inddrages. Der indgår casearbejde i undervisningen og de studerende inddrages aktivt ved bl.a. at holde oplæg.

Der må forventes en del forberedelse i form af læsning og opgaveløsning, både individuelt og i grupper.

EKSAMEN

Eksamen er en case-baseret skriftlig opgave som skal løses inden for fire timer.

Alle skriftlige hjælpemidler må anvendes.

Vurdering af formulerings- og staveevne indgår i bedømmelsen.

Der bruges ekstern censor og der gives karakter efter 7-trinsskalaen.

Det er en forudsætning for at kunne gå til eksamen, at alle skriftlige opgaver er afleveret.

FAG: KONFLIKTTEORI

ECTS: 3

FORMÅL

At den studerende bliver i stand til at diskutere konflikttyper i en militærfaglig kontekst. Herunder at den studerende bliver i stand til at foretage indledende krigshistoriske analyser samt bliver i stand til at reflektere over betydningen af social identitet i kulturmøder af relevans for officerens virke.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Viden om konflikttyper.
- Viden om udvalgte klassiske og moderne krigsteoretiske positioner.
- Forstå sammenhængen mellem den teknologiske, den samfundsmæssige og den militærstrategiske udvikling med fokus på brugen af Air Power efter 1945.
- Viden om antropologisk og sociologisk kulturteori, herunder være i stand til at beskrive udvalgte kulturbegreber.
- Kunne reflektere over kulturmødets udfordringer, herunder betydningen af magtforhold, social identitet og kulturelle forandringer (modernitet og globalisering).
- Viden om flyvevåbnets og militærflyvningens historie samt refleksion over flyvevåbnets traditioner og identitet.

Færdigheder

- Anvende krigsteori og kulturteori i analyse af udvalgte historiske og aktuelle konflikter.
- Kunne analysere, diskutere og formidle aktørers militære, ideologiske og kommunikative rationaler i forbindelse med krige og konflikter efter 1945.

Kompetencer

- Være i stand til selvstændigt at søge indsigt i krigsteoretiske og –historiske forhold.
- Kunne forholde sig til egen kulturelle baggrund og reflektere over betydningen af social identitet i kulturmøder af relevans for officerens virke.

INDHOLD

Faget består af følgende temaer:

- Identifikation af konflikttyper
- Krigsteori: Udvalgte klassiske og moderne krigsteorier.
- Luftkrigsførelse: Den historiske udvikling i brugen af Air Power på baggrund af den generelle krigshistorie, herunder udvalgte slag efter 1945 med fokus på sammenhængen mellem teknologisk, samfundsmæssig og militærstrategisk udvikling.
- Kulturteori: Udvalgte kulturbegreber, social identitet, herunder forståelser af national, religiøs og etnisk identitet samt af forholdet mellem minoritet og majoritet.

- Kulturmøde: Kulturelle stereotyper, kulturel forandring (globalisering samt reaktioner herpå) og interkulturel praksis.

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen tilrettelægges som en vekselvirkning mellem teori og empiriske studier, således at den studerende bliver i stand til at operationalisere sin teoretiske viden i analysen af de skitserede temaer. Det empiriske materiale udvælges, så den studerende opnår indsigt i aktuelle problemstillinger af betydning for det militære virke som officer.

Undervisningen gennemføres med vekslende undervisningsformer (fx læreroplæg, gruppearbejde og oplæg, projektarbejde, plenumdiskussioner, film og rollespil).

Den studerende forventes at deltage aktivt i undervisningen og dermed tage ansvar for eget læringsudbytte såvel som at være en aktiv medspiller for sine medstuderende. Aktiv deltagelse indebærer også forskellige former for forberedelse til undervisningen både individuelt og i grupper (fx informationssøgning, læsning, refleksion, diskussion, søge vejledning og at være aktiv på den virtuelle studieplatform).

EKSAMEN

Der afholdes ikke eksamen.

Faget vurderes bestået/ikke bestået på baggrund af aktiv deltagelse, herunder mundtlig formidling af mindst en faglig problemstilling.

SÆRLIGE BEMÆRKNINGER

Undervisningen tilrettelægges i samarbejde med faget Statskundskab samt i koordination med de øvrige fag på "Flyvevåbnet i forsvaret" med hensyn til indhold og progression.

FAG: STATSKUNDSKAB

ECTS: 4

FORMÅL

At den studerende opnår en forståelse af det danske forsvars rolle i den danske demokratiske samfundsmodel. Dette skal den studerende opnå ved tilegnelse af viden og færdigheder om nationale politiske processer af relevans for det danske forsvar og dansk udenrigs- og sikkerhedspolitik.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Viden om nationale politiske processer af relevans for Forsvarets nationale og internationale rolle.
- Viden om forsvars-, sikkerheds- og udenrigspolitik.

Færdigheder

- Kunne analysere og formidle udvalgte aspekter af politiske processer med relevans for forsvaret.
- Kunne analysere, diskutere og formidle Danmarks forsvars-, udenrigs- og sikkerhedspolitik.

Kompetencer

- Officeren skal i sit virke udvise en forståelse af forsvarets og egen rolle i det danske demokrati.

INDHOLD

Forholdet mellem militæret og samfundet

Der arbejdes særligt med de politiske rammer for officerens og forsvarets virke, med vægt på muligheden for demokratisk kontrol. Den studerende skal kunne analysere og formidle aktuelle politiske processer med betydning for forsvaret.

Dansk forsvars-, sikkerheds- og udenrigspolitik

Der arbejdes med de tre politikområder - forsvars-, sikkerheds- og udenrigspolitik - for at skabe en forståelse af de tre områders overlappende og dog adskilte karakter. Den studerende skal kunne analysere og formidle aktuelle problemstillinger inden for de tre områder.

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen er tilrettelagt som en vekselvirkning mellem introduktion til centrale faglige problemstillinger og øvelse i analyse gennem casestudier.

Undervisningen vil være tilrettelagt med både læreroplæg, gruppearbejde og oplæg fra

studerende. Derfor er både lærerens og den studerendes rolle, at være ansvarlig undervisningens succes, og kunne veksle mellem flere forskellige roller. Lærerrollen spænder således fra lærerstyret undervisning til vejledning og understøttelse af de studerendes læring i casearbejde. Tilsvarende spænder de studerendes rolle over en aktiv lyttende rolle til en selvstændig rolle.

Der må forventes en betydelig forberedelsestid i faget.

EKSAMEN

Eksamen udgøres af en skriftlig prøve af to timers varighed, og som bedømmes med bestået/ikke-bestået. Der må ikke benyttes hjælpemidler som noter eller bøger. Der benyttes intern censur.

FAG: SPROGFORSTÅELSE

ECTS: 1

FORMÅL

At den studerende udvikler teoretisk sprogforståelse og sproglig bevidsthed, hvilket danner grundlag for det videre sproglige arbejde i faget engelsk. I faget arbejdes der mod at skabe en fælles sproglig referenceramme og en fælles sproglig terminologi og under forløbet øger den studerende sin bevidsthed om sammenhænge mellem sprog og forskelle mellem sprog (dansk og engelsk) samt centrale aspekter af sprogpraksis.

LÆRINGSMÅL

Viden

- viden om det danske og det engelske sprogs struktur (grammatik) samt indhold (semantik) og praksis (pragmatik)
- viden om sprognormer (skrift og talesprog, sociolekter, dialekter etc.)

Færdigheder

- kunne foretage sproglig analyse på både dansk og engelsk på hel- og ledsætningsniveau og anvende korrekt grammatisk terminologi hertil
- kunne reflektere over egen sprogbrug og kunne korrigere sig selv

Kompetencer

- kunne vælge og begrunde valg af læringsstrategi i forbindelse med tilegnelse af sprog

INDHOLD

Faget består af følgende emner:

- introduktion til faget, herunder kravspecifikation.
- hvad er sprog?
- grammatiske grundbegreber.
- analysefærdighed (ordklasser og sætningsanalyse).
- ledsætninger og helsætninger (kommatering).
- sociolingvistik (prestige, standard, nationalsprog og parallelsproglighed).
- sprog og læring

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen indledes med en proficiency test af den studerende, hvor niveau for sprogforståelse og sproglig bevidsthed fastslås. Baggrunden for denne test er, at de studerendes sproglige forudsætninger er almindelige forudsætninger som kompetente sprogbrugere med automatiserede ubevidste kompetencer og tavs viden. Derudover har de sproglige færdigheder, som de har erhvervet på tidligere skoleforløb og som kan være af meget varierende art.

Efterfølgende gennemføres undervisningen med teoretiske oplæg og dialog. Vægten ligger på drøftelse og bearbejdning af vanskeligt stof i klassen, i grupper og/eller i par. Undervisningen tilrettelægges således, at der kan differentieres.

Der vil bl.a. blive brugt netbaserede læringsværktøjer så som interaktive opgaver på nettet. Det forventes at den studerende er aktiv og deltager selvstændigt under hele forløbet både under hold- og gruppeaktiviteterne, som individuelt.

EKSAMEN

Ved fagets afslutning afholdes en achievement test af 45 min. varighed der bedømmes ved intern censur som bestået/ikke bestået.

Materialet som er brugt i undervisningen samt ordbøger må bruges som hjælpemidler.

Testen skal være bestået før den studerende kan indstilles til engelskeksamen på elementet Flyvevåbnet i Forsvaret.

SÆRLIGE BEMÆRKNINGER

Faget er forudsætningskabende for den efterfølgende engelskundervisning.

FAG: ENGELSK (INTERMEDIATE)

ECTS: 4

FORMÅL

At den studerende udvikler sit skriftlige engelske generelle og militærfaglige sprog for at kunne producere engelsk sprog i forbindelse med virket som officer i Forsvaret. Fokus vil være på sproglig bevidsthed, sprogrigtighed og på effektiv formel og uformel skriftlig og mundtlig kommunikation.

LÆRINGSMÅL

Viden

- viden om sproglige strukturer på engelsk og dansk
- ordforråd indenfor generelle og militærfaglige emner
- viden om og forståelse af forskellige typer af sprogfunktioner

Færdigheder

- kunne anvende korrekte sproglige strukturer indenfor generelle og militærfaglige emner
- kunne anvende præcist ordforråd indenfor generelle og militærfaglige emner
- kunne begrunde valg og fravalg af sproglige virkemidler og kunne anvende viden om sprogfunktioner i forbindelse med forskellige former for sprogproduktion

Kompetencer

- kunne bruge sin sproglige bevidsthed til at reflektere over egen sprogbrug og foretage sproglig selv-korrektion
- kunne identificere egne sproglige læringsbehov i relation til sproglig praksis

INDHOLD

Faget består af følgende emner:

- automatisering af skriftlige og mundtlige sproglige strukturer
- ordforrådstilegnelse.
- kommunikationsstrategier i forbindelse med oversættelser, sprogrevisioner og lytte-skriveøvelser, herunder processkrivning

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen er opgave-orienteret og gennemføres med teoretiske oplæg og dialog. Vægten ligger på drøftelse og bearbejdning af vanskeligt stof i klassen, i grupper og/eller i par.

Der arbejdes i undervisningen med det talte sprog i en militærfaglig kontekst og der bruges både cases, rollespil og netbaserede læringsværktøjer til at eksemplificere fagligt indhold i undervisningen. Der fagintegreres med uddannelsens andre fag i den mundtlige dimension såvel som i den skriftlige dimension, som består af opgavetyper så som formelle skri-

velser, oversættelsesøvelser, lytte-skriveøvelser, sprogrevisioner og forskellige grammatiske opgaver. Sprogrevisioner fokuserer på sprogrigtighed og træner den studerende i at identificere og korrigere fejl i en tekst. Lytte-skriveøvelser træner den studerendes lyttefærdighed og evne til at omsætte hørt materiale til skriftlig sammenhængende tekst.

Undervisningen tilrettelægges således, at der kan differentieres ved hjælp af bl.a. netbase-rede læringsværktøjer.

I al undervisning forventes aktiv og selvstændig deltagelse af den studerende, såvel på hold- og gruppebasis, som individuelt.

Der arbejdes gennem forløbet med en individuel sprogprofil, som klarlægger den studerendes udgangspunkt ved sprogundervisningens start samt progression gennem forløbet.

EKSAMEN

Refleksionsopgave, hvor den studerende skal foretage en skriftlig selv-evaluering på mindst 1 max 2 sider (skabelon udleveres). Opgaven skal indgå som en del af den samlede sprogprofil. I denne opgave demonstrerer den studerende, i hvor høj grad han/hun har udviklet og i praksis kan bruge sproglig bevidsthed, samt i hvor høj grad han/hun kan identificere egne sproglige læringsbehov i relation til sproglig praksis.

Opgaven vurderes bestået/ikke bestået ved intern censur.

SÆRLIGE BEMÆRKNINGER

Inden start på Flyvevåbnets Officersskole foretages en proficiency test af den studerendes engelsk færdigheder (lytte/tale/læse/skrive). Screeningen foregår ved Forsvarets Sprogtestcenter ved FAK og Flyvevåbnets Officersskole. Der screenes mhp. at fastlægge den studerendes såkaldte NATO sprogkode (STANAG-sprogkode). Koden danner grundlag for differentiering i engelskforløbet samt for klarlæggelsen af den enkelte studerendes individuelle læring under hele forløbet. Det skal ekspliciteres her, at koden IKKE kan bruges i anden sammenhæng end Flyvevåbnets Officersskole engelsk undervisning og således er vejledende.

Undervisningen sigter mod opnåelse af STANAG sprogkode 2+. (jf. FKOBST 180-5 af 2007, NATO 6001 STANAG, ed. 3)

FAG: KOMMUNIKATION I FORSVARET

ECTS: 3

FORMÅL

At den studerende kan anvende Forsvarets kommunikationsværktøjer samt har forståelse for Forsvarets kommunikationspolitik og Forsvarets rolle i forhold til pressen. Faget medvirker til, at de studerende øger deres færdigheder i at kommunikere på det interpersonelle og interkulturelle område samt i at kunne agere professionelt i forhold til pressen.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Have viden om mediernes rolle og virkemåder og redskaber.
- Kunne forstå forsvarets rolle og særlige forhold i omgang med pressen, herunder i forbindelse med mediekriser.
- Kunne forstå betydningen af interpersonel og interkulturel kommunikation, samt barrierer i kommunikation.

Færdigheder

- Kunne anvende Forsvarets kommunikationsværktøjer til at kommunikere professionelt, både mundtligt og skriftligt, i overensstemmelse med Forsvarets Kommunikationspolitik.
- Kunne fungere som talsmand indenfor eget virkeområde med henblik på at interagere med pressen.

Kompetencer

- Selvstændigt kunne tage ansvar for egen kommunikation på interpersonelle og interkulturelle områder.
- Kunne identificere egne læringsbehov, udvikle egen viden, færdigheder og kompetencer indenfor kommunikation i virket som officer på laveste niveau.
- Selvstændigt være i stand til at kunne vurdere forudsætninger for og mulige konsekvenser af interaktion med pressen.

INDHOLD

I faget indgår følgende emner:

- Forsvarets Kommunikationsværktøjer, herunder skriftlig udfærdigelser.
- Mediehåndtering og træning.
- Pressens rolle, arbejde og redskaber.
- Journalistiske virkemåder- og midler.
- Interpersonel kommunikation.
- Interkulturel kommunikation.

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen i faget kommunikation gennemføres som en vekslen mellem oplæg, diskussion, afprøvning og øvelse således at den studerende tilegner sig en viden om, forståelse af og færdigheder i at kunne anvende forskellige kommunikationsværktøjer i sit virke som officer på laveste lederniveau og herigennem kommunikativt at kunne understøtte sit virke som leder.

Dele af faget bliver gennemført ved anvendelse af eksterne oplægsholdere og ressourcpersoner.

Der må forventes nogen forberedelse i form af skriftlige opgaver, forberedelse til interview, monitorering af medier, fremlæggelser og læsning i forbindelse med lektionerne.

EKSAMEN

Der afholdes ikke eksamen i faget.

Faget vurderes bestået/ikke bestået på baggrund af afleverede skriftlige opgaver samt aktiv deltagelse i undervisningen, herunder mundtlig formidling af mindst en faglig problemstilling.

FAG: METODE OG STUDIETEKNIK

ECTS: 2

FORMÅL

At den studerende øger sin bevidsthed om egen læring og evne til at strukturere analysearbejder i studiesammenhænge og i deres fremtidige arbejdsliv som officer.

Det indebærer at den studerende skal opnå færdigheder i at anvende forskellige studieteknikker til at optimere læringen, samt kunne udarbejde analyser med inddragelse af teori og med en metode, som er i overensstemmelse med teoriens videnskabsteoretiske udgangspunkt.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Forstå hvordan forskellige studieteknikker kan anvendes hensigtsmæssigt i studiemæssige og arbejdsmæssige sammenhænge samt reflektere over egen læring.
- Forstå principperne for opbygning af opgaver, akademisk argumentation og dokumentation.
- Viden om forholdet mellem teorier, modeller og empiri.
- Viden om basale videnskabsteoretiske positioner og deres metodiske konsekvenser.
- Viden om forholdet mellem undersøger og genstandsfeltet.

Færdigheder

- Anvende og udvælge forskellige studieteknikker og IKT-redskaber til at understøtte egen læring.
- Kunne strukturere en skriftlig eller mundtlig opgave, og anvende akademisk argumentation og dokumentation.
- Kunne anvende teorier og modeller metodisk stringent
- Kunne identificere teoris videnskabsteoretiske grundlag og træffe metodiske valg i overensstemmelse med videnskabsteoretiske grundlag.
- Kunne reflektere over egen rolle i undersøgelser og træffe metodiske valg, der inddrager betydningen af undersøgerens rolle.

Kompetencer

- Selvstændigt kunne tage ansvar for egen læring.
- Identificere egne læringsbehov, udvikle egen viden, færdigheder og kompetencer.

INDHOLD

Undervisningen vil i videst mulig omfang i samarbejde med andre fag, og derfor vil dele af indholdet kunne tilpasses til aktuelle metodiske problemstillinger i det aktuelle fag. Indholdet vil derfor *forventeligt* omfatte:

- Undervisnings- og studiemetoder.
- Studie- og lærerrolle samt motivation og fokusering.

- Læse- og notatteknik.
- Argumentation med fokus på belæg og hjemmel.
- Skriftlige opgaver: Problemformulering, struktur og dokumentation.
- Basal videnskabsteori
- Undersøgerens rolle og undersøgelse i egen organisation

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen gennemføres som en vekslen mellem oplæg, diskussion, afprøvning og øvelse således at den studerende får en viden om, forståelse af og færdigheder i at anvende forskellige teknikker til at fremme egen læring og metodisk praksis. Undervisningen finder sted i et tæt samarbejde med elementets øvrige fag, således at det lærte afprøves og anvendes i studiepraksis.

EKSAMEN

Der afholdes ikke eksamen i faget.

Den studerende bliver vurderet bestået/ikke bestået på baggrund af aktiv deltagelse. Derudover forventes det, at de opnåede læringsmål afspejles i den mundtlige og skriftlige dimension i de øvrige fag på elementet.

FAG: IDRÆT

ECTS: 4

FORMÅL

At den studerende bliver i stand til selvstændigt at vedligeholde og opbygge sin egen fysiske form så det bliver muligt at fungere som professionel officer. Derudover skal den studerende opnå det teoretiske grundlag for at blive i stand til, i samarbejde med en idrætsleder, at kunne vejlede, planlægge og støtte kollegaers grundlæggende militære fysiske træning.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Skal kunne forstå og reflektere over idrætsteorier, metoder og praktisk udførelse, samt kunne demonstrere grundlæggende elementer inden for almen idræt og idræt i relation til det militære virke.
- Skal kunne demonstrere grundlæggende viden om kredsløbs- og muskelfysiologi.
- Skal kunne demonstrere viden om basal træningslære i relation til forbedring af relevante fysiologiske processer i den menneskelige organisme.
- Skal have viden om kost og ernærings indvirkning på træningstilstand og ydeevne, og så i forbindelse med udsendelse til internationale missioner.
- Skal kunne reflektere over teorier og metoder til gennemførelse af skadesforebyggende træning..
- Skal have indsigt i egne fysiske og psykiske begrænsninger i forhold til konfrontationsidræt.

Færdigheder

- Skal kunne identificere og vurdere praksisnære problemstillinger inden for det militære idrætsfaglige område.
- Skal kunne udvælge, beslutte, samt begrunde valg og fravalg af træningsmetoder i forhold til konkrete militære opgaver.
- Skal kunne anvende grundlæggende bevægelses- og arbejdskravsanalyse i forhold til optimering af træningsmetoder og - øvelser, på baggrund af specifikke træningsmål.
- Skal kunne opretholde en fysisk grundform, herunder besidde egenskaber som udholdenhed, styrke, koncentration og håndtering af fysisk og mentalt stress på et højt professionelt niveau.

Kompetencer

- Skal kunne identificere egne træningsbehov, og på baggrund heraf strukturere træning i forskellige miljøer.
- Skal, under fysisk pres, kunne fastholde en psykisk sindstilstand, så det er muligt at løse konkrete opgaver, der kræver en given fysisk form og psykisk stabilitet.

INDHOLD

- Idrætsteori, herunder fysiologi, anatomi, bevægelsesanalyse, ernæring, træningslære samt træningsvejledning og skadesforebyggelse.
- Almen Træning, herunder opvarmning, kredsløbstræning, styrketræning og koordinationsstræning. Specialtræning, herunder konkurrencevirksomhed, konfrontationsidræt (kampsport) og forsvarets fysiske tests.

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen er tilrettelagt som en vekselvirkning mellem teori og casestudier, samt praktisk oplæg og træning. Undervisningen suppleres med problembaseret projektarbejde, således den studerende styrker sine kompetencer til, selvstændigt og i grupper, at behandle en idrætsfaglig problemstilling.

Lærerrollen spænder således fra lærerstyret undervisning til vejledning og understøttelse af de studerendes læring. Således er både lærerens og den studerendes rolle, at være ansvarlig for at opnå størst muligt udbytte af undervisningen.

Den fysiske træning er primært lærerstyret, og de studerende træner hhv. individuelt og i grupper. Dette sker bl.a. på baggrund af lærerens løbende evaluering af de studerende. Der foretages løbende, under hele uddannelsesforløbet, en lærerfaglig vurdering af den studerende, for derigennem at monitorere den enkeltes praktiske færdigheder og udvikling.

EKSAMEN

Eksamen har til formål, at teste den studerendes teoretiske og praktiske idrætsfaglige færdigheder og kompetencer, og består således af:

Teoretisk eksamen:

Eksamen foregår som en individuel skriftlig prøve á 90 min omhandlende elementer fra idrætsteori og almen træning.

Den studerendes læringsudbytte bedømmes efter 7-trinsskalaen ved ekstern censur. Eksamen vægtes med 2 ECTS point.

Praktisk eksamen, løb:

Eksamen foregår som en individuel praktisk prøve omhandlende elementer fra almen træning og specialtræning. Den studerende testes i en mellemlang løbedisciplin på varierende underlag.

Den studerendes eksamensresultat bedømmes efter 7-trinsskalaen ved intern censur. Eksamen vægtes med 1 ECTS point.

Praktisk eksamen, konfrontationsidræt:

Der afholdes ingen eksamen. Den studerende vurderes på baggrund af aktiv deltagelse i undervisningen omhandlende konfrontationsidræt.

Den studerendes eksamensresultat bedømmes bestået/ikke bestået ved intern censur. Forløbet vægtes med 1 ECTS point.

SÆRLIGE BEMÆRKNINGER

Den løbende evaluering, som er nævnt under "Undervisnings- og studiemetoder" danner desuden grundlag for lærerudtalelse til holdofficer, som kan inddrage udtalelsen i den samlede bedømme

BILAG 4, GRUNDLÆGGENDE KONTROL OG VARSLING (FUNK1)

Air Operation Course modul bestående af følgende fag:	87
• Tekniske systemer	88
• Varsling og identifikation	90
• Standard Operations Procedures	92
Fighter Controller modul bestående af følgende fag:	94
• Standard Operations Procedures:	95
• Luftoperationer:	97
• Praktik:	99

MODUL: AIR OPERATION COURSE

ECTS: 9

INDLEDNING

Dette modul er et tværfagligt modul, som består af fagene, "Tekniske systemer", "Varsling og identifikation" og "Standard Operations Procedures". Beskrivelsen af de enkelte fag findes på de efterfølgende sider.

EKSAMEN

Ved afslutningen af det samlede modul afvikles et tværfagligt forløb, hvor det vurderes, hvorvidt den studerende har opnået modulets/fagenes læringsmål, herunder den studerendes evne til at anvende, udvælge, analysere, vurdere og rapportere i forhold til arbejdet i et kontrol- og varslingsmiljø. Samtidig vurderes den studerendes evne til at arbejde selvstændigt og i teams.

Forløbet gennemføres som en selvstudie- og praktik fase.

Den studerende vurderes bestået/ikke bestået ved intern censur.

BEMÆRKNING

I forbindelse med ansættelse, akkrediteres den studerende med "Q'er", der er indeholdt i Air Operation Course forløbet, såfremt den studerende har bestået forløbet.

FAG: TEKNISKE SYSTEMER

ECTS: 3

FORMÅL

At den studerende tilegner sig grundlæggende viden om og forståelse af kontrol- og varslings tekniske systemer og udstyr, således at den studerende kan udvælge og anvende relevante systemer i forbindelse med arbejdet i et kontrol- og varslingsmiljø.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Viden om den teoretiske og praktiske anvendelse af de tekniske systemer indenfor kontrol- og varsling, herunder kunne forstå det tekniske udstyrs bagvedliggende faktorer og metoder.
- Forstå og reflektere over anvendelsen af tekniske systemer i kontrol- og varsling.

Færdigheder

- Kunne anvende kontrol – og varslings tekniske systemer til at analysere, vurdere og rapportere i forbindelse med produktion af opdateret og identificeret luftbillede.
- Kunne udvælge og anvende relevante tekniske systemer til løsning af overvågnings-, varslings og identifikationsopgaver.

Kompetencer

- Under supervision kunne indgå i et varslingsteam i forbindelse med luftrumsovervågning.
- Kunne samarbejde med interne og eksterne, militære og civile, relevante samarbejdspartnere.
- Kunne identificere egne læringsbehov.

INDHOLD

Faget består af følgende temaer:

- Radarsystemer.
- Linksystemer.
- Flyveplansoplysningssystemer.
- Oplysningssystemer.
- Computersystemer.
- Kommunikationssystemer.

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen gennemføres som en vekslen mellem selvstudie, teori og praktik. Den studerende lærer, gennem selvstudie, gruppearbejde og cases, at arbejde selvstændigt og i teams.

Den studerende gives gennem hele undervisningsforløbet mulighed for, at reflektere over det lærte og samtidig mulighed for at identificere egne læringsbehov. Lærerrollen udføres som vekselvirkning mellem facilitering af workshops, oplæg til de studerende, og lærerstyret undervisning.

Den studerende skal påregne studietid ud over normal arbejdstid bl.a. i forbindelse med selvstudie af konfidentielt materiale.

EKSAMEN

Se beskrivelse ovenfor under "Air Operation Course" og "Eksamen".

BEMÆRKNING

Dette fag er en del af modulet "Air Operation Course".

FAG: VARSLING OG IDENTIFIKATION

ECTS: 3

FORMÅL

At den studerende tilegner sig den grundlæggende viden om nationale og NATO varslings- og identifikationsprocedurer og metoder, således at den studerende kan udvælge og anvende relevante procedurer og metoder i forbindelse med arbejdet i et kontrol- og varslings operationsmiljø.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Viden om den teoretiske og praktiske anvendelse af nationale og NATO varslings- og identifikationsprocedurer.
- Forstå og reflektere over praksis i forhold til tilegnet teoretisk viden om nationale og NATO identifikationsprocedurer.

Færdigheder

- Kunne anvende nationale og NATO varslings- og identifikationsprocedurer til at analysere, vurdere og rapportere i forbindelse med produktion af et samlet identificeret luftbillede.
- Kunne udvælge relevante identifikationsprocedurer til løsning af overvågnings-, varslings- og identifikationsopgaver.

Kompetencer

- Under supervision kunne indgå i et varslingssteam i forbindelse med luftrumsovervågning.
- Kunne samarbejde med interne og eksterne, militære og civile, relevante samarbejdspartnere.

INDHOLD

Faget består af følgende temaer:

- Efterretning.
- Varsling.
- Identifikation.
- Luftoperationer.

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen gennemføres som en vekslen mellem selvstudie, teori og praktik. Den studerende lærer, gennem selvstudie, gruppearbejde og cases, at arbejde selvstændigt og i teams.

Den studerende gives gennem hele undervisningsforløbet mulighed for, at reflektere over det lærte og samtidig mulighed for at identificere egne læringsbehov.

Lærerrollen udføres som vekselvirkning mellem facilitering af workshops, oplæg til de studerende, og lærerstyret undervisning.

Den studerende skal påregne studietid ud over normal arbejdstid, bl.a. i forbindelse med selvstudie af konfidentielt materiale.

EKSAMEN

Se beskrivelse ovenfor under "Air Operation Course" og "Eksamen".

BEMÆRKNING

Dette fag er en del af modulet "Air Operation Course".

FAG: STANDARD OPERATIONAL PROCEDURES

ECTS: 3

FORMÅL

At den studerende tilegner sig grundlæggende viden om og forståelse af nationale og NATO operationsprocedurer, således at den studerende kan udvælge og anvende relevante procedurer i forbindelse med arbejdet i et kontrol – og varslings operationsmiljø.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Viden om teoretisk og praktisk anvendelse af nationale og NATO operationsprocedurer, herunder regler og rapporteringsformer.
- Forstå og reflektere over kontrol – og varslings operationsprocedurer.

Færdigheder

- Kunne anvende nationale og NATO operationsprocedurer til at analysere, vurdere og rapportere i forbindelse med produktion af et samlet identificeret luftbillede.
- Kunne udvælge og anvende relevante operationsprocedurer til løsning af overvågnings-, varslings- og identifikationsopgaver.

Kompetencer

- Under supervision kunne indgå i et varslingsteam i forbindelse med luftrumsovervågning.
- Kunne samarbejde med relevante samarbejdspartnere, såvel interne og eksterne som militære og civile.

INDHOLD

Faget består af følgende temaer:

- Kortlære.
- Rapporteringsformater.
- Radiotelefoni procedurer.
- NATO forståelse og sammenhæng.
- Meteorologi.

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen gennemføres som en vekslen mellem selvstudie, teori og praktik.

Den studerende lærer, gennem selvstudie, gruppearbejde og cases, at arbejde selvstændigt og i teams.

Den studerende gives gennem hele undervisningsforløbet mulighed for, at reflektere over det lærte og samtidig mulighed for at identificere egne læringsbehov.

Lærerrollen udføres som vekselvirkning mellem facilitering af workshops, oplæg til de studerende, og lærerstyret undervisning.

Den studerende skal påregne studietid ud over normal arbejdstid, bl.a. i forbindelse med selvstudie af konfidentielt materiale.

EKSAMEN

Se beskrivelse ovenfor under "Air Operation Course" og "Eksamen".

BEMÆRKNING

Dette fag er en del af modulet "Air Operation Course".

MODUL: FIGHTER CONTROLLER

ECTS: 15

INDLEDNING

Dette modul er et tværfagligt modul, som består af fagene, "Standard Operations Procedures", "Luftoperationer" og "Praktik". Beskrivelsen af de enkelte fag inkl. eksamen findes på de efterfølgende sider.

BEMÆRKNINGER:

For at modulet kan bestås skal alle fag i modulet være bestået.

I forbindelse med ansættelse, akkrediteres den studerende med "Q" for Fighter Controller, såfremt den studerende har bestået det samlede forløb.

FAG: STANDARD OPERATIONS PROCEDURES

ECTS: 4

FORMÅL

At den studerende tilegner sig **grundlæggende viden om og opnår færdigheder og kompetencer til at kunne anvende radiokommunikation** samt manuelle og computer-guidede interceptioner i forbindelse med arbejdet i et kontrol- og varslingsmiljø.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Viden om teoretisk og praktisk anvendelse af Jagerkontrol.
- Viden om teoretisk og praktisk anvendelse af Radiotelefoni.
- Skal kunne forstå og reflektere over gennemførelsen af missioner med de givne procedurer.
- Viden om ICAO/NADGE forkortelser for danske flyvende enheder.

Færdigheder

- Kunne anvende generelle regler og principper for ICAO radiotelefoniprocedurer og ICAO standard luftfartsfraseologi.
- Kunne udvælge og anvende "air to air communication standards" samt brevity words i forbindelse med luftforsvarsoperationer og taktiske missioner.

Kompetencer

- Kunne samarbejde med relevante samarbejdspartnere, interne såvel som eksterne, militære og civile.
- Under supervision kunne indgå i et Kontrolteam i forbindelse med luftforsvarsoperationer.
- Kunne påtage sig ansvar for at gennemføre missionsafvikling sikkert, forsvarligt og hensigtsmæssigt med reference til gældende FTKBST.

INDHOLD

Faget består af følgende temaer:

- Jagerkontrolteori
- Radiotelefoni

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen gennemføres som en vekslen mellem selvstudie, teori og praktik. Den studerende lærer, gennem selvstudie, gruppearbejde og cases, at arbejde selvstændigt og i teams.

Den studerende gives gennem hele undervisningsforløbet mulighed for at reflektere over det lærte og samtidig mulighed for at identificere egne læringsbehov.

Lærerrollen udføres som vekselvirkning mellem facilitering af workshops, oplæg til de studerende, og lærerstyret undervisning.

Den studerende skal påregne studietid ud over normal arbejdstid, bl.a. i forbindelse med selvstudie af konfidentielt materiale.

EKSAMEN

Ved afslutningen af faget afholdes en skriftlig prøve.

Den studerende vurderes bestået/ikke bestået ved intern censur.

BEMÆRKNINGER

Dette fag er en del af Fighter Controller modulet.

FAG: LUFTOPERATIONER

ECTS: 6

FORMÅL

At den studerende tilegner sig grundlæggende viden om og forståelse af regler og bestemmelser nationalt og internationalt, således at den studerende kan analysere og anvende relevante procedurer for luftforsvarsoperationer.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Viden om regler og bestemmelser for flyvning.
- Viden om og forståelse for afvisningsberedskabets virke samt opgaver.
- Viden om meteorologiske forhold, der har betydning for luftforsvarsoperationer samt begrænsninger i forbindelse hermed.
- Viden om flytyper, raket- og missilsystemer som danske militærfly kan møde.
- Viden om flysikkerhedsrelaterede emner.

Færdigheder

- Kunne anvende gældende regler og bestemmelser for flyvning ved kontrol af fly.
- Kunne vurdere betydningen af meteorologiske forhold i forbindelse med afvikling af luftforsvarsoperationer.
- Kunne identificere situationer, hvor disse kan være en afgørende faktor i forbindelse med afværgelse af flyvesikkerhedsmæssige tildragelser.

Kompetencer

- Kunne samarbejde med relevante samarbejdspartnere, interne såvel som eksterne, militære og civile.
- Under supervision kunne indgå i et Kontrolteam i forbindelse med luftforsvarsoperationer.

INDHOLD

Faget består af følgende temaer:

- Bestemmelser for flyvning
- Luftoperationer
- Meteorologi
- Efterretningslære
- FLYSIK

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen gennemføres som en vekslen mellem selvstudie, teori og praktik.

Den studerende lærer, gennem selvstudie, gruppearbejde og cases, at arbejde selvstændigt og i teams.

Den studerende gives gennem hele undervisningsforløbet mulighed for, at reflektere over det lærte og samtidig mulighed for at identificere egne læringsbehov.

Lærerrollen udføres som vekselvirkning mellem facilitering af workshops, oplæg til de studerende, og lærerstyret undervisning.

Den studerende skal påregne studietid ud over normal arbejdstid, bl.a. i forbindelse med selvstudie af konfidentielt materiale.

EKSAMEN

Ved afslutningen af faget afholdes en skriftlig prøve.

Den studerende vurderes bestået/ikke bestået ved intern censur.

BEMÆRKNINGER

Dette fag er en del af Fighter Controller modulet.

FAG: PRAKTIK

ECTS: 5

FORMÅL

At den studerende opnår rutine som Fighter Controller gennem simulation af virkelighedstro luftforsvarsoperationer.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Forstå hvordan luftforsvarsoperationer gennemføres.

Færdigheder

- Kunne anvende tilegnet viden fra øvrige fag, således at der skabes helhed i form af ordreformidling, radiokommunikation, taktisk indsigt og forståelse af bestemmelseskomplekset.
- Kunne anvende retningslinjerne for gennemførelse af missioner.

Kompetencer

- Kunne samarbejde med relevante samarbejdspartnere, interne såvel som eksterne, militære og civile i forbindelse med koordinering af flyvning.
- Under supervision kunne indgå i et Kontrolteam i forbindelse med luftforsvarsoperationer.
- Kunne identificere egne læringsbehov og udvikle egen viden, færdigheder og kompetencer i relation til professionen som Fighter Controller.
- Kunne udvise handlekraft og proaktivitet.
- Kunne yde høj kvalitet i supporten til luftfartøjerne.

INDHOLD

Praktikken består af følgende faser:

- Fase 1: Flight Following
- Fase 2: Practical Intercepts
- Fase 3: Profile Fighter og Afvisningsoperationer

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen gennemføres udelukkende som praktik, hvor færdigheder opnås igennem coaching og dialog mellem den studerende og underviser.

Den studerende lærer, gennem praktikken, at arbejde selvstændigt og i teams.

Den studerende gives gennem hele undervisningsforløbet mulighed for, at reflektere over det lærte og samtidig mulighed for at identificere egne læringsbehov.

Lærerrollen udføres i den coachende og guidende rolle.

Den studerende skal påregne studietid ud over normal arbejdstid, bl.a. i forbindelse med egne læringsbehov for rutinerings.

EKSAMEN

Den studerende eksamineres efter afslutning af 3. fase, Profile Fighter og Afvisningsoperationer.

Eksamen gennemføres som praktisk casearbejde, hvor den studerendes standpunkt og udvikling, herunder egenskaber som handlekraft, "proaktivitet" og forståelse af luftrum i forbindelse med flyvesikkerhed vurderes ved hjælp af simulation. Derudover forventes det, at den studerende yder høj kvalitet i supporten til luftfartøjerne.

Den studerende vurderes bestået/ikke bestået ved ekstern censur.

BEMÆRKNINGER

Dette fag er en del af Fighter Controller modulet.

BILAG 5 FORSVARET I SAMFUNDET OG VERDEN

FAG: VÆRNSFÆLLES OG MULTINATIONALE LUFTOPERATIONER.....	103
FAG: PERSONLIGT OG ORGANISATORISK LEDERSKAB.....	106
FAG: MILITÆR JURA	109
FAG: RESSOURCESTYRING	111
FAG: KONFLIKTTEORI.....	113
FAG: STATSKUNDSKAB	116
FAG: ENGELSK (Advanced).....	118
FAG: METODE OG VIDENSKABSTEORI	120
FAG: STRATEGISK FORSTÅELSE.....	122
FAG: IDRÆT.....	124

FAG: VÆRNSFÆLLES OG MULTINATIONALE LUFTOPERATIONER

ECTS: 8

FORMÅL

At den studerende bliver i stand til på taktisk niveau – i nationalt og internationalt regi – at kunne indgå i planlægningen og gennemføre forsvarets luftoperationer. Hensigten er, at den studerende opnår færdigheder i at anvende teorier og metoder til at analysere en taktisk situation og på dette grundlag beslutte og iværksætte den rette løsning af opgaven, herunder formidle, præsentere og kontrollere processen.

Endelig er formålet, at den studerende bliver i stand til selvstændigt og i samarbejde med søværnet, hæren og civile aktører at håndtere komplekse luftoperative situationer på taktisk niveau i multinationalt miljø.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Viden om centrale teoretiske, metodiske og praksisnære områder inden for planlægning og gennemførelse af forsvarets luftoperationer.
- Viden om luftoperative analysemodeller og forsvarets luftoperationer.
- Forstå og reflektere over de nyeste luftoperative analysemodeller i forhold til forsvarets luftoperationer.
- Forstå og reflektere over teorier, doktriner, metode og praksis inden for planlægning og gennemførelse af forsvarets luftoperationer.
- Viden og forståelse for praktiske (Real World) problemstillinger inden for planlægning og gennemførelse af forsvarets luftoperationer.
- Viden om operative analyser på baggrund af empirisk materiale.
- Viden om anvendelse af Air Power.
- Forstå og reflektere over de nyeste luftoperative analysemodeller i forhold til Forsvarets luftoperationer samt hæren og søværnet.
- Viden og forståelse for praktiske (Real World) problemstillinger inden for planlægning og gennemførelse af Forsvarets luftoperationer set i relation til hæren og søværnet.

Færdigheder

- Kunne anvende de nyeste metoder, redskaber og doktriner til at beskrive, analysere og løse taktiske problemstillinger indenfor planlægning og gennemførelse af forsvarets luftoperationer.
- Kunne indhente og bearbejde informationer i forbindelse med opgaveløsning.
- Kunne formidle luftmilitære problemstillinger, løsningsforslag og doktriner til såvel militært som civilt personel set i forhold til søværnet, hæren og civile aktører.

Kompetencer

- Håndtere komplekse og udviklingsorienterede situationer i studie-, stabs- og operations-sammenhænge.

- Selvstændigt, med en professionel og ansvarlig tilgang, kunne indgå i fagligt og tværfagligt samarbejde inden for det luftmilitære område.
- Kunne identificere egne læringsbehov, udvikle egen viden, færdigheder og kompetencer, samt strukturere egen læring i forskellige læringsmiljøer med relevans for forsvarets luftoperationer.

INDHOLD

I faget indgår følgende temaer og emner:

- Introduktion til faget
- NATO Kommando struktur
- Air Space Battlemanagement.
- ATO, ACO & SPINS
- Core Air and Space Power Activities
- Informationsoperationer (INFOOPS).
- Campaign Themes
- Våbenvirkning (Inventory/weaponeering)

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen er tilrettelagt som en vekselvirkning mellem teori, cases og projektarbejder, således at den studerende opøver en evne til at operationalisere og udføre analyser på et teoretisk grundlag i forhold til søværnet, hæren og civile aktører. Casene er desuden udvalgt, så de samtidigt tjener til at de studerende opnår viden om luftoperative forhold.

Den studerende skal flere gange arbejde med problembaserede projektarbejder, således at de styrker deres kompetence til selvstændigt at behandle et muligt krise/krigsscenario. Desuden skal det problembaserede projektarbejde styrke de studerendes færdigheder inden for selvstændig informationsindhentning og – bearbejdning.

Undervisningen er tilrettelagt med både læreroplæg, gruppearbejde, oplæg fra studerende og projektarbejde. Derfor veksler både lærerens og den studerendes roller under forløbet og begge parter er medansvarlige for forløbets succes. Lærerrollen spænder således fra lærerstyret undervisning til vejledning og understøttelse af de studerendes læring i forbindelse med projekter. Tilsvarende spænder de studerendes rolle over en aktiv lyttende rolle til en selvstændig rolle, med ansvar for egen læring.

Der må forventes nogen forberedelse i form af læsning og løsning af skriftlige opgaver samt forberedelse af studerendes egne fremlæggelser.

EKSAMEN

Gruppeeksamen med tre eller fire deltagere.

De studerende udarbejder i fællesskab et skriftligt projekt og går sammen op til en mundtlig eksamination.

Projektet behandler en række taktisk relaterede problemområder i relation til indsættelsen af et styrkebidrag i en international operation. Projektets omfang er max. 30 sider af 2400 anslag pr. side. Omfanget udgøres af tekst inklusiv mellemrum og fodnoter samt billeder og figurer, og eksklusiv forside, litteraturliste og bilag.

Der afsættes fem arbejdsdage til udarbejdelse af projektet. Den mundtlige eksamination har en varighed af 35 min. inkl. votering, hvis der er tre studerende i gruppen, og 45. min. inkl. votering, hvis der er fire studerende i gruppen.

Vurdering af formulerings- og staveevne indgår i bedømmelsen.

Der bruges ekstern censor fra flyvevåbnet og gives karakter efter 7-trins skalaen.

Det er en forudsætning for at kunne gå til eksamen, at alle skriftlige opgaver er afleveret.

FAG: PERSONLIGT OG ORGANISATORISK LEDERSKAB

ECTS: 16

FORMÅL

Formålet er at den studerende udvikler sin handlekompetence ved at styrke forståelse og refleksioner over, hvordan forskellige teoretiske og praktiske tilgange til lederskab har betydning for forskellige forståelser af det personlige lederskab. Den studerende skærper sin opmærksomhed omkring det personlige lederskab og de krav, der stilles til ledelseskompetencer og ledelsesidentiteter i relation til egne ledelsesmæssige udfordringer, herunder de ledelsesmæssige værdier og den etik, der er relateret til det, at være leder i forsvaret. Herudover er det målet, at den studerende bliver i stand til at kunne understøtte medarbejderes udvikling på baggrund af viden om og færdigheder indenfor læring og pædagogik samt viden om og forståelse af menneskers forskellige læringsprofiler, samt at den studerende kan give feedback og støtte underlagte medarbejderes personlige og faglige udvikling samt være bevidst om og kunne reflektere over egen personlige udvikling og eget udtryk.

Dette føres ind i en større organisatorisk kontekst, hvormed den studerende opnår grundlag for på et teoretisk fundament og i praksis at kunne fungere som leder på enhedsniveau i Forsvaret.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Have viden om forskellige perspektiver på, teorier om og metoder til, at fokusere på betydning og udøvelse af det personlige lederskab.
- Have viden om, hvordan valg af forskellige perspektiver, teorier og metoder får betydning for forskellige ledelsesidentiteter, -værdier og -etikker.
- Kunne identificere og reflektere over egne perspektiver på og udmøntninger af det personlige lederskab og forstå deres forskellige betydninger for sammenhængen mellem ledelsesidentitet, ledelsesetik og Forsvarets ledelsesgrundlag.
- Have viden og forståelse af betydningen af samspillet mellem organisation, medarbejder og leder.
- Kunne indgå i og reflektere over organisationens betydning på det praktiske niveau, med henblik på at forstå hvordan Forsvarets Ledelsesgrundlag og FOKUS har sammenhæng.
- Have viden om og forståelse af forskellige læringsstile og deres betydning i ledelsesmæssige sammenhænge.
- Kunne forstå og reflektere over nyere pædagogiske teorier og strømninger.
- Viden om det psykiske arbejdsmiljøets betydning for trivsel på arbejdspladsen, herunder forhold omkring konflikthåndtering, stress og mobning.

Færdigheder

- Have forståelse af psykologiske faktorer, som har betydning for samarbejdet og relationerne i teamet som en del af enheden på taktisk niveau.
- Kunne inddrage problemstillinger og erfaringer fra egen baggrund for at give stof til refleksion og for at forankre læring, selvindsigt og udvikling i egen ledelsesmæssig praksis.
- Kunne vurdere forskellige teorier og metoder, der retter sig mod udvikling af eget personligt lederskab og reflektere over deres betydning.
- Kunne anvende begrundet udvalgt teori til at analysere og perspektivere egen ledelsesmæssig praksis og begrunde konsekvenserne heraf.
- Med afsæt i teori kunne indsamle og analysere udvalgte grundlæggende ledelses- og organisationsopgaver.
- Kunne beslutte og begrunde tildeling af ansvar og uddelegering.
- Kunne begrunde og vurdere medarbejderes ressourcer i såvel gruppen som på individplan.
- Kunne formidle forslag til såvel personlig- som kompetenceudvikling, hvilket bl.a. kommer til udtryk igennem dialog og kommunikation samt FOKUS-samtaler
- Kunne anvende grundlæggende pædagogiske teorier og metoder til at planlægge, tilrettelægge, gennemføre og evaluere udviklings- og læringsforløb med henblik på at støtte medarbejderes udvikling.
- Kunne analysere praksisnære og teoretiske problemstillinger i f. m understøttelse af medarbejderes udvikling.
- Kunne anvende didaktiske overvejelser i forbindelse med formidling.

Kompetencer

- Kunne udvikle strategier for og håndtere udvikling af eget lederskab.
- Kunne identificere og formulere behov for udvikling af egne personlige ledelseskompetencer i forhold til egne ledelsesmæssige udfordringer og til udfyldelsen af sit ledelsesrum.
- Kunne forholde sig selvstændigt til kompleksiteten mellem organisationen og udviklingsorienterede situationer, der involverer såvel medarbejder som leder.
- Indgå i tværfagligt samarbejde, herunder bl.a. gennem vurdering af situationer i risikoledelse, med henblik på i rollen som leder at kunne agere i krydspresset mellem opgave, organisation og medarbejdere
- Kunne udvikle personlige færdigheder og kompetencer i forhold til at forstå medarbejderne der, hvor de er, i forhold til uddelegering af opgaver i relation til professionen.
- Selvstændigt opsøge viden og videreudvikle eget lederskab.
- Selvstændigt at kunne planlægge og præsentere den erhvervede viden i en fremlæggelse, som indeholder et forløb der inddrager egen viden om andres læringsforudsætninger og behov med henblik på at sætte læringsprocesser i gang i forhold til medarbejdere.
- Selvstændigt at kunne planlægge og præsentere den erhvervede viden i en fremlæggelse, som indeholder et forløb der inddrager egen viden om andres læringsforudsætninger og behov med henblik på at sætte læringsprocesser i gang i forhold til medarbejdere.

- Kunne diskutere kritisk og analysere begrundelsen af valget og fravalget af de didaktiske metoder i relation til udvikling af medarbejdere.

INDHOLD

I faget indgår følgende temaer:

- Coaching.
- Kommunikation.
- Psykologi vedr. grupper og teams.
- Ledelsesteorier.
- Ledelsesroller.
- Ledelsesgrundlaget.
- Nyere ledelsesteorier, læring, roller og teams.
- FOKUS herunder kompetenceudvikling.
- Organisationsteori, form, struktur, system, processer og kulturteori.
- Risikoledelse
- Forudsætninger for læring.
- Pædagogiske og psykologiske strømninger samt menneskesyn i en personlig og ledelsesmæssig kontekst.
- Læring i praksis.

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Temaerne gennemføres som en kombination af oplæg fra underviseren samt inddragelse af de studerendes erfaringer. Der lægges i temaerne vægt på samtaleundervisning og diskussion.

De studerende arbejder praksisorienteret med komplekse og teoretiske problemstillinger. Der anvendes forskellige metoder for at favne så mange læringsstile som muligt, bl.a. undervisningsrelevante film og gruppearbejde. Underviseren fungerer som vejledende konsulent, når der arbejdes i grupper med projektlignende opgaver.

EKSAMEN

Eksamen er en projektlignende skriftlig opgave med et mundtligt forsvar af 30 min. varighed inkl. votering. Opgaven behandler en række ledelsesmæssige problemområder i relation officerens virke. Krav, vilkår og kriterier for udarbejdelse af opgaven udleveres forud for eksamen.

Vurdering af formulerings- og staveevne indgår i bedømmelsen.

Der gives karakter efter 7-trinsskalaen og benyttes ekstern censur.

Det er en forudsætning for at kunne gå til eksamen, at alle skriftlige opgaver er afleveret.

FAG: MILITÆR JURA

ECTS: 2

FORMÅL

At den studerende opnår viden om og forståelse for den militære straffe-, disciplinar- og retsplejelov med henblik på, som militær leder, at kunne skelne mellem lovene og deres anvendelse. For dernæst i de situationer, hvor den pågældende er tillagt disciplinarmyndighed, at kunne anvende dette.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Viden og forståelse af både den militære retsplejelov og retsplejeloven, den militære straffelov og dele af den civile straffelov.
- Viden og forståelse af lovgivningen og principperne omkring at foretage en afhøring i straffesager af rutinemæssig karakter.

Færdigheder

- Kunne indsamle information og analysere en given sag, så den studerende kan fastslå, hvornår der er tale om en militær straffesag, og hvornår der er tale om en militær disciplinarsag.
- Kunne vurdere behovet for at foretage uopsættelige efterforskningskridt og i en konkret situation gennemføre disse. Kunne anvende reglerne for militære myndigheders adgang til at foretage anholdelser, adgangskontrol, blod- og udåndingsprøver.
- Kunne udfærdige en skriftligt begrundet afgørelse om pålæg af disciplinarmiddel i de situationer, hvor den pågældende er tillagt disciplinarmyndighed.

Kompetencer

- Kunne gøre selvstændige overvejelser i forbindelse med at kunne anvende reglerne i militær disciplinarlov vedrørende pålæg af disciplinarmidler, disciplinarmidlernes anvendelse, indberetning, partshøring og klager i de situationer, hvor den pågældende er tillagt disciplinarmyndighed.

INDHOLD

Faget Militær Jura er opbygget over temaerne:

- Militær disciplinarlov.
- Militær straffe- og retsplejelov.

Militær disciplinarlov

- Afgrænsning af anvendelsesområdet for militær disciplinarlov.
- Pligtforsømmelser.
- Adgangskontrol.
- Praktisk behandling af disciplinarsager.

- Sagens afgørelse og klagemuligheder/vejledning.
- Administrative bestemmelser.

Militær straffe- og retsplejelov

- Straffeloven.
- Retsplejeloven.
- Militær straffelov.
- Militær retsplejelov.
- Bekendtgørelse vedr. afgrænsningen.
- Bekendtgørelse om uopsættelige efterforskningskridt.

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

De to temaer gennemføres som en kombination af lærergennemgang samt inddragelse af de studerendes erfaringer. Der lægges vægt på samtaleundervisning og diskussion. Dele af undervisningen gennemføres som en vekselvirkning mellem teori og casestudier, således at den studerende opøver en evne til selvstændigt at anvende reglerne i disciplinar- og strafferetssager.

De studerende kan forvente nogen forberedelse i form af læsning i forbindelse med lektionerne og opgaveløsning indenfor temaerne.

EKSAMEN

Ved fagets afslutning gennemføres en skriftlig prøve af tre timers varighed. Den skriftlige prøve er delt op i to dele som dækker hhv. Militær Disciplinarlov og Militær Straffe- og retsplejelov, hvor begge temaer vægtes ligeligt.

Eksamen bedømmes med bestået/ikke bestået ved intern censur. Dog er det et krav for at bestå, at både prøvedelen i Militær Disciplinarlov og prøvedelen i Militær Straffe- og retsplejelov er bestået.

Alle hjælpemidler inkl. internet er tilladt til eksamen.

Det er en forudsætning for at kunne gå til eksamen, at alle skriftlige opgaver er afleveret.

SÆRLIGE BEMÆRKNINGER

Underviseren i temaet "Militær disciplinarlov" kommer fra Forsvarets Personeltjeneste.

Underviseren i temaet "Militær straffe- og retsplejelov" kommer fra Forsvarets Auditørkorps.

Faget er omfattet af værnssfælles fagplaner.

FAG: RESSOURCESTYRING

ECTS: 1

FORMÅL

At den studerende opnår forståelse for den overordnede økonomistyring og forvaltning i Forsvaret, samt viden om Operativ Controlling i Flyvevåbnet med henblik på anvendelse i rollen som militær leder. Den studerende bliver i stand til, at kunne anvende principperne for ressourcestyring/kontrol af tildelte økonomiske midler på enhedsniveau og får viden om forsvarrets funktionelle tjenesters opgaver og rolle i organisationen.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Have forståelse af økonomistyring i Forsvaret, med fokus på gældende regler omhandlende arbejdstidstilrettelæggelse og ydelser, arbejds- og udgiftsgodtgørende ydelser.
- Kunne reflektere over overordnede økonomiske sammenhænge og Flyvevåbnets Operative Controlling (OC).
- Have forståelse af Forsvarets funktionelle tjenesters opgaver (økonomi- og regnskabsstyring, personelstyring, materielstyring, bygnings- og etablisementsstyring) samt ressourcestyring.

Færdigheder

- kunne håndtere gældende regler for arbejdstidstilrettelæggelse og ydelser, samt reglerne for arbejds- og udgiftsgodtgørende ydelser.

Kompetencer

- Kunne gennemføre selvstændige overvejelser, og derved kunne anvende principperne for ressourcestyring/-kontrol af tildelte økonomiske midler på enhedsniveau, herunder budgettering.

INDHOLD

I faget indgår følgende temaer:

Overordnet styring i Forsvaret

- Virksomhedsmodellen – baggrund, status og udviklingstendenser.
- Operativ Controlling i flyvevåbnet.
- Forsvarskommandoens koncept for resultat- og produktionsstyring.
- Styrkeproduktion kontra støtteproduktion.
- Årsværks- og Lønsumsstyring.

Økonomi og regnskabsstyring

- Finanslovens tilblivelse, Økonomistyring og økonomistyringsprincipper i Forsvaret.
- Budgetlægningsprocesser ved NIV I, II, III og ansvar IV, herunder budgetlægning, -styring, -opfølgning og kontrol.
- Forsvarets Regnskabsstjenestes ansvar, opgaver, opgavevaretagelse og styringsprincipper.

Personelstyring

- Forsvarets Personelstjenestes ansvar, opgaver, opgavevaretagelse og styringsprincipper.

Materielstyring

- Forsvarets Materieltjenestes virksomhedsmodel herunder ansvar, opgaver, opgavevaretagelse og styringsprincipper.

Bygnings- og etablisementsstyring

- Forsvarets Bygnings og Etablisementstjeneste ansvar, opgaver, opgavevaretagelse og styringsprincipper.

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Temaerne gennemgås med udspring i de studerendes egen rolle som medarbejder og leder i organisationen. Undervisningen gennemføres med vægt på samtaleundervisning og dele af faget gennemføres som en vekselvirkning mellem teori og casestudier, således at den studerende opøver en evne til at operationalisere på et teoretisk grundlag.

Enkelte temaer gennemføres som "Blended Learning".

EKSAMEN

Der er ikke eksamen i faget.

Den studerende vurderes bestået/ikke bestået i forhold til, hvorvidt den studerende deltager aktivt samt påtager sig et læringsmæssigt ansvar i undervisningsforløbet.

SÆRLIGE BEMÆRKNINGER

Der vil forekomme flere lærere i faget, da der i væsentligt omfang anvendes eksterne fageksperter fra de funktionelle tjenester.

FAG: KONFLIKTTEORI

ECTS: 4

FORMÅL

At den studerende bliver i stand til at analysere og diskutere årsager til krige og konflikters opståen og udvikling samt kan diskutere og vurdere militære såvel som civile konfliktløsningsstrategier af relevans for forsvarets internationale operationer. Herudover bliver i stand til at diskutere mediernes rolle i forbindelse med krig og konflikt samt optræde interkulturelt kompetent og selvstændigt indgå i kulturmøder i militært samarbejde.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Viden om krige og konflikters opståen og udvikling med baggrund i udvalgte forklaringsmodeller, herunder antropologisk og sociologisk teori.
- Viden om mediernes rolle i forbindelse med krig og konflikt, historisk og aktuelt.
- Viden om globaliseringens betydning for udviklingen af nye asymmetriske krigstyper, herunder religiøst og ideologisk begrundede operationer samt terrorisme.
- Kunne reflektere over konsekvenserne af valg af strategi for oprørsbekæmpelse.
- Kunne reflektere over samspillet mellem militære og civile strategier i forbindelse med konfliktløsning og post-konflikt samfundsopbygning, herunder forstå hvordan disse strategier kan sættes i relation til normative begreber som demokrati, civile rettigheder og begrebet "human security".
- Viden om udvalgte kulturer og sociale grupperinger af relevans for Forsvarets internationale samarbejde og operationer.
- Kunne forstå og reflektere over feltarbejdet som metode og over egen rolle ved indsamling af empiri.

Færdigheder

- Kunne analysere og formidle viden om krige og konflikters opståen og udvikling samt diskutere valg af teoretisk tilgang.
- Anvende klassisk og moderne krigsteori i analyse af konventionel krigsførelse og asymmetriske konflikter.
- Vurdere og kritisk diskutere valg af konflikthåndteringsstrategi af relevans for forsvarets aktuelle internationale operationer.
- Diskutere konsekvenserne af den enkelte soldats ageren i forhold til offentlighedens støtte til dansk krigsførelse.
- Anvende kulturanalytisk teori og metode til at analysere komplekse kulturmøder og kunne begrunde valg af tilgang.
- Skabe viden om kultur og kulturelle forskelle gennem feltarbejde i egen kultur.

Kompetencer

- Selvstændigt inddrage konfliktteoretiske problemstillinger i militærfagligt samarbejde.
- Tage ansvar for diskussion af krigsførelse, som forsvaret og det danske flyvevåben deltager og har deltaget i efter den kolde krigs afslutning.
- Indgå med åbenhed, empati og autencitet i komplekse kulturmøder af relevans for det militære virke og påtage sig ansvar for håndteringen af kulturelle forskelle.
- Være bevidst om de strategiske konsekvenser af egne taktiske beslutninger og handlinger.

INDHOLD

Faget er tilrettelagt i tre delforløb med følgende temaer:

Konflikters årsager og udvikling:

- Konfliktanalyse: Analyse af årsager til konflikters opståen og udvikling (eskalation og de-eskalation) vha. udvalgt antropologisk og sociologisk teori.
- Magt og socialinteraktion: Analyse af årsager til og konsekvenser af vold (tortur og folkedrab).
- Krig og medier: Globalisering, CNN-effekt og mediernes rolle.

Strategier til konfliktløsning i internationale konflikter

- Kulturanalyse: Udvalgte kulturer og sociale grupperinger af relevans for forsvarets internationale engagement.
- Strategier for oprørskrig og oprørsbekæmpelse i en global kontekst.
- Militære og civile konfliktløsningsstrategier: Krig, Comprehensive Approach, nation-building, forsoning, interkulturel dialog og mediation.

Feltarbejde

- Feltarbejdets teori: Feltarbejdes teori og metode.
- Feltarbejde i praksis: Praktisk gennemførelse af mindre feltarbejde i udvalgt subkultur.
- Analyse af feltarbejde: Tematisk og teoretisk kontekstualisering af feltet, herunder inddragelse af teori om social identitet.

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen tilrettelægges som en vekselvirkning mellem teori og empiriske studier, således at den studerende bliver i stand til at operationalisere sin teoretiske viden i analysen af de skitserede temaer. Det empiriske materiale udvælges, så den studerende opnår indsigt i aktuelle problemstillinger af betydning for det militære virke som officer i en global kontekst.

Undervisningen gennemføres med vekslende undervisningsformer (fx læreroplæg, gruppearbejde og –oplæg, projektarbejde, plenumdiskussioner, film og rollespil).

Den studerende forventes at deltage aktivt i undervisningen og dermed tage ansvar for eget læringsudbytte såvel som være en aktiv medspiller for sine medstuderende. Aktiv deltagelse indebærer også forskellige former for forberedelse til undervisningen både indi-

viduelt og i grupper (fx informationssøgning, læsning, refleksion, diskussion, søge vejledning og at være aktiv på den virtuelle studieplatform).

Som afslutning på forløbet om feltarbejde udarbejder den studerende en mindre skriftlig opgave.

EKSAMEN

Eksamen er en mundtlig eksamen på baggrund af en skriftlig synopsis. Eksamen er individuel, dog kan synopsis skrives i grupper. Synopsen skrives ud fra en selvvalgt problemstilling inden for fagets rammer. Problemstillingen skal godkendes af læreren. Synopsens omfang er max 12.000 tegn, inklusiv mellemrum og fodnoter, og eksklusiv forside, litteraturliste og eventuelle bilag. Den mundtlige eksamination varer 30 min. inklusiv votering

Den mundtlige eksamen bedømmes ved ekstern censur efter 7-trinsskalaen.

Det er en forudsætning for at kunne gå til den mundtlige eksamen, at den studerende har afleveret og fået godkendt den mindre skriftlige opgave, som udarbejdes på baggrund af feltarbejdet.

SÆRLIGE BEMÆRKNINGER

Undervisningen tilrettelægges i samarbejde og koordination med de øvrige fag på elementet "Forsvaret i samfundet og verden" mht. indhold og progression.

FAG: STATSKUNDSKAB

ECTS: 9

FORMÅL

At den studerende opnår evner til selvstændigt at analysere, diskutere og formidle forsvarrets internationale virke, gennem tilegnelse af viden, færdigheder og kompetencer om internationale organisationer og det internationale strategiske miljø, der har relevans for dansk forsvar. Dette understøtter, at den studerende bliver i stand til selvstændigt at kunne sammenkæde den nationale diskussion om forsvarrets opgaver – som er opnået i løbet af elementet "Flyvevåbnet i forsvaret" – med præmisserne i det internationale miljø.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Viden om internationale organisationer og det internationale strategiske miljø, der har relevans for dansk forsvar.
- Viden om centrale begreber, teorier og metoder til analyse af udvalgte cases.

Færdigheder

- Kunne udvælge og anvende begreber, teorier og metoder på egen-indhentet empiri i studiet af internationale organisationer og internationale strategiske forhold, der har relevans for dansk forsvar.
- Kunne formidle politologiske problemstillinger med relevans for dansk forsvar under inddragelse af fagets begreber, teorier og metoder.

Kompetencer

- Kunne håndtere komplekse politologiske problemstillinger, herunder kunne anerkende at flere teoretiske positioner kan have gyldighed på samme tid.
- Kunne indgå i et militærfagligt samarbejde, som involverer politologiske problemstillinger.

INDHOLD

Internationale organisationer og dansk forsvar

Der fokuseres på én eller flere udvalgte internationale organisationer, der har relevans for dansk forsvar. De studerende vil skulle arbejde med forskellige teoretiske perspektiver til analyse af den eller de udvalgte organisationers interne opbygning og eksterne relationer. I den forbindelse skal de studerende opbygge en evne til at kunne vurdere førnævnte teoretiske perspektivers forklaringskraft.

Indholdet i forløbet om internationale organisationer bygger videre på den læring, som de studerende har fra faget Statskundskab i elementet 'FLOS 1', og dermed vil analyseværktøjerne, i forhold til at studere forsvars-, sikkerheds- og udenrigspolitik, ligeledes kunne anvendes i en international kontekst.

Det internationale strategiske miljø og dansk forsvar

Der fokuseres på internationale politiske og strategiske forhold, som enten har eller kunne tænkes at få betydning for det danske forsvars operationsramme. De studerende arbejder konkret med et afgrænset geografisk eller tematisk område – eksempelvis Mellemøsten eller trusselsdiplomati - med henblik på at få viden i dybden om det pågældende område. De studerende introduceres i den forbindelse til en række nye begreber, teorier og metoder til studie af det pågældende område, ligesom der vil være mulighed for at inddrage og bygge videre på de teorier, der er blevet behandlet under det forrige område om 'internationale organisationer og dansk forsvar'.

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen er tilrettelagt som en vekselvirkning mellem teori og casestudier, således at de studerende opøver en evne til at operationalisere og udføre analyser på et teoretisk funderet grundlag. De studerende skal flere gange arbejde med problembaserede projektarbejder, således at de styrker deres evner til selvstændigt og kritisk at kunne behandle en politologisk problemstilling. Desuden skal det problembaserede projektarbejde styrke de studerendes færdigheder inden for selvstændig informationsindhentning og – bearbejdning.

Undervisningen vil være tilrettelagt med både læreroplæg, gruppearbejde, oplæg fra studerende og projektarbejde. Undervisningen stiller således krav til, at såvel lærer som studerende er i stand til at veksle mellem en række forskellige roller. Lærerrollen spænder fra lærerstyret undervisning, til vejledning samt understøttelse af de studerendes læring i forbindelse med projekter. Tilsvarende spænder de studerendes rolle over en aktiv lyttende rolle til en mere selvstændig rolle med ansvar for egen læring.

EKSAMEN

Eksamen er en mundtlig eksamen på baggrund af en skriftlig synopsis. Eksamen er individuel, dog kan synopsis skrives i grupper. Synopsen skrives ud fra en selvvalgt problemstilling inden for fagets rammer. Problemstillingen skal godkendes af læreren. Synopsens omfang er max 12.000 tegn, inklusiv mellemrum og fodnoter, og eksklusiv forside, litteraturliste og eventuelle bilag. Den mundtlige eksamination varer 30 min. inklusiv votering

Den mundtlige eksamen bedømmes ved ekstern censur efter 7-trinsskalaen.

FAG: ENGELSK (Advanced)

ECTS: 5

FORMÅL

At den studerende videreudvikler sit engelske sprog med fokus på tale- og skrivefærdighed indenfor generelle og militærfaglige registre. Den studerende bliver sikker i rollen som formidler på engelsk i internationale sammenhænge i forbindelse med virket som officer i Forsvaret. Fokus vil være på automatisering af det talte sprog og på effektiv, formel og uformel mundtlig og skriftlig interaktion.

LÆRINGSMÅL

Viden

- have viden om og forstå sproglige strukturer
- have viden om og forstå sprogfunktioner i interkulturelle sprog møder

Færdigheder

- kunne tale ubesværet og grammatisk korrekt om militærfaglige og interkulturelle emner
- kunne anvende generel, interkulturel og militærfaglig terminologi
- kunne formidle viden om abstrakte emner med struktur mæssig og terminologisk præcision
- kunne identificere, formidle og tage kritisk stilling til faglige problemstillinger i sprog møder, både mundtligt og skriftligt

Kompetencer

- sprogligt kunne indgå i interkulturelt samarbejde relateret til virket som officer og tilpasse sit sprog til konteksten, både mundtligt og skriftligt
- kunne reflektere over egen sprogbrug og kunne foretage sproglig selvkorrektion
- kunne identificere egne sproglige læringsbehov i relation til mundtlig og skriftlig engelsk interaktion

INDHOLD

I faget indgår følgende:

- træning af fluency og accuracy, både mundtligt og skriftligt
- idiomatiske udtryk
- ordforrådstilegnelse
- mundtlige og skriftlige kommunikationsstrategier i forbindelse med briefinger, møder og forhandlinger i internationale sammenhænge.

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Vægten ligger i første del af modulet på den individuelle studerendes præstation i forbindelse med mundtlige præsentationer i militærfaglige emner, og som både sprogligt og indholdsmæssigt evalueres af både underviser og medstuderende. De studerendes mundtlige præsentationer kan variere i længde og vil typisk inkludere spørgerunde samt efterfølgende fokusere på opponentervirksomhed og sproglig bedømmelse af andre studerendes præsentationer. Herved skal den studerende demonstrere opnåelse af mundtlig kommunikativ kompetence, både uni- og multilateralt, samt opnåelse af sproglig bevidsthed.

Anden del af undervisningen fokuserer på det talte og skrevne sprog i en militærfaglig kontekst. Der bruges både cases, rollespil og netbaserede læringsværktøjer til at eksemplificere fagligt indhold i undervisningen, som gennemføres som holdundervisning med teoretiske oplæg og dialog med vægt på drøftelse og bearbejdning af vanskeligt stof i klassen, i grupper og/eller i par. Undervisningen tilrettelægges således, at der kan differentieres. I al undervisning forventes aktiv og selvstændig deltagelse af den studerende, såvel på hold- og gruppebasis, som individuelt.

Der arbejdes gennem engelskforløbet med en sprogprofil, som klarlægger den studerendes udgangspunkt ved sprogundervisningens start samt progression gennem forløbet. Den studerende evalueres efter første del af engelskmodulet af underviseren samt foretager selvevaluering.

EKSAMEN

Mundtlig: En mundtlig eksamination af 30 min varighed på baggrund af et abstrakt på 0,5-1 side. De studerende skriver abstraktet på engelsk på baggrund af et af underviseren godkendt militærfagligt emne. Abstraktet indgår ikke som en del af den samlede karaktergivning og skal udelukkende danne baggrund for den mundtlige eksamination på engelsk. Eksamen vægtes med 4 ECTS.

Eksamen bedømmes med ekstern censur efter 7-trinsskalaen.

Skriftlig: En porteføljeeksamen, hvor den studerende skriftligt gør rede for sin læring og sine læringsbehov ift skriftlig sprogproduktion. Den studerende udvælger selvstændigt 2 af deres afleverede opgaver, hvoraf 1 skal være fra FLOS 1 og 1 skal være fra FLOS 2, og som begge skal være illustrative for den studerendes sproglige læringsproces. Opgaverne godkendes af underviseren og afleveres som bilag til redegørelsen. Eksamen vægtes med 1 ECTS.

Eksamen bedømmes internt bestået/ikke bestået.

SÆRLIGE BEMÆRKNINGER

- Undervisningen sigter mod opnåelse af STANAG sprogkode 3. (jf NATO 6001 STANAG, ed. 3).
- Der undervises efter team-teaching modellen: flere undervisere er knyttet til faget. Desuden fagintegreres der med uddannelsens andre fag og undervisere.

FAG: METODE OG VIDENSKABSTEORI

ECTS: 2

FORMÅL

At den studerende opnår færdighed i selvstændig udarbejdelse af analyser, med egenindhentet empiri og med refleksion over analysens videnskabsteoretiske udgangspunkt. Dette skal gøre den studerende i stand til at udføre mindre, selvstændig empiriindhentning i både studie- og arbejdssammenhæng, herunder særligt i den sidste praktikperiode.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Viden om, forståelse af og refleksion over kriterier for udvælgelse af kilder og data.
- Viden om kvalitative metoder som interview og observation.
- Viden om udarbejdelse af problemformulering og konklusioners gyldighed og generaliserbarhed.
- Viden om betydningen af videnskabsteoretiske positioner i forhold til ovennævnte områder.

Færdigheder

- Kunne opstille en operationaliserbar og relevant problemformulering og konkludere relevant i forhold til problemformuleringen.
- Kunne anvende relevante metoder og redskaber til at indsamle og analysere kilder og kvalitative data i forbindelse med opgaveskrivning og anvende dem i forbindelse med den efterfølgende praktikperiode.
- Forholde sig kritisk til kilders og datas gyldighed, pålidelighed og relevans.
- Kunne anvende videnskabsteoretiske overvejelser i opgavedesign og udførelse af undersøgelse.

Kompetencer

- Selvstændigt kunne udføre systematiske analyser på et reflekteret videnskabsteoretisk grundlag.
- Selvstændigt kunne indsamle empiri til afsluttende professionsbachelorprojekt uden adgang til støtte fra vejleder.
- Kunne identificere egne metodiske læringsbehov og kunne målrette egen læring.

INDHOLD

Undervisningen vil i videst mulig omfang i samarbejde med andre fag, og derfor vil dele af indholdet kunne tilpasses til aktuelle metodiske problemstillinger i det aktuelle fag. Indholdet vil derfor *forventeligt* omfatte:

- Udformning af problemformuleringer og opgavedesign.

- Viden om, forståelse af og refleksion over kriterier for udvælgelse af kilder og data.
- Kvalitative metoder til empiriindsamling.
- Kildekritik.
- Forberedelse til empiriindhentning i praktikperioden.
- Videnskabsteori og metode (betydningen af videnskabsteoretisk ståsted indgår også i de øvrige emner)

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen vil være en vekslen mellem læreroplæg og gruppearbejde.

Undervisningen vil i videst muligt omfang tage udgangspunkt i de faglige problemstillinger, som de studerende har erfaring med fra de øvrige fag, således at de oplever, at metodiske problemstillinger oftest er tværfaglige. Desuden skal udgangspunktet i andre fag også gøre det muligt for de studerende at identificere egne metodiske læringsbehov, og selv kunne målrette deres læring.

EKSAMEN

Faget indgår i professionsbachelorprojektet og metodiske krav indgår i bedømmelsen af skriftlige produkter i andre fag.

FAG: STRATEGISK FORSTÅELSE

ETCS: 6

FORMÅL

At den studerende styrker sine analytiske, kommunikative og samarbejds-mæssige kompetencer med henblik på at kunne håndtere komplekse tværfaglige problemstillinger af relevans for officerens professionelle virke i en international kontekst. Herunder at den studerende bliver i stand til at inddrage og integrere faglige og studiemæssige kompetencer tilgængelige i forskellige faglige og professionelle miljøer.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Viden om konflikter af relevans for flyvevåbnets aktuelle eller fremtidige internationale virke.
- Viden om strategisk teori, herunder politologiske, militære og konfliktteoretiske tilgange.
- Have viden om og kunne reflektere over principperne i folkeretten, herunder kende regler for magtanvendelse (jus ad bellum) og regler under væbnet konflikt (jus in bello).
- Viden om gruppedynamikker i internationalt stabsarbejde.
- Kunne reflektere over projektarbejde som metode og arbejdsform i analysen af tværfaglige problemstillinger.

Færdigheder

- Være i stand til at inddrage og integrere forskellige faglige tilgange i strategisk og operativ analyse samt kunne begrunde valg og konsekvenser heraf.
- Kunne anvende Forsvarets Ledelsesgrundlag samt konceptet Ledelse med Operativ Effekt som grundlag for ledelses- og samarbejdsopgaver i internationalt stabsarbejde.
- Kunne anvende teorien om Appreciative Inquiry – den anerkendende undersøgelse.
- Kunne tilrettelægge og gennemføre problemorienteret projektarbejde i samarbejde med andre samt reflektere over arbejds- og læringsproces.
- Formidle og diskutere teoretiske analyser af komplekse strategiske problemstillinger henvendt til specifikke målgrupper såvel skriftligt som mundtligt.
- Forholde sig konstruktivt og kritisk til kollegers opgaveløsning.

Kompetencer

- Samarbejde med kolleger om løsning af komplekse analytiske opgaver og påtage sig ansvar for fælles opgaveløsning.
- Identificere og håndtere egne og andres udviklingsmuligheder i et ledelsesmæssigt perspektiv.
- Selvstændigt indgå i diskussion om Forsvarets internationale operationer i en civil kontekst.

INDHOLD

For hver årgang vælges et tema, som tager udgangspunkt i en konkret og aktuel konflikt af relevans for Forsvarets internationale operationer.

Faggrupperne samarbejder om forløbet og bidrager med følgende vægtfordeling: Ledelse 1, Operationer 1 og Internationale Studier 2 (hvor fagene Konfliktteori og Statskundskab indgår med lige vægt).

Der kan fx arbejdes med borgerkrigen i Libyen 2011.

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Forløbets gennemgående undervisningsmetode er problembaseret projektarbejde, hvor de studerende er organiseret i grupper med henblik på at samarbejde om tværfaglige strategiske analyser. Den studerende afprøver derudover forskellige typer af fagintegration.

Derudover veksles mellem forelæsninger, gruppediskussioner, individuel refleksion og rollespil samt formidling af egne teoretiske analyser både skriftligt og mundtligt.

Den studerende forventes at skulle forberede sig hjemme til den fælles undervisning og til gruppearbejdet.

Midt i forløbet gennemføres en studietur til relevante institutioner og militære enheder.

Studieturen planlægges og gennemføres som en integreret del af det samlede forløb.

EKSAMEN

Eksamen består af en skriftlig opgave, og en faglig diskussion.

Den skriftlige opgave udarbejdes på baggrund af en selvvalgt problemformulering valgt inden for fagets overordnede tema. Problemformulering skal godkendes af fagets undervisere. Opgaven udarbejdes i grupper. Omfanget er 14.400-19.200 tegn, inklusiv mellemrum og fodnoter, og eksklusiv forside, litteraturliste og eventuelle bilag. I opgaven skal indgå refleksion over opgavens styrker og svagheder

På baggrund af projektarbejdet deltager den studerende i en faglig diskussion af et tværgående emne inden for forløbets overordnede tema. Emnerne vælges således, at den studerende kan bringe centrale pointer fra den skriftlige opgave i spil over for sine medstuderende.

Eksamen bedømmes med bestået/ikke-bestået ved intern censur. Der gives en samlet bedømmelse for den skriftlige opgave og for den studerendes præstation i forbindelse med den faglige diskussion.

FAG: IDRÆT

ECTS: 7

FORMÅL

At den studerende bliver i stand til selvstændigt at vedligeholde og opbygge sin egen fysiske form så det bliver muligt at fungere som professionel officer. Derudover skal den studerende blive i stand til i dagligdagen, at yde støtte og motivere sine kollegaer og medstuderende til fysisk træning. Endvidere skal den studerende blive i stand til, i samarbejde med en idrætsleder, at kunne vejlede, planlægge og støtte kollegaers grundlæggende militære fysiske træning, herunder at initiere missionsspecifik træning med henblik på udsendelse til internationale missioner.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Skal have viden og forståelse, herunder kunne demonstrere grundlæggende elementer inden for almen idræt og idræt i relation til det militære virke.
- Skal kunne forstå og reflektere over metoder og praktisk udførelse, inden for almen idræt og idræt i relation til det militære virke såvel nationalt som internationalt.
- Skal kunne reflektere over teorier og metoder til gennemførelse af skadesforebyggende træning samt genoptræning efter idrætsskader.

Færdigheder

- Skal selvstændigt kunne identificere og vurdere egne problemstillinger inden for det idrætsfaglige område.
- Skal, i dialog med den stedlige idrætsleder, kunne anvende, diskutere og kritisk forholde sig til de nyeste træningsmetoder og redskaber inden for fysisk træning.
- Skal kunne udvælge, beslutte, samt begrunde valg og fravalg af træningsmetoder i forhold til egen og andres fysisk træning samt i forhold til konkrete militære opgaver i internationale missioner.
- Skal selvstændigt kunne opretholde en fysisk grundform, herunder besidde egenskaber som udholdenhed, styrke og koncentration på et højt professionelt niveau.
- Skal kunne opbygge og videreudbygge sin fysiske form, så det er muligt at løse konkrete militære opgaver, der kræver en given fysisk form.

Kompetencer

- Skal selvstændigt kunne indgå i fagligt og tværfagligt samarbejde med den stedlige idrætsansvarlige leder, og påtage sig et fælles ansvar for idrættens gennemførelse herunder også i forbindelse med forberedelse forud for udsendelse i internationale missioner.
- Skal i nært samarbejde med den stedlige idrætsleder, kunne bidrage med løsninger på komplekse og udviklingsorienterede militære og civile idrætsfaglige problemstillinger i arbejdssammenhæng.
- Skal kunne identificere egne og andres træningsbehov og på baggrund heraf initiere læring og træning i forskellige miljøer.

- Skal kunne opbygge sin fysiske form, så det er muligt at gennemføre en kombineret udholdenhedstest, der kræver en given fysisk form.
- Skal kunne opbygge sin fysiske form, så det er muligt at gennemføre en kombineret militærfaglig udholdenhedstest, der kræver en given fysisk form.

INDHOLD

- Idrætsteori, herunder træningsvejledning, træningsplanlægning og motivationsfaktorer.
- Almen Træning, herunder opvarmning, kredsløbstræning, styrketræning og koordinationsstræning.
- Specialtræning, herunder militærfaglige idrætsdiscipliner som f.eks. militær flerkamp, missionsspecifik træning, øvelsesspecifik træning, samt forsvarets fysiske tests.

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen er tilrettelagt som en vekselvirkning mellem teori og casestudier, samt praktisk oplæg og træning. Undervisningen suppleres med problembaseret projektarbejde, således den studerende styrker sine kompetencer til, selvstændigt og i grupper, at behandle en idrætsfaglig problemstilling.

Lærerrollen spænder således fra lærerstyret undervisning til vejledning og understøttelse af de studerendes læring. Således er både lærerens og den studerendes rolle, at være ansvarlig for at opnå størst muligt udbytte af undervisningen.

Den fysiske træning er i perioder primært lærerstyret, hvor de studerende træner individuelt og i grupper med udgangspunkt i individuelt fysisk niveau. Derudover forekommer perioder med individuelle træningsforløb og træningsforløb i grupper, hvor træningsplan -tid og -ressourcer forvaltes af de studerende selv, for at øve elementer hørende til træningsplanlægning. De selvstændige forløb monitoreres vha. praktiske test pre og post.

Der foretages løbende, under hele uddannelsesforløbet, en lærerfaglig vurdering af den studerende, for derigennem at monitorere den enkeltes praktiske færdigheder og udvikling.

EKSAMEN

Eksamen har til formål, at teste den studerendes teoretiske og praktiske idrætsfaglige færdigheder og kompetencer, og består således af:

Teoretisk eksamen:

Eksamen foregår som en 24 timers individuel skriftlig opgave i form af en case omhandlende træningsplanlægning og almen træning.

Den studerendes læringsudbytte vurderes bestået/ikke bestået ved intern censur.

Eksamen vægtes med 2 ECTS point.

Eksamen i specialtræning:

Eksamen foregår som en individuel praktisk prøve omhandlende militærfaglige elementer fra almen træning og specialtræning. Den studerende testes i en sammensat militærfaglig udholdenhedsdisciplin herunder løb, koordination, præcision og styrkeudholdenhed.

Den studerendes læringsudbytte bedømmes efter 7-trinsskalaen ved intern censur.

Eksamen vægtes med 5 ECTS point.

SÆRLIGE BEMÆRKNINGER

Den løbende evaluering, som er nævnt under "Undervisnings- og studiemetoder" danner desuden grundlag for lærerudtalelse til holdofficer, som kan inddrage udtalelsen i den samlede bedømmelse af den studerende.

I forbindelse med ansættelse, akkrediteres den studerende med "Q" for Militær Fysisk Træner (II), såfremt alle teoretiske og praktiske prøver på FLOS 1 og FLOS 2 er bestået.

BILAG 6, VIDEREGÅENDE KONTROL OG VARSLING

MODUL:SURVEILLANCE SPECIALIST	128
FAG:TEKNISKE SYSTEMER	129
FAG:VARSLING	131
FAG:STANDARD OPERATIONAL PROCEDURES	133
MODUL:FIGHTER ALLOCATOR	135
FAG:ORGANIZATION, PLANNING & TASKING	136
FAG:BESTEMMELSER FOR FLYVNING.....	138
MODUL:KOMMUNIKATION OG SAMARBEJDE	140
MODUL:SYSTEMKENDSKAB.....	142

MODUL: SURVEILLANCE SPECIALIST

ECTS: 12

INDLEDNING

Dette modul er et tværfagligt modul, som består af fagene, "Tekniske systemer", "Varsling" og "Standard Operations Procedures". Beskrivelsen af de enkelte fag findes på de efterfølgende sider.

EKSAMEN

Ved afslutningen af det samlede modul afvikles et tværfagligt forløb, hvor det vurderes, hvorvidt den studerende har opnået modulets/fagenes læringsmål, herunder den studerendes evne til at anvende, udvælge, analysere, vurdere og rapportere i forhold til arbejdet i et kontrol- og varslingsmiljø. Samtidig vurderes den studerendes evne til at arbejde selvstændigt og i teams.

Forløbet gennemføres som en selvstudie- og praktik fase.

Den studerende vurderes bestået/ikke bestået ved intern censur.

BEMÆRKNING

I forbindelse med ansættelse, akkrediteres den studerende med "Q" for Surveillance Specialist, såfremt den studerende har bestået forløbet.

FAG: TEKNISKE SYSTEMER

ECTS: 4

FORMÅL

At den studerende tilegner sig viden om og forståelse af kontrol – og varslings tekniske systemer og udstyr, således at den studerende, under supervision, kan lede og vejlede et varslingssteam i udvælgelsen og anvendelsen af relevante tekniske systemer i forbindelse med arbejdet i et kontrol- og varslingsmiljø.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Viden om og forståelse af den teoretiske og praktiske anvendelse af de tekniske systemer indenfor kontrol – og varslings, herunder kunne forstå det tekniske udstyrs bagvedliggende faktorer og metoder.
- Forstå og reflektere over anvendelsen af tekniske systemer i kontrol- og varslings.

Færdigheder

- Kunne anvende kontrol – og varslings tekniske udstyr til indsamling af oplysninger, der skal ligge til grund for analyse, vurdering, produktion og rapportering af et opdateret og identificeret luftbillede.
- Kunne udvælge, anvende, begrunde og kritisk forholde sig til valget af relevante tekniske systemer til løsning af overvågnings, -varslings- og identifikationsopgaver.

Kompetencer

- Under supervision kunne lede et varslingssteam i forbindelse med luftrumsovervågning og påtage sig de til funktionen tilhørende opgaver.
- Selvstændigt kunne samarbejde med relevante samarbejdspartnere på alle niveauer, såvel interne og eksterne som militære og civile.

INDHOLD

Faget består af følgende temaer:

- Radarsystemer.
- Linksystemer.
- Oplysningssystemer.
- Computersystemer.
- Kommunikationssystemer.
- Systemforståelse.

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen gennemføres som en vekslen mellem selvstudie, teori og praktik.

Den studerende lærer, gennem selvstudie, gruppearbejde og cases, at arbejde selvstændigt og i teams.

Den studerende gives gennem hele undervisningsforløbet mulighed for, at reflektere over det lærte og samtidig mulighed for at identificere egne læringsbehov.

Lærerrollen udføres som vekselvirkning mellem facilitering af workshops, oplæg til de studerende, og lærerstyret undervisning.

Den studerende skal påregne studietid ud over normal arbejdstid, bl.a. i forbindelse med selvstudie af konfidentielt materiale.

EKSAMEN

Se beskrivelse ovenfor under "Surveillance Specialist og "Eksamen".

BEMÆRKNING

Dette fag er en del af modulet "Surveillance Specialist".

FAG: VARSLING

ECTS: 5

FORMÅL

At den studerende tilegner sig viden om og forståelse af nationale og NATO varslings- og identifikationsprocedurer og metoder, således at den studerende, under supervision, kan lede og vejlede et varslingssteam i udvælgelsen og anvendelsen af relevante procedurer i et kontrol- og varslings operationsmiljø.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Indgående viden om og forståelse for den teoretiske og praktiske anvendelse af nationale og NATO varslings- og identifikationsprocedurer.
- Forstå og reflektere over praksis i forhold til tilegnet teoretisk viden om nationale og NATO identifikationsprocedurer.

Færdigheder

- Kunne anvende, begrunde og formidle brugen af nationale og NATO varslings- og identifikationsprocedurer i indsamlingen af oplysninger, der skal ligge til grund for analyse, vurdering, produktion og rapportering af et opdateret og identificeret luftbillede.
- Kunne udvælge og kritisk forholde sig til valget af relevante nationale og NATO varslings- og identifikationsprocedurer til løsning af overvågnings-, varslings- og identifikationsopgaver.

Kompetencer

- Under supervision kunne lede et varslingssteam i forbindelse med luftrumsovervågning og påtage sig de til funktionen tilhørende opgaver.
- Kunne samarbejde med relevante samarbejdspartnere på alle niveauer, såvel interne og eksterne som militære og civile.

INDHOLD

Faget består af følgende temaer:

- Varslings.
- Identifikation.
- Luftoperationer.
- Efterretning.
- Elektronisk krigsførelse.

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen gennemføres som en vekslen mellem selvstudie, teori og praktik.

Den studerende lærer, gennem selvstudie, gruppearbejde og cases, at arbejde selvstændigt og i teams.

Den studerende gives gennem hele undervisningsforløbet mulighed for, at reflektere over det lærte og samtidig mulighed for at identificere egne læringsbehov.

Lærerrollen udføres som vekselvirkning mellem facilitering af workshops, oplæg til de studerende, og lærerstyret undervisning.

Den studerende skal påregne studietid ud over normal arbejdstid, bl.a. i forbindelse med selvstudie af konfidentielt materiale.

EKSAMEN

Se beskrivelse ovenfor under "Surveillance Specialist" og "Eksamen".

BEMÆRKNING

Dette fag er en del af modulet "Surveillance Specialist".

FAG: STANDARD OPERATIONAL PROCEDURES

ECTS: 3

FORMÅL

At den studerende tilegner sig viden om og forståelse af nationale og NATO operationsprocedurer, således at den studerende, under supervision, kan lede og vejlede et varslingssteam i udvælgelsen og anvendelsen af relevante procedurer i forbindelse med arbejdet i et kontrol- og varslings operationsmiljø.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Indgående viden om og forståelse af den teoretiske og praktiske anvendelse af nationale og NATO operationsprocedurer.
- Forstå og reflektere over anvendelsen af nationale og NATO operationsprocedurer.

Færdigheder

- Kunne anvende, begrunde og formidle brugen af nationale og NATO operationsprocedurer i indsamlingen af oplysninger, der skal ligge til grund for analyse, vurdering, produktion og rapportering af et opdateret og identificeret luftbillede.
- Kunne anvende, begrunde og kritisk forholde sig til valget af nationale og NATO operationsprocedurer til løsning af overvågnings, -varslings og identifikationsopgaver.

Kompetencer

- Under supervision kunne lede et varslingssteam i forbindelse med luftrumsovervågning og påtage sig de til funktionen tilhørende opgaver.
- Kunne samarbejde med relevante samarbejdspartnere på alle niveauer, såvel interne og eksterne som militære og civile.

INDHOLD

Faget består af følgende temaer:

- Rapportering.
- Radiotelefoniprocedurer.

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

Undervisningen gennemføres som en vekslen mellem selvstudie, teori og praktik.

Den studerende lærer, gennem selvstudie, gruppearbejde og cases, at arbejde selvstændigt og i teams.

Den studerende gives gennem hele undervisningsforløbet mulighed for, at reflektere over det lærte og samtidig mulighed for at identificere egne læringsbehov.

Lærerrollen udføres som vekselvirkning mellem facilitering af workshops, oplæg til de studerende, og lærerstyret undervisning.

Den studerende skal påregne studietid ud over normal arbejdstid, bl.a. i forbindelse med selvstudie af konfidentielt materiale.

EKSAMEN

Se beskrivelse ovenfor under "Surveillance Specialist" og "Eksamen".

BEMÆRKNING

Dette fag er en del af modulet "Surveillance Specialist".

MODUL: FIGHTER ALLOCATOR

ECTS: 18

INDLEDNING

Dette modul er et tværfagligt modul, som består af fagene, "Organization, Planning & Tasking", "Bestemmelser For Flyvning", "Kommunikation og Samarbejde" og "Systemkendskab".

EKSAMEN

Ved afslutningen af det samlede modul afholdes en tværfaglig teoretisk eksamen, hvori vidensmålene eksamineres. Færdigheds- og kompetencemålene eksamineres i det efterfølgende element, Kontrol og varslingspraktik.

Den studerende vurderes bestået/ikke bestået ved intern censur.

BEMÆRKNING

I forbindelse med ansættelse, akkrediteres den studerende med "Q" for Fighter Allocator, såfremt den studerende har bestået den tværfaglige skriftlige eksamen og den studerende i øvrigt er vurderet bestået efter praktikmodulet

FAG: ORGANIZATION, PLANNING & TASKING

ECTS: 6

FORMÅL

At den studerende tilegner sig den nødvendige viden om procedurer for udførelse af militære luftoperationer i nationalt og internationalt luftrum, og lærer at anvende denne viden kritisk og analyserende, således at den studerende bliver i stand til aktivt at medvirke til at luftoperationer bliver afviklet korrekt.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Viden om organisation af og opgaver for luftforsvarssystemet i Danmark og NATO
- Viden om Fighter Allocator's rolle og mandat i forbindelse med luftforsvaret af Danmark og NATO

Færdigheder

- Kunne anvende procedurer korrekt i forbindelse med indsættelse af luftforsvarsfly i dansk ansvarsområde
- Kunne afvikle luftoperationer korrekt i nationalt og internationalt luftrum

Kompetencer

- Kunne identificere egne læringsbehov med hensyn til gældende procedurer og på eget initiativ iværksætte egen læring
- På eget initiativ kunne identificere uhensigtsmæssigheder i gældende procedurer og udvikle løsningsforslag til forbedringer af disse

INDHOLD

Faget består af følgende temaer:

- Flyvevåbnets, Forsvarets og NATOs organisation
- Opgaver for luftforsvaret, nationalt og internationalt
- Procedurer for afvikling af luftoperationer

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

For at opnå vidensmålene tilrettelægges undervisningen fortrinsvis ved brug af oplæg, gruppearbejde og diskussion.

For at opnå færdigheds- og kompetencemålene anvendes fortrinsvis vejledning, træning og simulation.

Den studerende skal påregne studietid ud over normal arbejdstid, bl.a. i forbindelse med selvstudie af konfidentielt materiale.

EKSAMEN

Se beskrivelse ovenfor under "Fighter Allocator" og "Eksamen".

BEMÆRKNINGER

Dette fag er en del af modulet "Fighter Allocator".

FAG: BESTEMMELSER FOR FLYVNING

ECTS: 4

FORMÅL

At den studerende tilegner sig den nødvendige viden om regler for udførelse af militære luftoperationer i dansk ansvarsområde, og lærer at anvende denne viden kritisk og analyserende, således at den studerende bliver i stand til aktivt at medvirke til at luftoperationer bliver afviklet sikkert.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Tilegne sig viden om alle regler for udførelsen af luftoperationer
- Kunne forstå reglers tilblivelse, udvikling og ophævelse, samt reflektere over de muligheder og begrænsninger som de giver

Færdigheder

- I forskellige situationer kunne indsamle, udvælge og analysere informationer samt på baggrund heraf beslutte for gennemførelse af Forsvarets luftoperationer, herunder:
- Ved taktisk indsættelse af danske og udenlandske militære fly i dansk ansvarsområde kunne identificere og vurdere nært forestående regelbrud, og derefter udvælge og beslutte hensigtsmæssig løsning

Kompetencer

- På eget initiativ kunne identificere uhensigtsmæssigheder i gældende regler og udvikle løsningsforslag til forbedringer af disse
- Kunne identificere egne læringsbehov med hensyn til gældende regler og på eget initiativ iværksætte egen læring

INDHOLD

Modulet består af følgende temaer:

- Civile luftfartsbestemmelser
- Civil-militære samarbejdsaftaler
- Militære bestemmelser for flyvning
- Militære bestemmelser med relation til flyvesikkerhed
- Civile og militære luftfartsinformationssystemer (AIS)

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

For at opnå vidensmålene tilrettelægges undervisningen fortrinsvis ved brug af oplæg, gruppearbejde og diskussion.

For at opnå færdigheds- og kompetencemålene anvendes fortrinsvis vejledning, casearbejde, træning og simulation.

Den studerende skal påregne studietid ud over normal arbejdstid, bl.a. i forbindelse med selvstudie af konfidentielt materiale.

EKSAMEN

Se beskrivelse ovenfor under "Fighter Allocator" og "Eksamen".

BEMÆRKNINGER

Dette fag er en del af modulet "Fighter Allocator".

MODUL: KOMMUNIKATION OG SAMARBEJDE

ECTS: 7

FORMÅL

At den studerende tilegner sig den nødvendige viden om relevante samarbejdspartnere, og de færdigheder der er nødvendige for at kommunikere korrekt og hensigtsmæssigt med disse, således at den studerende bliver i stand til aktivt at medvirke til at luftoperationer bliver afviklet sikkert, effektivt og korrekt.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Viden om flyvesikkerhedsorganisationen (FLYSIK) i Flyvevåbnet og Air Control Wing
- Viden om problemstillinger (interessekonflikter, grænseflader og "gråzoner") i samarbejdet mellem civile luftfartsmyndigheder og Flyvevåbnet
- Forstå samarbejdsaftalers tilblivelse, udvikling og ophævelse, samt reflektere over de muligheder og begrænsninger som de medfører
- Forstå procedurer vedrørende koordination af anvendelse af dansk luftrum til militær træningsflyvning

Færdigheder

- Kunne indsamle, analysere og kritisk forholde sig til samarbejdspartneres forslag til koordinering af militær og civil anvendelse af luftrummet
- Kunne identificere farlige eller potentielt farlige situationer for flyvesikkerheden, og formidle disse til relevant myndighed

Kompetencer

- På eget initiativ kunne identificere uhensigtsmæssigheder i gældende samarbejdsaftaler og udvikle løsningsforslag til forbedringer af disse
- Kunne identificere egne læringsbehov med hensyn til gældende regler og på eget initiativ iværksætte egen læring

INDHOLD

Faget består af følgende temaer:

- Samarbejdsaftaler mellem civile luftfartsmyndigheder og Flyvevåbnet
- Air Space Management (ASM) og samarbejde på strategisk, præ-taktisk og taktisk niveau
- Eskadrille 515 og Airspace Management Cell (AMC)
- FLYSIK i Flyvevåbnet og Air Control Wing

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

For at opnå vidensmålene tilrettelægges undervisningen fortrinsvis ved brug af oplæg, gruppearbejde og diskussion.

For at opnå færdigheds- og kompetencemålene anvendes fortrinsvis vejledning, casearbejde, træning og simulation.

Den studerende skal påregne studietid ud over normal arbejdstid, bl.a. i forbindelse med selvstudie af konfidentielt materiale.

EKSAMEN

Se beskrivelse ovenfor under "Fighter Allocator" og "Eksamen".

BEMÆRKNINGER

Dette fag er en del af modulet "Fighter Allocator".

MODUL: SYSTEMKENDSKAB

ECTS: 1

FORMÅL

At den studerende bliver fortrolig med de computersystemer (soft- og hardware) der anvendes som Fighter Allocator i Air Control Wing, således at den studerende bliver i stand til aktivt at medvirke til at luftoperationer bliver afviklet sikkert, effektivt og korrekt.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Viden om muligheder og begrænsninger ved de eksisterende computersystemer i Air Control Wing

Færdigheder

- Kunne anvende computersystemerne i Air Control Wing til at indsamle og analysere alle relevante informationer til beslutningstagning som Fighter Allocator

Kompetencer

- Som Fighter Allocator kunne anvende de for funktionen tilgængelige computersystemer korrekt
- På eget initiativ kunne identificere uhensigtsmæssigheder og fejl i eksisterende systemer og formidle disse til relevante myndighed
- Kunne identificere egne læringsbehov med hensyn til computersystemerne og på eget initiativ iværksætte egen læring

INDHOLD

Faget består af følgende temaer:

- Multi AEGIS Site Emulator (MASE)-systemet
- Voice Communications System (VCS)
- Northern European Command Command and Control Information System (NECCCIS)
- Introduktion til Air Command and Control System (ACCS)

UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

For at opnå vidensmålene tilrettelægges undervisningen fortrinsvis ved brug af oplæg, gruppearbejde og diskussion.

For at opnå færdigheds- og kompetencemålene anvendes fortrinsvis vejledning, træning og simulation.

Den studerende skal påregne studietid ud over normal arbejdstid, bl.a. i forbindelse med selvstudie af konfidentielt materiale.

EKSAMEN

Se beskrivelse ovenfor under "Fighter Allocator" og "Eksamen".

BEMÆRKNINGER

Dette fag er en del af modulet "Fighter Allocator".

BILAG 7   KONTROL- OG VARSLINGSPRAKTIK

ECTS: 30

FORMÅL

At den studerende øger sine kontrol- og varslingsspecialiserede kompetencer til et selvstændigt niveau, samt at den studerende vænner sig til det virkelige operationsmiljø.

At den studerende udvikler sin viden og færdigheder fra elementerne "Grundlæggende kontrol og varsling" og "Videregående kontrol og varsling". Det indebærer, at den studerende udvikler sine kompetencer til selvstændigt at kunne indgå i faglige og tværfaglige samarbejdsrelationer og opgaveløsninger, ligesom den studerendes teoretiske viden om bl.a. ledelse og operationer afprøves i praksis.

At den studerende udvider sin indsigt i de operative Fighter Allocators og Vagthavende Officerers daglige rutiner og håndtering af Air Control Wings operative drift. Hensigten med dette er, at den studerende udvikler en forståelse af, samt praktiske færdigheder til at kunne fungere som Vagthavende Officer ved Air Control Wing.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Viden om relevante bestemmelser og direktiver for varetagelse af tjeneste som Vagthavende Officer ved CRCKAR og ACW.
- Viden om og forståelse af udviklingen, opbygningen og koordineringen af et Identificeret Luftbillede med tilsvarende myndigheder i andre ansvarsområder
- Viden om og forståelse af styringen af luftoperationer i dansk ansvarsområde - baseret på et Identificerede Luftbillede.

Færdigheder

- Kunne planlægge, tilrettelægge, gennemføre og evaluere koordineringen af den militære brug af luftrummet i samarbejde med civile myndigheder.
- Kunne føre weapons-teamet i en effektiv og sikker brug af luftrummet.
- Kunne indsætte luftforsvarsfly til suverænitetsindhævelse samt til andre typer af offensive og defensive luftoperationer, herunder at koordinere brug af luftrummet med civile og militære myndigheder.

Kompetencer

- Kunne varetage funktionen som Vagthavende Officer ved Air Control Wing.
- Kunne varetage funktionen som Fighter Allocator ved Air Control Wing, herunder selvstændigt, i uforudsigelige og komplekse situationer, af egen kraft tilsikre overholdelse af gældende regler for udførelse af militære luftoperationer efter gældende regler og bestemmelser for flyvning.
- Kunne håndtere nationale og internationale udfordringer inden for kontrol- og varslingsområdet i en ledelsesmæssig kontekst, herunder på sikker og selvstændig vis udføre luftoperationer i komplekse luftoperationsscenerier.
- Kunne identificere eventuelle forskelle på det simulerede træningsmiljø og det live operationsmiljø og indrette egen videre læring derefter.

INDHOLD OG FORLØB

Praktikforløbet tilrettelægges, så den studerende får mulighed for praktisk at træne de nævnte læringsmål. Hovedvægten lægges på at træne læringsmålene der er nævnt i fagets studieordning for Fighter Allocator.

EKSAMEN

I praktikforløbet skal den nødvendige træning til ovenstående kompetencer, jf. ACWBST 180-91 (Operativ træning og kvalifikation af Kontrol- og Varslingspersonel) opnås.

Eksamenerne gennemføres som en praktisk prøve, der vurderes bestået/ikke bestået ved ekstern censur.

SÆRLIGE BEMÆRKNINGER

Når den tilstrækkelige træning til niveauet "Basic Qualified" (se ACWBST 180-91) er opnået vil den studerende blive tildelt operativ status (Basic Qualified Fighter Allocator) og tildeles bæringsret til Air Defence Controller- (ADC) vingen som tegn på opnået operativ status.

Når den tilstrækkelige træning til niveauet "Limited Combat Ready" (se ACWBST 180-91) er opnået vil den studerende kunne gøre fyldest i stilling i ACW og har dermed gennemført Fighter Allocator uddannelsen, med tilfredsstillende resultat.

BILAG 8   PROFESSIONSBACHELORPROJEKT

ECTS: **15 + 2**

FORMÅL

At den studerende opnår evne til at anvende teori og metode til at behandle en praksisnær problemstilling af relevans for udøvelsen af lederskab i en militærorganisation på premierløjtnant-niveau og kunne reflektere over professionens praksis.

LÆRINGSMÅL

Viden

- Viden om problemformulering, teorivalg, operationalisering og konklusioners gyldighed og generaliserbarhed i relation til et større skriftligt projekt.
- Viden om, forståelse af og refleksion over centrale videnskabsteoretiske positioner og deres metodiske problemstillinger.

Færdigheder

- Kunne opstille en operationaliserbar og relevant problemformulering og konkludere relevant i forhold til problemformuleringen i et større skriftligt projekt.
- Kunne anvende og udvælge relevante metoder og redskaber til at indsamle og analysere relevante kilder og kvalitative data i forbindelse med opgaveskrivning.
- Forholde sig kritisk til kilders og datas gyldighed, pålidelighed og relevans.
- Kunne strukturere en større skriftlig eller mundtlig opgave, og anvende akademisk argumentation og dokumentation.
- Kunne identificere teoriens videnskabsteoretiske positioner og metodisk anvende teoriene i overensstemmelse med deres videnskabsteoretiske udgangspunkt.
- Kunne formidle et komplekst problemfelt til en bredere læserkreds ud fra videnskabelige principper.

Kompetencer

- Selvstændigt kunne håndtere et komplekst problemfelt, herunder bl.a. kunne tage ansvar for at udarbejde analyser, baseret på et systematisk metodisk og videnskabsteoretisk grundlag.
- Kunne identificere egne metodiske læringsbehov og kunne målrette egen læring.
- Kunne reflektere over professionens praksis i relation til analyseret problemstilling.

INDHOLD OG UNDERVISNINGS- OG STUDIEMETODER

I forbindelse med professionsbachelorprojektet skal den studerende integrere viden, færdigheder og kompetencer opnået i forbindelse med undervisning på Flyvevåbnets Officersskole med empirisk indsigt i professionen, som er erhvervet gennem praktikperioder ved Flyvevåbnets myndigheder.

Som opstart af skriveperioden vil de studerende modtage undervisning i metode, med udgangspunkt i de studerendes projekter.

Selve professionsbachelorprojektet gennemføres ved, at den studerende individuelt eller i en gruppe udvælger og arbejder med en problemstilling, der er central for en officer i flyvevåbnet eller for uddannelsen. Problemstillingen formuleres af den/de studerende selv i samarbejde med en vejleder ved Flyvevåbnets Officersskole, og skal godkendes af skolen. Det er afgørende for godkendelse, at problemstillingen involverer spørgsmål af relevans for udøvelsen af lederskab i en militærorganisation på premierløjtnant-niveau.

Den/de studerende er selv ansvarlige for tilrettelæggelsen og gennemførelsen af projektarbejdet, således at kompetencen til selvstændigt at håndtere et problemfelt bliver styrket. Det indebærer at de studerende bl.a. selv er ansvarlige for at:

- Identificere og formulere en professionsrettet problemstilling.
- Udarbejde en plan for undersøgelse, analyse og skriveaktiviteter.
- Undersøge, udvælge og anvende videnskabelig metode.
- Undersøge, udvælge og anvende teorier.
- Gennemføre empiriske undersøgelser, herunder definere, fremsende og analysere spørgeskema eller planlægge, gennemføre og analysere interviews.
- Koble og anvende videnskabelig metode, empiri og teori til analysearbejdet.
- Skrive projektet og forsvare det mundtligt.
- Være proaktiv i forhold til vejledningen.

EKSAMEN

Består af et skriftligt projekt og et mundtligt forsvar.

Det skriftlige projekts omfang er 50.000-90.000 tegn pr. studerende. Projektet kan skrives i grupper med max 3 personer. Ved to personer i gruppen er projektets omfang 100.000-140.000 tegn, ved tre personer i gruppen 150.000-180.000. Omfanget udgøres af tekst inklusiv mellemrum og fodnoter samt billeder og figurer, og eksklusiv forside, litteraturliste og eventuelle bilag.

Det mundtlige forsvar er individuelt og har en varighed af 30 min. inklusiv votering af den samlede præstation.

Vurdering af formulerings- og staveevne indgår i bedømmelsen.

De to ECTS-point der er tilføjet under overskriften ECTS, stammer fra metodeundervisningen på elementet "Forsvaret i samfundet og verden" og den studerende opnår således i alt 17 ECTS-point ved denne eksamen. Det betyder, at den samlede vurdering ved professionsbacheloreksamen baseres både på læringsmålene beskrevet under metode i det nævnte element, og læringsmålene beskrevet i dette element. Ved den samlede overordnede vurdering er der således fokus på, hvorvidt den studerende forstår og evner at reflektere over professionens praksis og anvendelse af teori og metode i relation til den godkendte problemstilling som er relevant i forhold til udøvelsen af lederskab i en militærorganisation på premierløjtnantniveau.

Der bruges ekstern censor og gives karakter efter 7-trins skalaen.

Projektet bedømmes af censor og eksaminator, hvorefter en individuel mundtlig eksamen gennemføres. Der udfærdiges en skriftlig bedømmelse af projektet. Den enkelte studerende gives en samlet karakter for den skriftlige og den mundtlige præstation. Der gives karakter efter 7-trinsskalaen.

Den skriftlige tilbagemelding har til hensigt at styrke den studerendes evne til at identificere egne læringsbehov, efter uddannelsen er afsluttet. Desuden giver det mundtlige forsvar mulighed for en dialog om projektet, hvor den studerende kan demonstrere sine kompetencer inden for selvstændig og kritisk analyse og indsigt i egne læringsbehov.

Det er en forudsætning for at kunne gå til eksamen, at alle forudgående uddannelseselementer er bestået.